

UVODNIK

Dvojna številka Knjižničarskih novic prinaša veliko zanimivega branja. Poročilo z mednarodnega srečanja bibliotekarjev slavistov v Sarajevu sta pripravili **Tereza Poličnik - Čermelj** in **Valerija Žagar**. **Melita Ambrožič**, **Ivan Kanič**, **Mirjam Kotar**, **Mojca Kotar**, **Uroš Kunaver**, **Miro Pušnik**, **Anamarija Rožič** in **Karmen Stopar** predstavljajo knjižnični sistem Norveške. **Branka Badovinac** je obiskala COLIS konferenco v Londonu, skupaj s **Tomažem Beštrom** in **Igorjem Zemljčem** pa so pripravili poročilo s posvetovanja LIDA, ki je potekalo v Zadru. **Alenka Kavčič-Čolić** se je v Singapurju udeležila mednarodne skupščine in konference konzorcija IIPC.

V Grobljah pri Domžalah so organizirali mednarodno konferenco o biblioterapiji oz. bibliopreventivi, prispevek o njej je pripravila **Sabina Burkeljca**. Knjižnica Antona Tomaža Linhartaradovljica že tri leta zapored vodi Bralni klub za srednješolce, ki ga predstavlja **Lidija Kozelj**.

Simona Resman opisuje sodelovanje Mestne knjižnice Ljubljana v mednarodnem projektu EASY, projekt Europeana-Local pa predstavlja **Petra Jager** in **Breda Karun**.

Pridobivanje obveznega izvoda spletnih publikacij v Narodni in univerzitetni knjižnici in portal Svarog predstavlja **Janko Klasinc**. **Darija Rozman** pa v rubriki Vsebinska obdelava knjižničnega gradiva podaja nasvete o izpolnjevanju polja 675.

Vabimo vas tudi k udeležbi katerega od naslednjih dogodkov:

- Slovenske digitalne kulturne vsebine (15.9.),
- Slovenska konferenca o trajnem ohranjanju digitalnih virov (17.9.),
- Bralna kultura v slovenskih splošnih knjižnicah (27.-28.9.),
- Knjižnica, srce mesta (8.11.).

Lepo preživite preostanek poletja!

Damjana Vovk

SLOVENSKA KONFERENCA O TRAJNEM OHRANJANJU DIGITALNIH VIROV

Narodna in univerzitetna knjižnica bo 17. septembra 2010 v Ljubljani v okviru projekta dLib.siPlus organizirala enodnevno **konferenco na temo trajnega ohranjanja digitalnih virov**. Posvet bo potekal v prostorih Pošte Slovenije na Čopovi ul. 11.

Udeležba na konferenci je brezplačna. Prijave in odjave udeležbe sprejemamo najpozneje do 15. 9. 2010.

Za več informacij o konferenci in njenem programu ter za prijavo obiščite spletno stran <http://www.dlib.si/todv/konferenca/Okonferenci.aspx>.

Kazalo:

Uvodnik	1
Slovenska konferenca o trajnem ohranjanju digitalnih virov	1
Koledar prihajajočih srečanj	2
Skrb za kvaliteto klasifikacijskih oznak v vzajemnem katalogu	3
Mojstri znanja: bibliotekarji in (r)evolucija	4
Koledar prihajajočih srečanj	7
Študijski obisk norveških knjižnic in strokovnih ustanov	8
International Conference on Conceptions of Library and Information Science - COLIS 7	21
Poročilo z mednarodne skupščine in konference konzorcija IIPC	22
Posvetovanje »Libraries in the Digital Age – LIDA«	26
Mednarodna konferenca o biblioterapiji/ bibliopreventivi v Grobljah pri Domžalah	29
Bralni klub za srednješolce v radovljiški knjižnici	33
Učite se lahko kjerkoli in kadarkoli. Ne verjamete?	34
EuropeanaLocal	36
Pridobivanje obveznega izvoda spletnih publikacij v Narodni in univerzitetni knjižnici	38
Nova posebna izdaja revije Knjižnica	39
Najava: Knjižnica, srce mesta	40
NAMBOOK-010	41
Najava: Bralna kultura v slovenskih splošnih knjižnicah	42
Najava: Slovenske digitalne kulturne vsebine	46

OBVESTILA

KOLEDAR PRIHAJAJOČIH SREČANJ

TUJINA

(izbor za obdobje september - oktober 2010)

- **7.-10.9.2010**, Gaborone, Botswana, *SCECSAL*, <http://www.scecsal.org/>
- **10.9.2010**, Glasgow, VB, *Very Large Digital Workshop at ECDL 2010*, <http://www.delos.info/vldl2010/>
- **10.-12.9.2010**, Madison, ZDA, *Library History Seminar XII: Libraries in the History of Print Culture*, <http://slisweb.lis.wisc.edu/~printcul/>
- **13.-17.9.2010**, Singapur, *36th International Conference on Very Large Data Bases*, <http://www.vldb2010.org/>
- **14.-17.9.2010**, Zürich, Švica, *GIScience 4*, <http://www.giscience2010.org/>
- **19.-24.9.2010**, Dunaj, Avstrija, *7th International Conference on Preservation of Digital Objects (IPRES 2010)*, <http://www.ifs.tuwien.ac.at/dp/ipres2010/>
- **20.-23.9.2010**, Padova, Italija, *Conference on Multilingual and Multimodal Information Access Evaluation*, <http://www.clef2010.org/>
- **20.-22.9.2010**, Wolfenbüttel, Avstrija, *Volksbildung durch Lesestoffe im 18. und 19.Jh. Voraussetzungen – Medien – Topographie*, <http://www.univie.ac.at/voeb/blog/?p=5575>
- **22.-24.9.2010**, Ankara, Turčija, *2nd International Symposium on Information Management in a Changing World*, <http://by2010.bilgiyonetimi.net/english.html>
- **27.9.-1.10.2010**, Brisbane, Avstralija, *SLAQ/IASL Joint Conference 2010; The 40th Annual IASL Conference incorporating the 15th International Forum on Research in School Librarianship: Diversity Challenge Resilience School Libraries in Action*, <http://www.iasl-online.org/events/conf/2010/index.htm>
- **28.9.-2.10.2010**, Murcia, Španija, *Information Seeking in Context Conference*, <http://www.um.es/isic2010/index.php>
- **29.9.-1.10.2010**, Middelburg, Nizozemska, *The challenging future of indexing*, <http://www.indexers.org.uk/index.php?id=449>
- **29.9.-1.10.2010**, Melbourne, Avstralija, *ALLA 2010: Australian Law Librarians' Association*, <http://www.alla.asn.au/conferences/alla-2010>
- **29.9.-1.10.2010**, Mexico, Mehika, *V Encuentro De Catalogacion Y Metadatos: 2010, Año de la Investigacion en Catalogacion y Metadatos*, http://cuib.unam.mx/Conv_V_ECyM.pdf
- **30.9.-3.10.2010**, Atlanta, ZDA, *LITA (Library & Information Technology Association) National Forum 2010*, <http://www.lita.org/ala/mgrps/divs/lita/litaevents/litaeventsprograms.cfm>
- **30.9.-1.10.2010**, Rim, Italija, *4th International PDF/A Conference*, <http://www.pdfa.org>
- **4.-5.10.2010**, Taipei, Tajvan, *International Symposium on the Future of Information Organization Research*, <http://faculty.washington.edu/acarlyle/yocr/events.html>
- **7.-9.10.2010**, Frankfurt, Nemčija, *DGI-Konferenz 2010: Semantic Web & Linked Data*, <http://www.dgi-info.de/CfP2010DGI-Konferenz.aspx>
- **13.-17.10.2010**, Kazan, Rusija, *Digital Libraries: Advanced Methods and Technologies (RCDL 2010)*, <http://rcdl2010.ksu.ru/index.php?&plang=e>
- **15.-17.10.2010**, Washington, ZDA, *Learning to Print, Teaching to Print (American Printing History Association)*, http://www.printinghistory.org/programs/conference/conference_2010.php
- **15.-17.10.2010**, Toronto, Kanada, *Rethinking Early Modern Print Culture*, <http://www.crrs.ca/events/conferences/print/>

Se nadaljuje na strani 7.

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snoj

Odgovorna urednica: Damjana Vovk (e-pošta: icb@nuk.uni-lj.si)

Uredniški odbor: dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer

Naklada: 400 izvodov

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: icb@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-176.

VSEBINSKA OBDELAVA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

STROKOVNE
TEME

SKRB ZA KVALITETO KLASIFIKACIJSKIH OZNAK V VZAJEMNEM KATALOGU

Kvaliteta zapisov v vzajemnem katalogu je skrb vseh katalogizatorjev. Zaradi harmonizacije bibliografskih zapisov v lokalnih bazah podatkov knjižnic z zapisi v vzajemni bazi podatkov COBIB.SI je pred nami priložnost, da izboljšamo vsebinski del katalogizacije. Zato nekaj nasvetov o izpolnjevanju polja 675 v rubriki Vsebinska obdelava ne bo odveč.

- V podpolju 675<a> navajamo bolj natančne vrstilce za opis vsebine dokumenta kot v podpolju 675<c>, kjer je na voljo samo omejen izbor stalnih UDK skupin. UDK vrstilec v podpolju 675<a> torej ne sme biti presplošen. Naj bo vsaj toliko ali bolj podroben kot UDK skupina v podpolju 675<c>.
- Podpolji 675 in 675<s> uporabimo le enkrat in jih ne ponavljamo tako kot podpolje 675<a>.
- Če uporabimo več kot eno podpolje 675<c>, moramo v vsakem navesti drugo UDK skupino.
- Izogibajmo se predolgim sestavljenim vrstilcem, saj smemo uporabiti več kot eno podpolje 675<a>!
- Pri oblikovanju vrstilcev v podpolju 675<a> moramo biti dosledni. Primerno je, da privesne vrstilce za kraj in/ali čas dodajamo vedno, kadar je to glede na vsebino dokumenta potrebno.
- Priporočam, da napišemo, katero verzijo tabel UDK uporabljamo pri izpolnjevanju 675<a>! Izraz »do 4. izd.« smo vpisovali v 675<v> glede na podpolje 675<a>, če je izviral iz slovenske izdaje UDK tablic 1991. Zaradi sprememb v UDK in prevoda UDCMRF 2006 smo takšno rabo podpolja 675<v> opustili in sedaj podpolju 675<a> dodamo podpolje 675<v> z besedilom: UDCMRF 2006.
- Znak razširitve za zaporedne decimalne vrstilce je poševnica / in ne črtica -, ki jo uporabljamo pri posebnih privesnih vrstilcih in pri splošnih privesnih vrstilcih s črtico (tabela 1k). Analogno s tem je v UDK predpisani znak za povezovanje letnic v časovnem privesnem vrstilcu poševnica / in ne pomišljaj -.
- Imena krajev v podpoljih 675<a> v krajevnih privesnih vrstilcih pišemo brez presledka npr. (497.4Vrhnika).
- Običajna pisava osebnih imen v podpolju 675a je: 1Žižek S.. Po tabelah UDK zadošča dodajanje priimka. V praksi zaradi boljšega razločevanja dodajamo tudi začetnico imena, ki ga ne izpisujemo. Vejice ne uporabljamo, ker je ni med predpisanimi znaki v UDK.
- Koda za vrsto vsebine v podpolju 105 naj se ujema z oblikovnim določilom v podpolju 606<w> in splošnim privesnim vrstilcem za obliko v podpolju 675<a>. Koda za književno zvrst v podpolju 105<f> in posebni privesni vrstilec za književno zvrst v podpolju 675<a> morata označevati isto zvrst npr. če gre za kriminalko, je koda >a4<, privesni vrstilec pa -312.4.
- Ker najdemo za nekatere vsebine v tabelah UDK več različnih vrstilcev, izberimo tistega, ki označuje vidik, s katerega je vsebina v gradivu obravnavana.

Darija Rozman
Narodna in univerzitetna knjižnica

POROČILA

MOJSTRI ZNANJA: BIBLIOTEKARJI IN (R)EVOLUCIJA**šesto mednarodno srečanje bibliotekarjev slavistov v Sarajevu, 18. – 22. april 2010**

Kljub izjemno zanimivi temi srečanja, se je število udeležencev iz tujine, zaradi vulkanskega izbruha in odpovedi mnogih letalskih poletov, zmanjšalo na minimum. Svoj prispevek je dodala tudi globalna gospodarska kriza in posledično zmanjšanja sredstev za udeležbe na konferencah. Podpisani udeleženci konference je rešil plan B, avtomobilski prevoz do Sarajeva, žal pa sva zaradi tega zamudili otvoritev razstave plakatov »Reklamni oglasi v BiH iz 19.-20. stoletja iz koledarjev Bošnjak, Gajret in Trgovački kalendar« v Bošnjačkem inštitutu.

Tema letošnjega srečanja je bila bibliotekar, njegova identiteta, vloga v družbi, kreativno oblikovanje družbe znanja ter stereotipi in predsodki. Uvodni referat z naslovom **Biti bibliotekar nekoč in danes : kaj je to bibliotekar?** je predstavila *Vaska Sotirov Đukić iz Biblioteke Sarajeva*. Poudarila je bistveno razliko med knjižničarjem in bibliotekarjem in opozorila na problem statusa bibliotekarja in nerazumevanje njegovega dela, kar se vse odraža tudi v nizkih plačah. Z agresivnim sloganom Googla »Vsi smo bibliotekarji« in njihovim izjemno obsežnim projektom digitalizacije, se umetno ustvarja vtis, da je že vse dosegljivo prek interneta, knjižnice pa skoraj nepotrebne. Ob tem pa ne gre prezreti, da je bibliotekarstvo na drevesu znanja uvrščeno zelo visoko, kar je potrebno izkoristiti tudi v prihodnje. Zato je za status bibliotekarja posebej pomembno vseživljenjsko učenje in zavest, da so le v knjižnicah dosegljivi originali publikacij – vse ostalo so le kopije.

V prispevku je za ilustracijo povzela tudi odlomke iz filma Bibliotekar.

Beba Rašidović iz Knjižnice Fakultete za kriminalistiko, kriminologijo in varnostne študije v Sarajevu je predstavila referat z naslovom **Bibliotekarji/ke - osebe brez identitete? Zakaj verjamete svojemu peku, mlekarju, lekarnarju - a ne svojemu bibliotekarju**. Predstavitev je začela z Borgesovo mislijo »Raj sem si vedno predstavljal kot neke vrste knjižnico«. Avtorica meni, da se identiteta bibliotekarja ustvarja in oblikuje že med študijem, zato nikakor ne sme biti dejstvo, da ima bodoči bibliotekar rad knjige, edina ali prevladujoča motivacija za delo v knjižnici. Sicer postane bibliotekar »telo z diplomo bibliotekarja« in mu to predstavlja nadomestno zaposlitev, zato ker ni bilo druge možnosti. Dvom v sposobnosti in znanje bibliotekarja uporabniki občutijo, običajno pa niso tako kritični do poklicev iz podnaslova prispevka. Vedno obstajajo bibliotekarji, ki imajo ideje in vizijo razvoja svoje knjižnice in tisti, ki iz tega poklica bežijo. Med bibliotekarji pa so na srečo tudi mojstri in velemojstri z jasno identiteto in vedno na preži za novimi znanji in uporabniškimi storitvami. Prispevek je zaključila s pozivom mladim bibliotekarjem, naj se zavedo svoje odgovornosti in se aktivno vključujejo v lokalno in širšo družbeno skupnost.

Dragana Mihailović in Nataša Dakić iz Univerzitetne biblioteke »Svetozar Marković« v Beogradu sta predstavili referat z naslovom **Era superbibli-**

otekarja - perspektive razvoja poklica bibliotekarja v informacijskem okolju. Velik odstotek knjižničnih in drugih zbirk je dostopnih prek interneta, žal niso vse primerne kakovosti. Avtorici sta poudarili vlogo bibliotekarja pri informacijskem opismenjevanju uporabnikov z vidika uporabe in vrednotenja bibliografskih podatkov in katalogov v celoti. Počasi, a vendarle, se spreminjajo stereotipi o bibliotekarjih – eno od novjših poimenovanj je, da so »tisti, ki pišejo z miško«. Za današnje bibliotekarje so pomembne nove veščine, kot npr. znanja iz komunikologije, menedžmenta in informacijske pismenosti. Vendar, kako to doseči ob precej poraznih rezultatih ankete med srbskimi bibliotekarji? Rezultati ankete so namreč pokazali, da 10% vprašanih v določenem časovnem obdobju ni obiskalo niti enega tečaja, večina drugih pa se je udeležila le tečajev iz katalogizacije in bibliografije.

Sanja Stepanović iz Biblioteke Srbske akademije znanosti in umetnosti v Beogradu je predstavila »filozofski« pogled na **Poklic, identiteto in imidž bibliotekarja**. Stanje poklica v Srbiji je predstavila z anekdoto, ki se je zgodila, ko se je odzvala skupaj z možem povabilu na srečanje intelektualcev. Vsi prisotni so bili predstavljeni s strani gostitelja z imenom in priimkom, z (akademske) nazivom in delom, ki ga opravljajo, razen nje in še ene gospe, ki sta bili predstavljeni le z imenom. Ko sta se kasneje zapletli v pogovor, jo je sogovornica vprašala: »Ali tudi vi delate v knjižnici?«

Anekdota je dovolj zgovorna o položaju in imidžu bibliotekarjev, tudi v visoko izobraženih okoljih. V spreminjanju in izboljšanju statusa bibliotekarja vidi velik izziv, predvsem na področju identitete, imidža in profesionalizacije poklica. Spremembe naštetih dejavnikov je prikazala na primeru zgodovinskega razvoja srbskega bibliotekarstva. V prvem obdobju delajo v knjižnicah pomembni ljudje in bibliotekar/akademik ima visok status, vendar takrat še ne govorimo o profesionalizaciji poklica. Naslednje obdobje seže v 19. stoletje, ko se večja številnost knjižnic in takrat nastanejo problemi imidža bibliotekarja, še zlasti v postopni feminizaciji poklica. V tretje obdobje sodi sodobna tehnologija, podatkovne baze, digitalizacija. Spremeni se funkcija knjižnice od hranjenja knjig do www. Uporabnik postane center knjižnice in za bibliotekarja nastopi nova renesansa.

Selma Zulić iz Filozofske fakultete v Sarajevu je predstavila referat z naslovom **Biblioblogosfera: kakšno je stanje**. Predstavila je številne tuje bloge in okrcala domačine zaradi neažurnosti na spletu. Na predstavitvi se je odzvala predsednica bibliotekarskega društva in namestnica direktorja Nacionalne in univerzitetne knjižnice Amra Rešidbegović s povabilom, naj se mladi pridružijo bibliotekarskemu društvu in kreativno prispevajo k bolj tekočem vsebinskem dopolnjevanju vsebin.

Tereza Polčnik-Čermelj iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani je spregovorila o **Stereotipu bibliotekarja**, ki ga je predstavila kot človeka, ki ima rad knjige (vsaj tako je

odgovorilo največ anketirancev na vprašanje, zakaj so se odločili za poklic bibliotekarja). Rezultati ankete, ki je bila izvedena med udeleženci tečaja za pripravo na strokovni izpit v spomladanskem roku 2010, predstavljajo delo bibliotekarja kot inovativno in kreativno. Za najpogostejši stereotip bibliotekarja je še vedno izbrana stroga, sivolasna gospa s figo, na drugem mestu je oseba, ki rada bere, na tretjem mestu oseba, ki obvlada informacijski prostor, le oseba, ki obvlada modne trende, ni dobila nobene točke. Spregovorila je o vsestranskih delovnih nalogah današnjega bibliotekarja, ki se kažejo tudi v razpisnih pogojih pri zaposlovanju bibliotekarjev. Predstavitvi je sledil kratek film z istim naslovom, ki predstavlja pet asociacij na stereotip bibliotekarja, komentarje na razpis in delo bibliotekarja ter odgovor nevidnemu uporabniku, ki išče cono WI-FI. (Ogled filma na: http://www.youtube.com/watch?v=n9_vzcCeq50).

Nadina Grebović iz Nacionalne in univerzitetne knjižnice BiH v Sarajevu se je posvetila temi **Feminizacija bibliotekarskega poklica** s poudarkom na doslednem izpuščanju uporabe ženske oblike poklica bibliotekarka v bosanskem jeziku, *Vesna Injac-Malbaš iz Nacionalne biblioteke Srbije v Beogradu* pa je predstavila njen pogled na **Vlogo bibliotekarja v informacijski družbi**.

S precej novo in zanimivo temo o delu informacijskega brokerja se je predstavil *Zoltan Bada iz Muzeja Ludwig – Muzej sodobne umetnosti v Budimpešti*. Naslov prispevka z naslovom **Bibliotekarji in informa-**

cijski posredniki na Madžarskem kot poznavalci virov družbe znanja prinaša nov pogled na profesionalne »iskalce« oz. posrednike informacij, njihove zakonske možnosti in etične dileme pri delu, ki ga imenujejo tudi »rudarjenje informacij«. Posega tako na področje dela knjižničnih informatorjev, kot tudi širše. Za takšno delo je bilo organizirano izobraževanje tudi na Madžarskem.

Lejla Kodrić iz Filozofske fakultete v Sarajevu je predstavila referat **Domoznanski informacijski strokovnjaki proti komercialnim ponudnikom digitalnih informacijskih služb**. Nekoč so bile knjižnice ustanove za hranjenje spomina, danes komercialni ponudniki osvajajo uporabnike. Ob tem obstajajo modificirani in ekspertni sistemi iskanja informacij, ki ponujajo uporabniku različno kvaliteto odgovorov na vprašanja. Med temi je posebej izpostavila nekaj najpopularnejših (npr. Yahoo Ask, Google Questions/Answers). Za razliko od univerzalnih se domoznanski informacijski strokovnjaki ukvarjajo s posredovanjem informacij iz svojega okolja, za kar so posebej usposobljeni (posebej zanimivi projekti Yale University Library, INC Knows, MUSE ipd.).

Vuka Jeremić, Nataša Vasiljević, Cveta Kosto iz Univerzitetne biblioteke »Svetozar Marković« v Beogradu so predstavile referat z naslovom **Bibliotekar2010@unilib.knowledge.com: ali smo bibliotekarji ali menadzerji znanja?** Njihov poučilec je na naslednjih trditvah: Bibliotekarstvo ni znanost ampak umetnost in predstavlja tkanje mreže

znanja. Bibliotekarji so upravljalci z znanjem in informacijami, vrhunec le-tega se pojavlja v akademskem svetu z ustvarjanjem kulture aktivnega učenja. Bibliotekar se mora približati uporabniku z raziskovalnim in nekomercialnim pristopom v svet znanja, obenem pa nenehno skrbeti za svoje izobraževanje na najrazličnejših področjih.

Študentke bibliotekarstva *Aida Hajro, Aida Kalajdžisalihović, Mirela Priganin in, Lejla Kodrić iz Filozofske fakultete v Sarajevu* so predstavile referat **Bibliotekarji in Web 2.0 orodja: na primeru javnih i privatnih visokošolskih knjižnic v Kantonu Sarajevo**, *Biljana Kalezić iz Narodna biblioteka Srbije v Beogradu* pa svoj pogled na temo **Bibliotekar in elektronske publikacije**, tako s teoretičnega vidika, kot z vidika prakse v svoji knjižnici.

Prvi dan srečanja je zaključil *Dragan Golubović iz Medija Centra v Sarajevu* z referatom **David proti Goljatu: bibliotekar in digitalizacija**. V referatu je poudaril, da je digitalizacija potrebna zaradi evlucijske funkcije knjižnic in zaradi ohranjanja skupnega spomina. Predvsem med vojnami so knjižnice zelo izpostavljene in takrat je veliko gradiva uničenega. Posebej nazorni primeri do tako druga svetovna vojna, kot tudi vojna v Bosni, kjer je bilo v nacionalni knjižnici uničenega okoli 90% gradiva. Še posebej v takih primerih je digitalizacija gradiva nepogrešljiva, saj predstavlja reinterpretacijo znanja.

Med odmorom so bili povabljeni predstavniki iz posameznih držav, da za Radio Slobodna Europa iz

Sarajeva posredujejo nekaj informacij o položaju in financiranju knjižnic ter uporabniških servisih v njihovi državi.

Drugi dan srečanja sta začeli *Dragana Milunović in Nedeljka Ložajić iz Nacionalne knjižnice Srbije v Beogradu* s predstavitev prispevka z naslovom **Dostojanstven pristop slabovidnemu bralcu: perspektiva Srbije**. Predstavljena je bila iniciativa osmih knjižnic za ureditev prostorov za slepe in slabovidne, še vedno pa šepa primerna kadrovska zastopnost. Organizirajo tečaje za uporabo e-knjig in pospešujejo znanja na področju splošne informacijske pismenosti. V svetu obstajajo številni projekti za delo s slepimi in slabovidnimi, saj so takšna znanja in izkušnje dobrodošli povsod po svetu. Slepim in slabovidnim je potrebno zagotoviti pravico do branja s knjigami v brailovi pisavi, pospeševati pa je potrebno tudi uporabo zvočnih knjig. Slabovidnih oseb je, po podatkih avtorice, v Srbiji dvakrat več kot slepih in se večinoma šolajo v navadnih šolah, status šol za slepe pa je zelo negotov.

Vera Petrović, Univerzitetna knjižnica »Svetozar Marković« v Beogradu je predstavila referat z naslovom **Bibliotekarji matičnega oddelka Univerzitetne biblioteke »Svetozar Marković« v Beogradu**. Predstavljeni so bili novi pravilniki za inventarizacijo gradiva, kategorizacijo uporabnikov, pripravljena je bila primerjalna študija o kadrovski problematiki knjižničarskih delavcev na Univerzi. Trije zaposleni skrbijo za izobraževanje sodelavcev v visokošolskih knjižnicah, za svetovanje in pripravo drugih stro-

kovnih izhodišč za boljše delovanje knjižnic, kar objavljajo v časopisih Infoteka in Visokošolske biblioteke.

Naslednja dva prispevka sta bila s področja šolskih knjižnic: *Nibada Muratović iz Četrte gimnazije na Ilidži*, je na duhovit način predstavila delo in sebe v prispevku **Šolska bibliotekarka - to sam jaz**, *Amina Abdulahović iz Srednje šola uporabnih umetnosti v Sarajevu* pa prispevek z naslovom **Šolski bibliotekar: negativec ali kreativac**. Avtorica meni, da je mogoče s primernim pristopom in sodelovanjem šolske mladine v knjižnici pripraviti zanimive in koristne projekte. Posebej so predstavili projekt TEAM, s katerim skušajo preventivno delovati in odvrčati sošolce od uporabe prepovedanih drog s sloganom »Knjiga - ne droga!«

Srečanje je sklenila *Blaženka Kotur Peradenić iz Nacionalne in univerzitetne knjižnice v Zagrebu*, ki je skupaj s kolegico *Edito Bačić iz Pravne fakultete Univerze v Splitu* pripravila prispevek in predstavila obseg dela pri **Sodelovanju pravnih in sorodnih knjižnic jugovzhodne Europe – promocija odprtega pristopa k znanju**.

Sledila je strokovna ekskurzija v Travnik in obisk muzeja ter rojstne hiše Nobelovca Ive Andrića.

Zadnji dan je bil namenjen ogledom, individualnim srečanjem in dogovorom s sodelavci Narodne in univerzitetne knjižnice Bosne in Hercegovine in Bošnjaškega inštituta o nadaljnjem sodelovanju. Popoldne je bilo namenjeno otvoritvi in

Slika 1: Sprejem v Bošnjačkem inštitutu
(foto: Dragana Milunović, NSB)

Slika 2: Sprejem v NUB (foto: Dragana Milunović, NSB)

ogledu knjižnega sejma, kjer smo si ogledali novosti iz bosanske knjižne produkcije ter sledili »sloveniki« za nacionalni knjižni fond v NUK.

Tereza Poličnik - Čermelj
in
Valerija Žagar
Narodna in univerzitetna knjižnica

KOLENDAR PRIHAJAJOČIH SREČANJ

POROČILA

Nadaljevanje z 2. strani:

- **17.-21.10.2010**, Helsinki, Finska, *18. Annual Conference of the Society for the History of Authorship, Reading and Publishing*, <http://www.helsinki.fi/sharp2010/>
- **19.-22.10.2010**, Mysore, Indija, *6th International Conference on Webometrics, Informetrics and Scientometrics*, <http://www.collnet.de/>
- **19.-21.10.2010**, Dunaj, Avstrija, *SDH 2010 - Supporting the Digital Humanities; NEERI 2010 - Networking Event for the European Research Infrastructures*, <http://ztwwweb.trans.univie.ac.at/sdh2010/>
- **20.-22.10.2010**, Pittsburgh, ZDA, *DC-2010 International Conference on Dublin Core and Metadata Applications*, <http://www.asis.org/Conferences/DC2010/>
- **22.-23.10.2010**, Pittsburgh, ZDA, *ASIS&T: The Information Society for the Information Age 2010 Annual Meeting*, <http://www.asis.org/conferences.html>
- **23.10.2010**, Annapolis Valley, Nova Scotia, Kanada, *Libraries: From the Inside Out*, <http://users.eastlink.ca/>

[~ericasmith/conference2009page.html](http://ericasmith/conference2009page.html)

- **23.-26.10.2010**, Evora, Španija, *Heritage 2010 - 2nd International Conference on Heritage and Sustainable Development*, <http://www.heritage2010.greenlines-institute.org/>
- **23.-25.10.2010**, León, Španija, *4 Congreso Nacional de Bibliotecas Móviles*, <http://www.bibliobuses.com/laasoccongresos4congreso.htm>
- **25.-27.10.2010**, Baltimore, ZDA, *Library Assessment Conference: Building Effective, Sustainable, Practical Assessment*, <http://libraryassessment.org/>
- **26.-30.10.2010**, Kobe, Japonska, *The Tenth International Society for Music Information Retrieval Conference*, <http://ismir2009.ismir.net/>

SODELOVANJE NA POSVETOVANJU (rok oddaje povzetrov)

- **30.9.2010** za 14-16.2.2011, New Delhi, Indija, *International Conference on Digital Libraries and Knowledge Organization (ICDK 2011)*, <http://www.mdi.ac.in/ICDK/>

POROČILA

ŠTUDIJSKI OBISK NORVEŠKIH KNJIŽNIC IN STROKOVNIH USTANOV

(8.-12. 5. 2010)

Univerza v Ljubljani

Norveška je dežela gostoljubnih ljudi, neokrnjene narave in ostrih klimatskih pogojev, enostavne in funkcionalne arhitekture, vrhunskih knjižnic – ter nafte in ribolova. Slednja sta najpomembnejša razloga za visoke prihodke, ki jih namenjajo vzdrževanju visoke ravni socialne države in vlaganjem v znanje, kulturo in solidarnost. Ne le znotraj države, temveč tudi na mednarodni ravni. Dežela s 4,85 mio prebivalcev ni članica EU, pa vendar preko finančnih mehanizmov financira dejavnosti v državah novopristopnicah EU za njihov hitrejši razvoj.

SLOVENSKI ŠTIPENDIJSKI SKLAD V OKVIRU FINANČNEGA MEHANIZMA EGP IN NORVEŠKEGA FINANČNEGA MEHANIZMA

Norveška, Islandija in Lihtenštajn so kot države EGP-EFTA (Evropski gospodarski prostor - Evropsko združenje za prosto trgovino) z namenom zmanjšati gospodarske in socialne razlike vzpostavile finančni mehanizem EGP, Norveška dodatno še Norveški finančni mehanizem (skupno 1167 mio EUR od 1. maja 2004 do 30. aprila 2009). Med 15 državami prejemnicami iz EU je tudi Slovenija, ki je z mehanizmom podpisala memorandum o soglasju za izvajanje. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropske zadeve (SVREZ) je kot nacionalna kontaktna točka odgovorna za upravljanje aktivnosti obeh mehanizmov v Sloveniji. Za vmesni organ za Slovenski študentski sklad je izbrala Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS), ki ga je potrdil tudi Urad za finančni mehanizem pri Evropskem združenju za prosto trgovino kot upravljevec obeh mehanizmov na ravni EU.

Iz Finančnega mehanizma EGP in Norveškega finančnega mehanizma so financirane različne dejavnosti na področjih okolja, trajnostnega razvoja, kulturne dediščine, zdravja, sodstva, pravnega reda..., v Sloveniji med njimi npr. projekt Digitalna knjižnica Slovenije – dLib.si (koordinator Narodna in univerzitetna knjižnica, partnerji Osrednja knjižnica Celje, Knjižnica Ivana

Potrča Ptuj in Univerza v Ljubljani).

Leta 2009 sta bila objavljena dva razpisa za mobilnosti v okviru Slovenskega študentskega sklada obeh mehanizmov. Njun namen je bil spodbuditi mednarodno sodelovanje in pretok strokovnjakov, visokošolskega in raziskovalnega osebja ter študentov na področju visokega šolstva in raziskovanja med Slovenijo, Norveško, Islandijo in Lihtenštajnom (šest oblik individualne mobilnosti, dve obliki študijskih obiskov, izmenjava strokovnjakov). Skandinavsko knjižničarstvo slovi po svoji usmeritvi k uporabnikom in naprednih storitvah, zato je Univerza v Ljubljani na razpis prijavila sofinanciranje študijskega obiska skupine desetih oseb z UL, iz Centralne tehniške knjižnice in Narodne in univerzitetne knjižnice. Skupino je vodil resorni prorektor prof. Aleš Valič, med udeleženci so bili člani senatne Komisije za razvoj knjižničnega sistema UL in knjižničarji, ki so aktivni tudi na ravni knjižničnega sistema univerze. V okviru petdnevnega obiska smo v Oslu in Trondheimu obiskali državni center za arhive, knjižnice in muzeje, bibliotekarsko združenje, ustanovo, ki upravlja in vzdržuje programsko opremo za avtomatizacijo poslovanja knjižnic z dodatnimi funkcionalnostmi, nacionalno knjižnico in dve univerzitetni knjižnici. V okviru študijskega obiska smo se želeli seznaniti z organizacijo, delovanjem in storitvami norveških visokošolskih oziroma znanstvenih knjižnic, upravljanjem in financiranjem knjižničnih sistemov univerz ter ustanovami, ki nadzorujejo oziroma koordinirajo delovanje knjižnic ali za celoten sistem opravljajo strokovne ali tehnične naloge. 90 % upravičenih stroškov izvedbe študij-

Slika 1: Zgradba, v kateri deluje Državni center za arhive, knjižnice in muzeje

skega obiska krije Slovenski štipendijski sklad obeh finančnih mehanizmov, 10 % in dodatne stroške pa ustanove udeležencev (skupni upravičeni stroški za petdnevni obisk na osebo do 1300 EUR, za skupino do 13.000 EUR). Za študijske obiske skupin je bilo možno dodatno zaprositi tudi za financiranje upravičenih stroškov organizacije v višini 1000 EUR.

NORVEŠKI KNJIŽNIČNI SISTEM

Knjižničarstvo ima na Norveškem velik družbeni pomen. Norveški vladi je v vitalnem interesu spodbujanje razvoja lokalnih skupnosti na območjih manjše poseljenosti, predvsem na severu države, in knjižnice (vseh vrst) igrajo pri tem pomembno vlogo. Zato je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja norveška vlada izvedla številne spremembe na področju knjižničarstva. Njihova značilnost sta bila izrazito strokovni pristop ter povečano financiranje infrastrukture in nabave literature. Ena izmed bistvenih sprememb je bila ločitev univerzitetne in nacionalne funkcije Knjižnice Univerze v Oslu. V tem času so veliko vložili v prenovu starih in izgradnjo novih knjižnic – visokošolskih, splošnih in nacionalne knjižnice.

Norveške knjižnice so razdeljene v dva sektorja, v prvi skupini so splošne in šolske, v skupino znanstvenih knjižnic pa uvrščajo visokošolske in specialne knjižnice. V 19 administrativnih regijah oziroma 433 občinah je leta 2007 delovalo 800 splošnih knjižnic, 18 območnih splošnih knjižnic in mestna knjižnica v Oslu (trend zmanjševanja podružničnih – *branch* – knjižnic) ter 50 mobilnih knjižnic (bibliobusi, ladja) s skupno 2520 zaposlenimi (1831 EPZ). Na osnovnih šolah je delovalo 2395 in na srednjih šolah 388 knjižnic.

Leta 2009 je bilo na Norveškem skupaj 323 znanstvenih knjižnic - 1 nacionalna, 153 visokošolskih, 42 specialnih v zdravstvu, 109 drugih javnih specialnih in 18 drugih zasebnih specialnih (skupno število zaposlenih 1817 oziroma 1584 EPZ). Ob tem zasledimo v zadnjem desetletju trend zmanjševanja števila javnih in zasebnih specialnih knjižnic in prizadevanja za zmanjševanje razdrobljenosti visokošolskega knjižničarstva v okviru univerz.

Na sedmih norveških univerzah študira skupno 85.000 študentov, na ostalih 38 visokošolskih organizacijah pa še 115.000 študentov. Skupni proračun visokošolskih knjižnic teh ustanov je v letu 2009 znašal 122 mio

EUR, zaposlenih je bilo 1045 (907 EPZ) delavcev.

DRŽAVNI CENTER ZA ARHIVE, KNJIŽNICE IN MUZEJE

(ABM-utvikling, Statens senter for arkiv, bibliotek og museum, www.abm-utvikling.no)

Norveška je 1. januarja 2003 ustanovila medresorno vladno telo za podporo delovanju knjižnic, arhivov in muzejev - ABM-utvikling. Državni center je nastal z združitvijo Norwegian Directorate for Public Libraries, Norwegian Museum Authority in National Office for Research Documentation, Academic and Special Libraries in je deloval kot javni zavod pod okriljem Ministrstva za kulturo in cerkvene zadeve. Njegova naloga do sredine leta 2010 je bila usklajevanje sodelovanja med tremi sektorji in obravnava specifičnosti posameznega sektorja. Financiral je projekte, ki jih je sam razpisal in sofinanciral izvedbo projektov drugih ustanov. Pomembnejše iniciative so bile uradni spletni portal norveške kulture (kulturenett.no), strategija razvoja celotnega knjižničnega sektorja, projekt na temo marginalnih, prikritih, spornih in drugih manj prijetnih dogodkov iz norveške zgodovine (BRUDD), profesionalna umetnost in kultura v izobraževanju (*Den kulturelle skolesekken*), popis arhivov, Norveška digitalna knjižnica in reforma muzejskega sektorja.

Leta 2009 je bilo na ABM-utvikling-u zaposlenih 70 sodelavcev. Proračun za delovanje agencije je v letu 2009 znašal 8,25 mio EUR, v okviru različnih programov pa so ustanovam dodelili še 13 mio EUR.

Na področju knjižničarstva sodijo med pomembnejše dejavnosti ABM-utvikling-a podpora projektom, organizacija srečanj in konferenc (npr. *Creating Knowledge IV.* (ck-vi.uib.no), zimska konferenca za visokošolske knjižnice, spomladanska konferenca za elektronske vire, jesenska konferenca za vodje splošnih in visokošolskih knjižnic), upravljanje in vrednotenje učinkovitosti in kakovosti delovanja knjižnic s pomočjo statističnih podatkov, razvoj strategij, smernic in usklajevanje, upravljanje konzorcijev za elektronske vire, podpora projektom BIBSYS, sofinanciranje nacionalnega portala NORA (Norwegian Open Research Archives), razvoj in podpora programom za e-učenje in informacijsko opismenjevanje, razvoj digitalnih vsebin in strokovna podpora delovanju nove knjižnice Drammen (splošna in univerzitetna funkcija).

Konzorcijska nabava tuje znanstvene literature in podatkovnih zbirk

Knjižnice v skladu s svojim zagotovljenim proračunom ABM-utvikling-u sporočijo potrebe, slednji se pogaja s ponudniki, knjižnice se za sodelovanje odločijo glede na ponujene pogoje. Praviloma se odločajo za dostop do celotnih zbirk revij posameznega založnika in za naročilo le elektronskih oblik revij. Pravih nacionalnih konzorcijev s celotnim ali delno centraliziranim financiranjem do sedaj ni bilo, prvi nacionalni konzorcij bodo sklenili z založbo Elsevier.

Skupna vrednost zagotavljanja dostopa do konzorcijskih virov v organizaciji ABM-utvikling-a znaša v letu 2010 12,5 mio EUR (28 pogodb za 96 različnih servisov za 352 norveških ustanov, za konzorcije skrbi 3,5 EPZ zaposlenih v centru). Najpomembnejši servisi, do katerih imajo dostop norveške ustanove, so Web of Science, Scopus, OCLC FirstSearch, ACM Digital Library, Blackwell-Wiley, Cambridge Scientific Abstracts, Cambridge University Press, Emerald, IOP, JSTOR, Nature, Sage, Safari, ScienceDirect, Springer-Link in Taylor&Francis.

Nacionalni kazalniki uspešnosti delovanja knjižnic

Leta 2006 je ABM-utvikling pripravil dokument *Library Reform 2014 (Part I: Strategies and initiatives, Part II: Norwegian Nationwide Library – a network for knowledge and culture)*, Ministrstvo za kulturo in cerkvene zadeve pa v letih 2008 in 2009 še poročilo parlamentu z naslovom *The library: a knowledge center for society, a meeting place and a cultural arena in a digital age*, ki sta ključna dokumenta za razvoj kazalnikov knjižnične dejavnosti. V leta 2007 izvedenem projektu merjenja, vrednotenja in primerjave kakovosti delovanja visokošolskih knjižnic so upoštevali tudi dokument *Quality Reform of Higher Education* (2003), priporočila in standarde NOKUT (Norwegian Agency for Quality Assurance in Education) in The Norwegian Association of Higher Education Institutions – Library Committee.

NOKUT določa pogoje za akreditacijo visokošolskih ustanov, ki vključujejo tudi zahteve za primerno knjižnico za študente in raziskovalce, z ustreznimi prostori, dostopom do sodobne tehnologije in usposobljenim osebjem ter relevantnimi zbirkami in storitvami. ABM-utvikling je v letu 2008 organiziral razvoj kazalnikov za univerzitetne in druge visokošolske knjižnice, ki jih za presojo o izpolnjevanju pogojev uporablja tudi

NOKUT.

Kazalci so razdeljeni v sledeče sklope:

- **Viri, dostopnost in infrastruktura**

Sklop vključuje 11 kazalcev, ki se nanašajo na odprtost knjižnice, dostopnost osebja in čitalniških sedežev na uporabnika in izrabo zbirk. Nadalje merijo delež znanstvenih publikacij, shranjenih v prostodostopnih arhivih ustanove ter čas, namenjen elektronskemu publiciranju, izobraževanju in usposabljanju ter izgradnji lastnih kompetenc.

- **Uporaba virov in storitev**

Sklop zajema 7 kazalcev, ki merijo zadovoljstvo uporabnikov, uporabo fizičnih in digitalnih knjižničnih zbirk ter uporabo knjižničnih zbirk pri izdelavi doktorskih disertacij. Sledijo tudi številu obiskov na uporabnika in uporabi sedežev v študijske namene.

- **Ekonomičnost poslovanja**

Ta sklop vsebuje 6 kazalcev, ki prikazujejo kakšen delež sredstev ustanove je namenjen knjižnici, kolikšna je višina sredstev za nabavo gradiva na raziskovalca in per capita ter delež sredstev za nabavo elektronskega gradiva.

Načrtujejo prevedbo podatkov knjižnice v točke in seštevke posameznih točk v enotno letno oceno – indeks izbrane knjižnice (podobno kot v BIX).

V dokumentu *Library Reform 2014* so kot strateške cilje navedli potrebo po spremembah, vlaganjih in razvoju v skladu s potrebami uporabnikov, po močnejši knjižnični mreži in skupnih digitalnih storitvah.

Ravno na dan našega obiska je norveški parlament sprejel odločitev, da bodo upravljanje knjižnične dejavnosti z ABM-utvikling-a skoraj v celoti prenesli v nacionalno knjižnico, razen nekaj aktivnosti, ki bodo prešle na Ministrstvo za izobraževanje in znanost (tudi konzorciji). Prihodnost preostalega dela ABM-utvikling-a še ni znana.

NORVEŠKO KNJIŽNIČARSKO ZDRUŽENJE

(*Norsk Bibliotekforening*, NBF,
www.norskbibliotekforening.no)

Norveški knjižničarji so svoje strokovno združenje ustanovili leta 1913. Združenje je postalo mesto za oblikovanje politike razvoja vseh vrst knjižnic in knjiž-

Sliki 2 in 3: Srečanje s sekretarjem norveškega knjižničarskega združenja

ničnega sistema ter orodje za vpliv in sodelovanje z vlado. Je nepridobitna in neodvisna organizacija, katere namen je promocija in razvoj knjižničnega in informacijskega sektorja. Včlanijo se lahko individualni in kolektivni člani. Med člani so politiki, pisatelji, knjižničarji, knjižnice, regionalna in druga knjižničarska društva, univerze, občine itd. V letu 2010 ima združenje skupaj 3200 članov, med katerimi je 2100 individualnih. Članarina za individualne člane znaša 50 EUR. Funkcija predsednika združenja je profesionalizirana, poleg plače mu združenje zagotavlja tudi stanovanje v Oslu. Sredstva za delovanje pridobiva iz državnega proračuna, članarin in lastne dejavnosti. Največji del lastnega prihodka ustvarja s storitvami centra za nabavo in dostavo publikacij knjižnicam.

Združenje je včlanjeno v številne mednarodne organizacije in sodeluje v različnih domačih projektih, npr. s področja spodbujanja branja, informacijske pismenosti, prostega dostopa do informacij, elektronskih virov, reševanja avtorsko-pravnih vprašanj itd., in tujih projektih. Ne ukvarja pa se s sindikalno dejavnostjo, saj obstaja na Norveškem pet sindikatov, ki zastopajo področje knjižničarstva. Združenje podeljuje nagrado Norveška knjižnica leta in letne štipendije za izobraževanje (za kar je ustanovilo poseben sklad). Izdaja vodilno norveško revijo s področja bibliotekarske znanosti *Bibliotekforum* in organizira različna strokovna srečanja in druge izobraževalne oblike.

ORGANIZACIJA BIBSYS

(Sistem za avtomatizacijo knjižničnega poslovanja, BIBSYS, www.bibsys.no)

BIBSYS je javna agencija, formalno v sestavi norveškega ministrstva za znanost, operativno in upravno pa pod okriljem Norveške tehniško-naravoslovne univerze iz Trondheima, kjer je tudi njen sedež. Ustanovlje-

na je bila leta 1972. Temeljna naloga BIBSYS-a je zagotavljanje programskih platform za dostop do informacij. Za norveške univerzitetne in raziskovalne knjižnice gradi in vzdržuje knjižnični informacijski sistem z OPAC-om s povezavami do informacijskih sistemov za raziskovalno dejavnost in nacionalnega portala oziroma posamičnih prostodostopnih institucionalnih repozitorijev.

Najvišji organ upravljanja BIBSYS-a je upravni odbor, v katerem so predstavniki knjižnic, ki jih določi ministrstvo, in en član zaposlenih. Njegov tajnik je direktor BIBSYS-a. Zaposlenih je 45 sodelavcev.

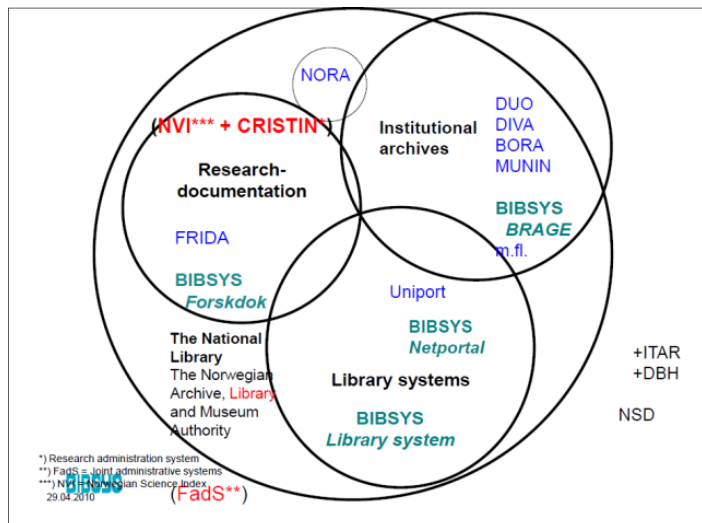
V okviru BIBSYS-a delujejo štiri večje organizacijske enote: center za uporabnike (administracija, posredovanje informacij, marketing...), skrbniki za produkte in stranke (stiki s strankami, marketing, analize...), razvijalci produktov (razvijanje programov, konverzije, paketni vnosi...) in servisni center (pomoč, podpora uporabnikom, zagotavljanje tehnične infrastrukture).

Najbolj znani produkti BIBSYS-a so *BIBSYS Library System* (knjižnični informacijski sistem, v katerega so vključeni vsi pomembni moduli – OPAC, katalogizacija, medknjižnična izposoja itd.), *BIBSYS Ask* (iskalnik po bibliografskih podatkovnih zbirkah knjižnic), *BIBSYS Ask2 (NetPortal)* (izpopolnjen metaiskalnik, ki omogoča tudi iskanje po drugih zbirkah s povezavami do rezultatov) in *BIBSYS Brage* (platforma za repozitorije). Programsko opremo navedenih produktov je razvil BIBSYS in jo dopolnil z licenčni produkti, odprtokodnimi moduli in zunanjimi storitvami.

Uporabniki enega produkta so združeni v konzorcije. O načrtih in proračunu produkta *BIBSYS Library System* odloča upravni odbor BIBSYS-a, za ostale pa se knjižnice, ki sodelujejo pri uporabi izbranega produkta, same dogovorijo z BIBSYS-om o načrtih, proračunu in poslovnem modelu.

Na naslednji sliki so prikazane povezave med moduli BIBSYS-a in drugimi informacijskimi viri ter funkcio-

nalnosti, ki jih potrebujejo visokošolske in raziskovalne ustanove (slika objavljena z dovoljenjem avtorja Roya Gundersena, BIBSYS; dodatno pojasnilo v poglavju Dejavnosti na področju prostega dostopa).

Slika 4: Povezave med moduli BIBSYS-a in drugimi informacijskimi viri

Članice BIBSYS-a so nacionalna knjižnica, 8 univerz, 25 državnih visokih šol, 8 univerzitetnih inštitutov, 13 zasebnih visokih šol, 21 raziskovalnih inštitutov, 11 organizacij javne uprave, 12 zdravstvenih organizacij, 10 muzejev, 8 ostalih pedagoških ustanov in 5 specialnih knjižnic. Članstvo v BIBSYS-u je prostovoljno, vendar pa tudi spodbujeno s strani države. V BIBSYS-u ni splošnih knjižnic zaradi bistvenih razlik v delovanju splošnih in znanstvenih knjižnic.

Sredstva za financiranje zagotavljajo članice BIBSYS-a iz svojih proračunov. V višini cene za ustanove, ki so financirane s strani ministrstva za znanost, predstavlja število raziskovalcev 50 % delež, 50 % pa število študentov. Ostale ustanove plačajo glede na število zaposlenih. Za nekatere produkte potekajo posebna pogajanja o ceni (npr. nacionalna bibliografija).

Knjižnični informacijski sistem BIBSYS, ki ga je BIBSYS razvil na platformi Java Enterprise, je maja 2010 vseboval 5.194.000 bibliografskih zapisov s podatki o zalogi 15.814.000 enot gradiva. Metapodatkovni model je BIBSYSmarc (Marc21 z nekaterimi spremembami). V času našega obiska so ravno zaključevali javni razpis za nov sistem. Upravni odbor BIBSYS-a se je namreč odločil, da je čas za popolno spremembo sistema, med možnostjo ponovne izdelave programske opreme s strani BIBSYS-a in nakupom so se odločili za nakup licenčnega sistema. Marca 2009 so pri sedmih mednarodnih proizvajalcih tovrstne programske opreme poizvedovali o njihovih produktih in načrtih za prihodnost ter ugotovili, da je trenutno možno kupiti tradicionalen sistem, ni pa na voljo produktov, usmerjenih v prihodnost. Konec leta 2009 je upravni odbor BIBSYS-a sprejel odločitev o nakupu licenčnega knjižničnega informacijskega sistema naslednje generacije (Negotiated procedure ..., [2010]). Kriteriji razpisa so bili arhitektura (30 %), poslovni pogoji in cena (25 %), funkcionalnost (25 %) in pravočasna ter vsebinsko ustrezna dobava posameznih modulov sistema (20 %). Namestitev bo predvidoma zaključena v letu 2013 po namestitvi posameznih delov sistema. Pričakovana doba uporabe novega sistema je vsaj 10 let.

V BIBSYS-u smo lahko opazili izjemno skrb za ugodno počutje sodelavcev, druženje in pripadnost ter v zvezi s tem za prijetne prostore in opremo. Zelo pomembno je skupinsko delo, skupine sedijo skupaj v večjih delovnih prostorih.

NACIONALNA KNJIŽNICA NORVEŠKE

(*Nasjonalbiblioteket*, www.nb.no)

Do leta 1998 Norveška formalno ni imela samostojne nacionalne knjižnice. Leta 1811 je bila s kraljevim dekretom hkrati z Univerzo v Oslu ustanovljena tudi njena univerzitetna knjižnica, kateri so bile leta 1815

Sliki 5, 6 in 7: Prostor BIBSYS-a

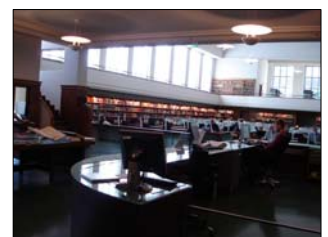
poverjene funkcije nacionalne knjižnice (leta 1814 je namreč unija med Norveško in Dansko razpadla in Kraljeva knjižnica v Kopenhagnu za Norveško ni več opravljala omenjenih funkcij). Leta 1988 je norveški parlament sprejel sklep o ustanovitvi norveške nacionalne knjižnice, ki naj bi delovala na dveh lokacijah, tj. v Mo i Rana in Oslu, kjer bo sedež knjižnice (cestna razdalja med mestoma je pribl. 900 km). Enota bodoče nacionalne knjižnice v Rani je bila ustanovljena leta 1989, njena glavna naloga je postala skrb za zbiranje in hranjenje obveznega izvoda publikacij v skladu z zakonom o obveznem izvodu. Nato je parlament leta 1992 izglasoval sklep o izgradnji univerzitetne knjižnice v kampusu Blindern v Oslu, kjer naj bi bilo vodstvo univerzitetne knjižnice in knjižnica za štiri fakultete. Sklep o izločitvi nacionalnih funkcij iz univerzitetne knjižnice je bil sprejet leta 1994. Iz Knjižnice Univerze v Oslu je bila nacionalna funkcija izločena leta 1998, ko je bil v njenih prostorih vzpostavljen drugi oddelek oziroma sedež nacionalne knjižnice. Zgradba univerzitetne knjižnice v kampusu Blindern je bila končana leto kasneje, vanjo so se preselile upravne službe univerzitetne knjižnice in knjižnica za humanistiko in družboslovje.

Od leta 2004 je nacionalna knjižnica enovita organizacijska enota z dvema fizičnima lokacijama. Prenova zgradbe bivše univerzitetne knjižnice v centru Osla je bila končana leta 2005, slavnostna otvoritev prostorov je potekala v času konference IFLA. Prenova je trajala tri leta, v tem času je knjižnica izvajala tudi konverzijo klasičnih katalogov v elektronsko obliko. V isti zgradbi danes delujejo še center norveške literature iz tujine (NORLA), center za proučevanje Ibsna, norveški inštitut za otroške knjige, arhiv džeza, glasbeni arhiv in norveški glasbeni informacijski center. To omogoča svojevrstno sinergijo in sodelovanje pri ponudbi storitev za javnost.

Norveška nacionalna knjižnica je danes ena od osrednjih kulturnih ustanov države. V svojo vizijo je zapisala, da želi biti spomin naroda in multimedijški center znanja. Temeljna naloga knjižnice je zbirati, hraniti,

ohranjati, posredovati in zagotavljati dostop do različnih vrst norveških publikacij na različnih nosilcih zapisa, ki jih pridobiva na osnovi zakona o obveznem izvodu publikacij. Prvi predpis o obveznem izvodu datira v leto 1697, v čas norveško-danske unije, trenutno pa je v veljavi zakon iz leta 1990, ki je eden najbolj sodobnih zakonov s tega področja in vključuje tudi digitalne dokumente. V skladu z zakonom se v enoti Rana zbirajo knjige, serijske publikacije, časniki, mikrofilmi, fotografije in elektronski dokumenti, radijske in televizijske oddaje ter filmi. Tako tiskani kot avdiovizualni dokumenti se hranijo na enem mestu, ki je tehnološko najsodobneje opremljeno, izpolnjuje pa tudi vse varnostne predpise za skladišča (repozitorije) za trajno ohranjanje gradiv. Digitalni arhiv za trajno ohranjanje virov ima trenutno 1 petabajt prostora (1 mio GB) in hrani 1,2 mio digitalnih objektov. Enota v Rani deluje tudi kot center za posredovanje (posoj) kopij gradiv oziroma dokumentov, pridobljenih kot obvezni izvod. Norveške spletne strani zbirajo na osnovi zajemanja internetne domene .no od leta 2005. V letu 2009 je npr. knjižnica zajela 300 mio datotek, skupaj pa kar 1,8 milijarde. Nalaganje s strežnika knjižnice je mogoče z dovoljenjem Norveškega inšpektorata za podatke, sicer pa so digitalna gradiva dostopna za raziskovalne namene v prostorih knjižnice.

Knjižnica izdeluje norveško nacionalno bibliografijo (tekočo nacionalno bibliografijo je sicer že leta 1883 začela izdelovati univerzitetna knjižnica), izvaja različne bibliografske servise (npr. bibliografsko kontrolo) in proizvode in je zadolžena za razvoj norveškega vzajemnega kataloga (vsebuje več kot 5 mio bibliografskih zapisov s 16 mio podatkov o lokacijah gradiv), v katerega je vključenih 400 norveških knjižnic. Odgovorna je tudi za gradnjo in vzdrževanje skupnega kataloga periodičnih publikacij nordijskih in baltskih držav, ki zagotavlja podatke o periodičnih publikacijah 900 knjižnic iz Danske, Finske, Islandije, Estonije, Farskih otokov, Latvije, Litve, Švedske in Norveške. Leta 2007 jo je Ministrstvo za kulturo in cerkvene zadeve pooblastilo za obeleževanje literarnih obletnic.

Slike 8, 9, 10 in 11: Delovanje Nacionalne knjižnice Norveške je predstavila ravnateljica ga. Vigdis Moe Skarstein

Knjižnica ima najbolj popolno zbirko publikacij, ki so bile izdane na Norveškem (*Norvegica*) in tujih publikacij o Norveški. Previde norveških publikacij v tuje jezike in publikacije o Norveški in norveških avtorjev, izdane v tujini, nabavlja (*Norvegica extranea*). Knjižnična zbirka vključuje unikatno zbirko rokopisov, knjige, glasbeno gradivo, radijske oddaje od leta 1930 dalje, filme, gradiva gledališč, kartografsko gradivo, plakate, fotografije in drugo slikovno gradivo ter časnike.

V skladu z zakonom o obveznem izvodu iz leta 1990 zbira nacionalna knjižnica tudi produkcijo nacionalnih radijskih in televizijskih postaj. Na osnovi pogodbe pridobiva gradivo za gradnjo zgodovinskega arhiva nacionalne RTV postaje NRK. Stare (1960-1990) televizijske posnetke digitalizira in so uporabnikom na voljo v prostorih knjižnice, raziskovalci pa lahko na prošnjo, ki jo naslovijo na NRK, dobijo dostop prek interneta. V digitalni obliki je že dostopnih prek 2000 televizijskih oddaj. Od leta 2008 je tudi arhiv za nacionalno pomembne norveške filme in popularno glasbo. Knjižnica hrani 67.000 kolutov sodobnih in starejših filmov, ki datirajo vse do leta 1903. Zbirka vsebuje dokumentarne, propagandne in igrane filme. Vsi nitratni filmi, ki so nastali do leta 1950 (20.000 kolutov), so vključeni v zbirko. Cilj knjižnice je bibliografska obdelava celotne zbirke filmov, ohranitev izvornikov in njihovo kopiranje v digitalno obliko.

Knjižnična zbirka norveške nacionalne knjižnice je konec leta 2009 obsegala skupaj 9,3 mio enot gradiva, med njimi 3,1 mio knjig in serijskih publikacij, 11.962 naslovov tiskanih periodičnih publikacij in 254 naslovov časnikov, 973.736 enot avdiovizualnih dokumentov, 2,4 mio enot slikovnega in kartografskega gradiva in 104.591 rokopisov. Celotna digitalna knjižnica je ob koncu leta 2009 vključevala 1,4 milijarde digitalnih dokumentov. Izposoja je znašala 70.162 enot v knjižnico in 189.823 izven knjižnice, obisk knjižnice pa 162.033 (v zadnjih letih je rahlo upadel), obisk razstav in prireditev znaša letno prek 18.000 obiskovalcev.

V letu 2009 je knjižnica iz državnega proračuna prejela 39,3 mio EUR za delovanje in 2,6 mio EUR za investicije, za nabavo gradiva je porabila 1,3 mio EUR in ustvarila lastnih prihodkov za 1,5 mio EUR. Skupaj je imela 399 (372 EPZ) zaposlenih, od tega 178 bibliotekarjev (strokovnih knjižničnih delavcev) in 221 ostalih zaposlenih.

Direktorica nacionalne knjižnice, Vigdis Moe Skarstein, je zapisala: »Značaj in vsebina ustanove se izražata skozi njene stavbe. Nacionalna knjižnica ima več domov in vsak od njih ima veliko sob – v Oslu, Rani in v kiberprostoru. Združene, te stavbe in sobe ponujajo vznemirljiva nasprotja. Tako po arhitekturi kot vsebini Nacionalna knjižnica odraža raznolikost, ki jo lahko najdemo le pri nekaterih drugih organizacijah s področja kulture in znanja.« (National Library of Norway, [s.a.]).

Digitalizacija in gradnja digitalne knjižnice

Vodenje projekta izgradnje norveške digitalne knjižnice za področje kulture je bilo leta 2003 poverjeno skupnemu vladnemu medresorskemu telesu (državnemu centru) za področje knjižnic, muzejev in arhivov (ABM-utvikling). Slednji je pripravil strateški načrt razvoja digitalne knjižnice, ki je vključil različne organizacije s področja kulture, v prvi vrsti knjižnice, arhive in muzeje. Za koordinatorja dejavnosti na področju knjižničnega sektorja je bila imenovana nacionalna knjižnica. Gradnja nacionalne digitalne knjižnice je del kulturne politike Norveške in je široko podprta s strani vlade in pristojnega ministrstva (za kulturo in cerkvene zadeve). Portal kulture (Culturenet.no), ki ga slednje financira, omogoča tudi dostop do digitalnih zbirk knjižnic, arhivov in muzejev (<http://www.kulturnett.no/index.jsp?&lang=en>). Za gradnjo in razvoj portala je odgovoren center ABM-utvikling.

Vodilno vlogo na področju digitalizacije knjižničnega gradiva in gradnje digitalnih zbirk ima nacionalna knjižnica. Njen cilj je (v dvajsetih letih) digitalizirati celotno knjižnično zbirko in tako pisno kulturno dediščino ohraniti v digitalni obliki za prihodnje rodove, hkrati pa omogočiti dostop do nje sedanjim. S spremembami norveškega zakona o avtorski pravici je knjižnica dobila posebno pravico do digitaliziranja nacionalne kulturne dediščine in lahko prekopira v digitalno obliko celotno knjižnično zbirko (tako gradivo, pridobljeno z obveznim izvodom, kot nabavljeno). V načrtu ni le digitalizacija starejših gradiv, ampak tudi novejših, ki so še pod avtorsko zaščito. Nacionalna knjižnica bo lahko digitalizirala (ali reproducirala na drugačen način) tudi gradivo drugih knjižnic, ki ga sama ni prejela z obveznim izvodom. Avtorskopravna vprašanja uspešno rešujejo v dialogu s kolektivnimi nosilci avtorskih pravic.

Slike 12, 13 in 14: Stavba, v kateri domujeta tudi vodstvo Knjižnice Univerze v Oslu in enota Knjižnice za humanistične in družbene vede

Leta 2007 so knjižnica in zastopniki 6000 norveških nosilcev avtorskih pravic začeli s pilotnim projektom objavljanja izbranih avtorsko zaščitene del v celotnem besedilu na spletni strani knjižnice. Pri tem na osnovi pogodbe med norveškim združenjem založnikov v okviru projekta BOKHYLLA (<http://www.nb.no/nbdigital/beta/>) knjižnica pospešeno digitalizira tudi avtorsko zaščitene publikacije (v načrtu je digitalizacija 50.000 norveških knjig iz različnih obdobji) in zagotavlja njihovo dostopnost. Avtorsko zaščiteno gradivo je (bo) dostopno le z norveških IP naslovov, in sicer le za pregledovanje na ekranu, ostalo (avtorsko nezaščiteno) gradivo pa javno dostopno. Projekt bo služil kot model za razširitev kolektivnih avtorskih dogovorov tudi na ostale vrste avtorsko zaščitene gradiv.

Nacionalna knjižnica je z založniki sklenila pogodbe o arhiviranju digitalnih kopij avtorsko zaščitene del, ki so nastale pri izdelavi tiskanih publikacij. Digitalne kopije hrani v digitalnem skladišču in brezplačno zagotavlja njihovo dostopnost lastnikom kopij (založnikom), uporabniki pa jih lahko pregledujejo v prostorih knjižnice.

KNJIŽNICA UNIVERZE V OSLU

(*Universitetet i Oslo, Universitetsbiblioteket i Oslo, www.ub.uio.no*)

Začetki Knjižnice Univerze v Oslu segajo v leto 1811, ko je bila, še pod dansko vladavino, ustanovljena Univerza v Oslu. Od leta 1815 je knjižnica opravljala tudi funkcijo nacionalne knjižnice. Po formalni ustanovitvi slednje je bila nacionalna funkcija leta 1998 izločena iz Knjižnice Univerze v Oslu. Najstarejša in največja ustanova visokošolskega izobraževanja na Norveškem ima danes okrog 27.700 študentov in 5900 zaposlenih, ponaša pa se tudi s štirimi dobitniki Nobelovih priznanj, kar kaže na kakovost raziskovalnega dela na univerzi.

Knjižnica Univerze v Oslu, ki je največja univerzitetna knjižnica na Norveškem, je podpora in partner univerzi. Njihov moto je »Odlični raziskovalci potrebujejo odlično univerzitetno knjižnico!«. Knjižnica je močno vpeta v univerzitetno dogajanje (zaposleni sodelujejo v vseh najpomembnejših organih univerze) in mednarodno sodelovanje s tujimi univerzami.

Knjižnica Univerze v Oslu deluje od leta 2009 kot centraliziran knjižnični sistem oziroma kot enotna univerzitetna knjižnica na štirih področjih: financiranje (skupen proračun), kadri, storitve (poenotenje v vseh knjižnicah) in identiteta (enotna predstavitev). Vodi jo direktor z dvema pomočnikoma in direktorji štirih knjižnic oziroma skupin knjižnic: Knjižnice za humanistične in družbene vede (sestavljajo jo pet enot), Knjižnice za medicino in zdravstvene vede (tri enote), Knjižnice pravne fakultete (osem enot) in Knjižnica fakultete za matematiko in naravoslovne vede (devet enot in muzejska knjižnica). Skupaj tako v kampusu v okviru Knjižnice Univerze v Oslu deluje 26 knjižnic.

Knjižnica Univerze v Oslu v številkah: skoraj 30.500 uporabnikov (študentov in učiteljev), več kot 3,5 mio enot tiskanega gradiva, 40.000 elektronskih knjig, 13.000 naslovov elektronskih in tiskanih revij, 640 podatkovnih zbirk (maj 2008), 8300 magistrskih nalog v elektronski obliki, izposoja več kot 900.000 enot gradiva, izposoja na uporabnika 18,5 enot, v letu 2009 633 tečajev s 8564 udeleženci, okrog 600.000 iskanj po podatkovnih zbirkah, več kot 2 mio shranjenih elektronskih člankov, proračun za 2010 pribl. 27 mio EUR, od tega za gradivo pribl. 9,3 mio EUR, od tega 79 % za elektronske vire.

Svoje glavne naloge so oblikovali v štiri sklope in pri tem identificirali pomembnejše izzive:

NALOGA	IZZIV
Dostop do kakovostnih informacijskih virov	Višanje cen na monopolnih trgih in težajne razlike
Informacijska pismenost: – vključevanje v študijske programe – sodelovanje knjižničarjev v študijskih komisijah – dialog s fakultetami o potrebnih veščinah	Pomanjkanje kadrov za poučevanje (potrebno je dodatno izobraževanje knjižničarjev za te naloge)
Knjižnica kot učno okolje: – omogočati dostop do informacijskih virov – novi prostori in oprema za učenje – knjižnične in računalniške storitve – družabni prostor	Zagotoviti pogoje za različne načine uporabe knjižnice
Prost dostop in digitalni arhivi	Pomanjkanje dogovorjenih politik in navodil za samoarhiviranje znanstvenih objav

Cilji razvoja Knjižnice Univerze v Oslu so prehod od fizične k digitalni knjižnici, od razvoja zbirke h knjižnici, ki je usmerjena k uporabniku, od fakultetnih knjižnic k večdisciplinarnim knjižnicam in od decentraliziranih knjižnic k eni univerzitetni knjižnici in zmanjšanju števila knjižnic. Posebne izzive so zaznali v razvoju informacijske in komunikacijske tehnologije oziroma novega spleta – želijo biti tam, kjer so njihovi uporabniki (Google generacija). Za dosego svojih ciljev se posebej posvečajo razvoju tako imenovane »vidne knjižnice«, torej knjižnice, ki je opažena, poznana, prepoznavna, zato posvečajo posebno pozornost preučevanju uporabnikov in marketingu knjižničnih storitev.

Knjižnica za humanistične in družbene vede (HUMSAM)

Knjižnica za humanistične in družbene vede (HUMSAM) je največja akademska knjižnica na Norveškem, saj ima zbirko preko 2,1 mio tiskanih enot in 86 zaposlenih (ter 26 študentov pomočnikov). Nastala je leta 1999 z združitvijo štirih knjižnic (Humanistične in teološke knjižnice, Knjižnice za družbene vede, Pedagoške knjižnice in Teološke knjižnice) in selitvijo v nove prostore v stavbi, poimenovani po Georgu Sverdrupsu (prvem direktorju Univerzitetne knjižnice Oslo), v kateri je tudi univerza in vodstvo Knjižnice Univerze v Oslu (poleg te ima HUMSAM še štiri lokacije). Direktor HUMSAM-a je eden od štirih direktorjev, ki sodelujejo pri vodenju Knjižnice Univerze v Oslu.

Knjižnica za humanistične in družbene vede v številkah: 30.000 enot prirasta, naročenih prek 15.000 e-revij in 550 zbirke podatkov, približno tretjina zbirke

je v prostem pristopu, 660.000 enot izposoje letno, 53.000 enot in dokumentov medknjižnične posoje ter 23.000 enot in dokumentov medknjižnične izposoje, proračun za 2010 pribl. 7,5 mio EUR, od tega za gradivo pribl. 1,8 mio EUR, od tega 17 % za elektronske vire.

Organizacijsko je knjižnica razdeljena na pet oddelkov in administracijo: Oddelek za informacijske in izobraževalne storitve, Oddelek izposoje, Oddelek nabave in katalogizacije, Referenčni in raziskovalni oddelk in Oddelek za informacijsko tehnologijo.

Svoje uporabnike delijo v dve skupini: študenti in zaposleni na štirih fakultetah (humanistika, družbene vede, teologija, pedagoške vede) ter drugi uporabniki, za katere pa ne zagotavljajo enake ravni storitev. Med storitvami HUMSAM-a (knjižnični portal/MetaLib, »Vprašaj knjižničarja«, izobraževanja, informacijsko opismenjevanje...) je posebej zanimiva ponudba »Izposodi si knjižničarja«, ko se izbrani knjižničar individualno posveti uporabniku in njegovim informacijskim potrebam. Knjižnica je odprta od 8.00 do 19.45 čez teden ter ob sobotah od 8.00 do 15.00.

Slika 15 in 16: Čitalniška mesta in prosti pristop v Knjižnici za humanistične in družbene vede

Arhitekturne rešitve poudarjajo knjižnične prostore kot mesto za druženje, razstave umetniških del in zagotavljanje prostora za različne učne stile (skupinsko delo, učilnica za informacijsko opismenjevanje, individualni prostori). Najtišji čitalniški prostori so oblikovani kot otoki nad požarnimi stopnišči.

KNJIŽNICA NORVEŠKE TEHNIŠKO-NARAVOSLOVNE UNIVERZE

(*Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet, Universitetsbiblioteket i Trondheim*, www.ntnu.no/ub/)

Norveška tehniško-naravoslovna univerza (NTNU) v Trondheimu je osrednja norveška univerza za področje naravoslovja in tehnologije. Osnovana je bila leta 1996 z združitvijo norveškega inštituta za tehnologijo NTH (ustanovljenega leta 1910), College of Arts and Sciences AVH in prirodoslovnega muzeja VM. Sicer korenine univerze segajo v leto 1760, ko so v Trondheimu ustanovili Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab. NTNU je druga največja norveška univerza, sicer pa ena izmed najbolj kakovostnih univerz na svetu. Po metodi *Webometrics Ranking of World Universities* je na 7. mestu v Evropi in na 51. mestu v svetovnem merilu. V letu 2009 iz NTNU izhaja 2266 znanstvenih člankov, 238 knjig, 643 disertacij in znanstvenih poročil ter okoli 4000 znanstvenih predstavitev. Na NTNU v okviru 150 študijskih programov na sedmih fakultetah študira okoli 20.000 študentov. Zaposlenih je 4700 delavcev, od tega 563 rednih profesorjev. Letni proračun univerze znaša 590 mio EUR. Skupna površina univerze je 578.000 m².

Z NTNU v različnih projektih sodeluje prof. dr. Maja Žumer z Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete UL (European Digital Library, Novi modeli organizacije znanja).

Knjižnica NTNU predstavlja osrednji del infrastrukture univerze pri zagotavljanju pogojev za študij. Je naj-

Slika 17 in 18: Čitalnica in prosti pristop v dveh enotah Knjižnice NTNU

Slika 19: Portal VIKO z osnovnimi elementi informacijske pismenosti

starejša knjižnica na Norveškem, saj je bila ustanovljena leta 1768. Sestavlja jo 11 posameznih knjižnic: Dora (arhiv), Dragvoll, Gunnerus, knjižnica za arhitekturo, gradbeništvo in strojno oblikovanje, knjižnica za pomorsko tehnologijo, tehniška knjižnica, medicinska knjižnica, naravoslovna knjižnica, knjižnica za muzikologijo, knjižnica Akademije za likovno umetnost in knjižnica Valgrinda (nekaj enot je v okviru kampusa, nekaj dislociranih). Skupna površina knjižnic je 22.700 m².

Nekaj podatkov o zbirkah in uporabi: 2,8 mio tiskanih knjig, pribl. 30.000 e-knjig, 12.000 e-revij, 230 podatkovnih zbirk, 15.800 aktivnih uporabnikov, 813.000 obiskov, 1,7 mio shranjenih celotnih besedil, 1300 čitalniških mest.

V Knjižnici NTNU je zaposlenih 130 delavcev, od tega 74 knjižničarjev in informacijskih specialistov. 95 je žensk, povprečna starost je 51 let. Letni proračun knjižnice je 20 mio EUR, pribl. 50 % ga namenijo za plače, 35 % za literaturo in 15 % za ostale izdatke. Njihovi cilji so zmanjšanje izdatkov za plače, povečanje izdatkov za gradivo in izboljšanje starostne strukture zaposlenih.

Knjižnica NTNU je skupaj s knjižnicami preostalih treh največjih univerz oblikovala skupino, ki v sodelovanju z ABM-utvikling-om organizira in upravlja konzorcije za zagotavljanje dostopa do elektronskih informacijskih virov, za katere je zainteresirana tudi NTNU. Kot platformo digitalne knjižnice uporabljajo ExLibris MetaLib/SFX. V institucionalnem repozitoriju DiVA lahko študenti in zaposleni sami shranjujejo svoja dela (visokošolska dela, objave raziskovalcev in

druge publikacije univerze). Informacijsko opismenjevanje izvajajo preko programa VIKO (sofinanciran s strani ABM utvikling-a; www.ntnu.no/viko).

Knjižnica NTNU načrtuje svoj nadaljnji razvoj predvsem v elektronskem mediju v smeri storitev in funkcionalnosti Knjižnice 2.0, portalov za iskanje informacij in elektronskih učnih gradiv.

Po ogledu prostorov dveh knjižnic smo ugotovili, da izredno pozornost usmerjajo v razvijanje knjižnice kot družabnega okolja. Študentje knjižnice izkoristijo ne le za študij ali kot vir informacij, temveč tudi za sprostitve in oddih med predavanji, o čemer priča visok obisk knjižnic.

DEJAVNOSTI NA PODROČJU PROSTEGA DOSTOPA

Norveška svoje delovanje na področju prostega dostopa do znanstvenih objav, visokošolskih del in drugih publikacij visokošolskih in raziskovalnih ustanov usklajuje z ostalimi skandinavskimi državami, s katerimi so ustanovili NORDBIB (www.nordbib.net). Slednji financira tudi *Nordijsko-baltski forum za znanstveno komuniciranje ScieComInfo* (*Nordic-Baltic Forum for Scientific Communication*, www.sciecom.org).

Norveška zveza visokošolskih organizacij je leta 2004 pripravila predstavitev prostega dostopa in priporočila za svoje člane glede vzpostavitve institucionalnih repozitorijev. Ustanove so od leta 2005 dalje začele načrtovati in vzpostavljati svoje digitalne zbirke. BIBSYS je s sofinanciranjem ABM-utvikling-a pripravil priporočila, standarde in platformo za izgradnjo in upravljanje repozitorijev (*Project for electronic publishing and institutional repositories PEPLA*, danes BIBSYS Brage, konzorcij 31 knjižnic).

Svoje repozitorije so vzpostavile vse večje univerze - v Oslu DUO (www.duo.uio.no), Bergnu BORA (bora.uib.no), Tromsu MUNIN (www.ub.uit.no/munin/) in NTNU v Trondheimu repozitorij DiVA (ntnu.diva-portal.org).

V državi se za upravljanje raziskovalne dejavnosti uporabljata dva informacijska sistema (ForskDoc – razvil BIBSYS - in FRIDA – razvile štiri največje univerze), oba sta povezana z institucionalnimi repozitoriji. Slednje povezuje nacionalni portal NORA

(Norwegian Open Research Archives, <http://www.ub.uio.no/nora/search.html?siteLanguage=eng>). Začetni projekt je leta 2005 financiral ABM-utvikling. Sedaj portal upravlja Univerza v Tromsu, njegovo delovanje financira Ministrstvo za izobraževanje in znanost. Povezuje 38 digitalnih arhivov 51-ih ustanov. Institucionalni repozitoriji in nacionalni portal NORA so povezani z moduli oziroma funkcionalnostmi BIBSYS-a (shema pri poglavju o BIBSYS-u).

Na Norveškem izdajajo preko 20 prostodostopnih znanstvenih revij, evidentiranih v Directory of Open Access Journals.

POMEMBNEJŠA SPOZNANJA IN PRIMERJAVNA S STANJEM V SLOVENIJI

Norveška velja za deželo z najvišjo stopnjo kakovosti življenja. Slednje pa ne zaznamuje le visoka stopnja ekonomskega statusa države, ampak tudi široke možnosti prebivalstva za sodelovanje v družbenem, ekonomskem in političnem dogajanju, velika skrb za ohranjanje naravnega okolja in strateška razvojna usmeritev države v razvoj družbe znanja. Tudi na primeru razvitosti in pogojev dela norveških knjižnic lahko ugotovimo, da država daje velik poudarek t. i. duhovnemu razvoju prebivalstva in intenzivno vplaga sredstva v razvoj kulture, šolstva in izobraževanja. Področje kulture je od leta 2000 deležno posebne pozornosti, zgrajenih ali obnovljenih je bilo veliko število kulturnih objektov, med njimi tudi knjižnic, ustanovam in organizacijam s področja kulture in znanosti pa so namenjena visoka finančna sredstva.

Zasnova Državnega centra za arhive, knjižnice in muzeje ABM-utvikling nas je navdušila kot dober primer usmerjanja razvoja knjižnic z enega mesta ob upoštevanju prekrivanja dejavnosti z arhivi in muzeji ter podpore in sofinanciranja projektov skupnega interesa, zato smo z začudenjem sprejeli novico o njegovem preoblikovanju.

Pri načrtovanju organizacijske preнове slovenskega knjižničarskega združenja (ZBDS) je bilo med vzori, ki smo jim želeli slediti, tudi Norveško knjižničarsko združenje. Žal se je pokazalo, da slovenska zakonodaja s področja delovanja društev precej odstopa od norveške, kar je ovira zlasti v primeru razširitve članstva. Ker ZBDS nima široko razvite pridobitne dejavnosti, ki bi omogočala profesionalizacijo združenja, je v pri-

merjavi z norveškim društvom obseg njegove dejavnosti in vpliv na stanje in razvoj knjižničarstva precej manjši. Opazno je tudi nižja profesionalna zavest slovenskih knjižničarjev, saj se jih je le majhen delež pripravljeno angažirati v delu društev in njihove zveze. Nedavno ustanovljeni sindikat zaposlenih v knjižničarstvu pa ni uspel zbrati zadostnega članstva, da bi lahko deloval kot reprezentativni sindikat s področja knjižničarstva. Kljub temu se lahko od norveških kolegov naučimo marsikaj, v prvi vrsti pokončne profesionalne države ter sposobnosti promoviranja združenja in lobiranja v družbenem, tudi političnem, okolju, pridobivanja članstva izven sektorja knjižničarstva in pridobivanja lastnih sredstev.

BIBSYS odlikuje - ob upravljanju knjižničnega informacijskega sistema za znanstvene knjižnice - hiter odziv na nove usmeritve v storitvah knjižnic, npr. izgradnja metaiskalnika in platforme za prostodostopne repozitorije. Knjižnice uporabnice BIBSYS-ovih produktov plačajo njihovo uporabo in imajo zato velik vpliv na njihovo posodabljanje. V BIBSYS-u ni splošnih knjižnic zaradi bistvenih razlik v delovanju splošnih in znanstvenih knjižnic. Upravni odbor BIBSYS-a je svojo usmerjenost v prihodnost in trezno presojo glede potrebnih sredstev in znanja za posodobitev knjižničnega informacijskega sistema izkazal z odločitvijo za nakup standardnega licenčnega programa naslednje generacije, ki bo dopolnjen glede na potrebe norveških znanstvenih knjižnic. Pri tej odločitvi jih ni zadržala niti misel na sredstva, ki so bila od leta 1972 do danes vložena v izgradnjo posameznih modulov BIBSYS-a.

Na Norveškem je zavidanja vredna skrb za varovanje, ohranjanje in zagotavljanje dostopa do nacionalne kulturne dediščine, ki jo zbira in hrani nacionalna knjižnica. In če je od prizadevanj za zagotovitev ustreznih pogojev za delovanje slovenske Narodne in univerzitetne knjižnice ostalo le parkirišče, deluje norveška nacionalna knjižnica v namensko zgrajeni depozitni zgradbi z najsodobnejšo opremo in pogoji za trajno ohranjanje gradiv v Rani in popolnoma prenovljenih prostorih v Oslu. Norveška ima izdelano nacionalno strategijo za področje digitalizacije kulturne dediščine in gradnjo nacionalne digitalne knjižnice, ima tudi jasno vizijo zagotavljanja dostopa do nje. Na osnovi ustrezne zakonodaje in velike pripravljenosti sodelovanja nosilcev avtorskih pravic oziroma njihovih kolektivnih zastopnikov s knjižnicami, postaja vedno večji

delež knjižničnih zbirk (ne le nacionalne knjižnice) dostopen v digitalni obliki.

Primerjava Knjižnice Univerze v Oslu s knjižničnim sistemom Univerze v Ljubljani kaže relativno podobnost na področju razpršenosti fakultetnih knjižnic (skupno 26 knjižnic), analiza razlik pa nam lahko da koristne informacije o možnih spremembah in izboljšavah. Centraliziranje knjižnic v štiri skupine s poenotenjem na štirih področjih (finance, kadri, storitve, identiteta) je bilo razmeroma hitro realizirano (ideja iz leta 2006 realizirana v 2009). Sodelovanje vodstvene skupine direktorice knjižnice in štirih direktorjev skupin knjižnic je bilo predstavljeno kot zgledno. Zavedajo se pomena in so uspešni pri sodelovanju v univerzitetnih organih odločanja – so veliko močnejši partner univerzi kot slovenske visokošolske knjižnice. Strateško opredeljene naloge upoštevajo obnašanje in potrebe uporabnikov in usmerjenost k storitvam in ne k knjižnični zbirki. V norveškem primeru se je ločitev univerzitetne in nacionalne funkcije Knjižnice Univerze v Oslu izkazala za smiselno, saj ločeni enoti ustrezneje izpolnjujeta svoji poslanstvi. Organizacijska sprememba je zahtevala tudi gradnjo nove knjižnične stavbe za Knjižnico Univerze v Oslu.

Uporaba informacijskih virov je odvisna tudi od izvajanja informacijskega opismenjevanja študentov v knjižnici in znotraj študijskega procesa. Knjižnica Univerze v Oslu se zaradi potreb oziroma zahtev učiteljev in študentov po vsebinah informacijske pismenosti vključuje v študijske programe na fakultetah v tolikšni meri, da čutijo pomanjkanje knjižničnih kadrov za poučevanje. S tovrstnim vključevanjem knjižnica postaja enakovreden partner v dialogu s fakultetami pri oblikovanju nabora potrebnih veščin za uspešno uporabo virov (npr. sodelovanje knjižničarjev v študijskih komisijah). Enake strateške usmeritve lahko identificiramo tudi pri Knjižnici NTNU. Obema knjižnicama je skupna tudi skrb za ugodje uporabnikov in prijetno družabno okolje v prostorih knjižnice.

Obiskane norveške univerzitetne knjižnice oziroma njihove matične ustanove imajo za svoje delovanje na voljo bistveno večja sredstva kot precej večja Univerza v Ljubljani oziroma njen knjižnični sistem. Vsaj na področju elektronskih informacijskih virov raziskovalci in študenti UL zaradi izdatnega sofinanciranja konzorcijev s strani ARRS niso prikrajšani.

Slika 20: Udeleženci študijskega obiska z go. Vigdis Moe Skarstein, ravnateljico Nacionalne knjižnice Norveške oziroma Nacionalno knjižničarko (Nasjonalbibliotekaren)

Vse obiskane ustanove so izjemno naklonjene sodelovanju z ustanovami znotraj Norveške in z mednarodnimi partnerji v okviru skandinavskih in baltskih držav ali širše, tudi z afriškimi državami v solidarnostnih in dobrodelnih projektih.

Zagotavljanje proste dostopnosti do znanstvenih objav, visokošolskih del in drugih publikacij norveških visokošolskih in raziskovalnih organizacij ter njihovo trajno hranjenje je bilo izvedeno s poenotenim pristopom k izgradnji institucionalnih repozitorijev, vzpostavitev krovnega nacionalnega portala, povezavo z obema informacijskima sistemoma za raziskovalno dejavnost in sofinanciranjem pristojnega ministrstva.

SKLEPNE MISLI

Primerjava med norveškim in slovenskim knjižničnim sistemom je težka že zaradi osnovnih izhodišč. Norveška sodi med prvih pet držav na svetu po vlaganju v izobraževanje na prebivalca kot tudi vlaganjih v knjižnice na prebivalca. Višina sredstev pa ni naključje, ampak posledica jasne zavesti, da so knjižnice središče znanja v lokalnih skupnostih in na univerzah. To se

odraža tudi v »sanjski« Knjižnici za humanistične in družbene vede Univerze v Oslu, ki ni samo prijazna in osredotočena na uporabnika, ampak je hkrati tudi arhitekturno izjemna stavba, ki poudarja ključno vlogo knjižnice na univerzi. Jasno razviden je tudi politični konsenz, ki daje knjižnicam pomembno mesto pri akreditacijah visokošolskih ustanov, omogoča pregledno financiranje in z različnimi mehanizmi spodbuja sodoben razvoj knjižnic po meri uporabnika. Vsekakor se lahko iz zgledne skrbi za knjižnice na norveških univerzah v slovenskem prostoru veliko naučimo. To velja tako na mikro kot makro ravni. Eden od temeljnih ciljev visokošolskih knjižnic je osredotočenost na uporabnike, katerih potrebe se z razvojem tehnologij hitro spreminjajo. Na drugi strani pa je naloga univerz in Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, da zagotovijo pregledno in zadostno financiranje ter spodbujajo razvoj in organizacijo knjižnic po meri uporabnika 21. stoletja.

Pripravili: dr. Melita Ambrožič, NUK, Ivan Kanič, EF, mag. Mirjam Kotar, FDV, dr. Mojca Kotar, UL, dr. Uroš Kunaver, CTK, Miro Pušnik, CTK, mag. Anamarija Rožič, MF, mag. Karmen Stopar, BF

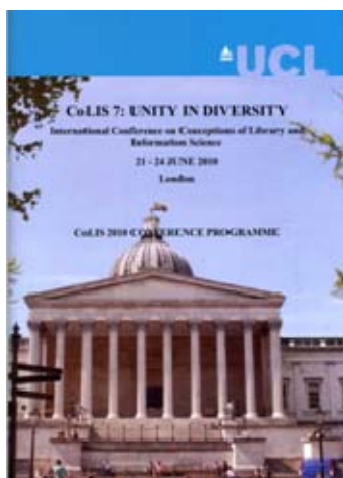
Fotografije: Ivan Kanič, Mojca Kotar, Uroš Kunaver, Marte-Kine Sandengen, Karmen Stopar

VIRI

- *EGP in Norveški finančni mehanizem*. Pridobljeno 10. 6. 2010 s spletne strani www.cmepius.si/nfm.aspx.
- Hedlund, T., Rabow, I. *Open access in the Nordic countries: a state of the art report*. Nordbib, 2007. Pridobljeno 11. 6. 2010 s spletne strani http://www.heal-link.gr/SELL/OA_reports/NordicCountries.pdf.
- *Knowledge and culture: Norwegian libraries in perspective*. L. Ege-land, T. Grave, Eds. Oslo: National Library of Norway; Norwegian Archive, Library and Museum Authority, 2005.
- *National Library of Norway*. Oslo: National Library of Norway, [s. a.].
- *Negotiated procedure over the EEC-threshold for the purchase of Integrated Library System (ILS)*. [2010]. Pridobljeno 8. 6. 2010 s spletne strani http://www.bibsys.no/files/pdf/modernisering/kvalifikasjonsdokument_doffin_kunngjoring.pdf.
- Spletne strani obiskanih ustanov in predstavitev njihovih sodelavcev v okviru študijskega obiska.

INTERNATIONAL CONFERENCE ON CONCEPTIONS OF LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE - COLIS 7

POROČILA

Slika 1: Naslovnica programske knjižice

Od 21. do 24. junija 2010 je v Londonu (VB) na University College London potekala že sedma mednarodna konferenca o konceptih v bibliotekarstvu in informacijski znanosti (BIZ) (International Conference on Conceptions of Library and Information Science – COLIS). Vodja programskega odbora je bil David Bawden, za kakovostno izvedbo je skrbela Lyn Robinson, oba sta zaposlena na City University London. Nekaj več kot 70 udeležencev je imelo priložnost poslušati 30 prispevkov predavateljev, ki so prihajali zlasti iz anglo-ameriškega (ZDA, VB, Avstralija, Kanada, Nova Zelandija) in nordijskega območja (Švedska, Finska), tu so bili tudi predstavniki iz Slovenije, Danske, Slovaške, Turčije, itn. Organizirano je bilo tudi nekaj panelnih diskusij, doktorski forum in delavnica o informacijski pismenosti ter posterji.

COLIS konference so že tradicionalno usmerjene v razvoj teoretičnih okvirjev, katerih namen je prispevati k večjemu razumevanju različnih vlog in uporabo informacij v

družbi. Vendar raziskovanje informacije bodisi iz družbenih, tehničnih idr. aspektov postal predmet zanimanja bolj ali manj sorodnih disciplin in dejavnosti, zato je bil namen COLIS 7 raziskati kakšne so možnosti integracije in skupnih osnov informacije znanosti v akademskem in delovnem okolju. V tem oziru so posebej pomembna vprašanja glede nabora paradigem, temeljnih teoretičnih izhodišč, raziskovalna vprašanja in metode, s katerimi se bodo strokovne dileme preučile. Če ima disciplina dovolj jasen in specifičen nabor teoretičnih izhodišč potem se lažje rešujejo konceptualni in praktični problemi, poleg tega imata disciplina in stroka dobro argumentirano stališče o njihovi vlogi v krogu drugih disciplin in dejavnosti.

Vprašanje in pomembnost povezovanja z drugimi področji (npr. knjigarstvo, arhivistika) je v otvoritvenem govoru izpostavil David Nicholas (VB), saj sodelovanje ne samo odpira možnosti zaposlovanja temveč pomembno prispeva k večji vlogi bibliotekarstva in informacijske znanosti na teh področjih. Po drugi strani so govorniki panelne diskusije »The LIS domain: emerging, expanding, blending or collapsing?« poudarjali, da je tako kot za druge discipline tudi za področje informacijske znanosti značilno, da se nenehno razvija in povezuje in da v določenem obdobju potrebuje ponovno redefinicijo temeljnih vprašanj, ki so potrebna za večjo prepoznavnost in seveda pridobivanja sredstev za delovanje. Primer povezovanja z arhivi je me drugim predstavila Gillian Oliver (Nova

Zelandija), Monnica Lassi (Švedska) in Diane Sonnewald (Irska) sta teoretizirali o pojmu sodelovanja, Kerstin Rydbeck (Švedska) je na študiji primera s šolskimi in visokoškolskimi knjižničarji predstavila uvajanje raziskovalnih praks v delovna okolja.

Raznovrstnost teorij, kakor je to tudi značilno za družbene vede, so predstavili tudi sogovorniki panela »Metatheoretical snowmen«. Ideja diskusije je bila, da vsak predstavnik čim krajše in enostavno predstavi svoj metateoretični okvir. Jonathan Furner (ZDA) je zagovarjal filozofsko-analitični pristop, Ross Todd (ZDA) je argumentiral kognitivizem oz. natančneje kognitivni vidik, Birger Hjørland (Danska) je predstavil analizo domene (ang. domain analysis), Jens-Erik Mai (Kanada) je govoril o pluralizmu in Siobhan Stevenson (Kanada) je izhajala iz politične ekonomije.

Navkljub prisotnosti teorij je Stasa Milojević s soavtorji Erjia Yan in Ying Ding (ZDA) z analizo kockatov poskušala dokazati, da bibliotekarstvo in informacijska znanost niti družbeno niti kognitivno kohezivno področje. Študija je razkrila, da prevladujejo tri podpodročja, in sicer teme, ki so bolj povezane s knjižnicami, teme tesno povezane z informacijo ter bibliometrija/infometrija. Murat Karamuftoglu (Turčija) in Lyn Robinson (VB) sta sicer zagovarjala večjo homogenost o definiciji področja, predstavila pa sta tudi možnosti novih teoretičnih razsežnosti informacijske znanosti. Clare Thorneley (Irska), Ian Cornelius (Irska) in Birger Hjørland pa so

se na panelni diskusiji »Unitty in LIS theory, for and against« spraševali o smiselnosti teoretičnega poenotenja.

V sklopu prispevkov na temo informacijske pismenosti je naprej bil predstavljen prispevek Annemaree Lloyd, (Avstralija), ki je teoretizirala informacijske prakse v delovnem okolju, z dimenzija okolja se je ukvarjala Jela Steinerova (Slovaška), pojem nesigurnosti je izpostavila Theresa Dindorfer Anderson (Avstralija), posebej kritičen pristop v konceptih in praksah informacijske pismenosti je pojasnil Brendan

Luyt iz Singapurja. Na področju študijev uporabnikov so se predstavili Iris Xie, Edward Benoit in Huan Zing (ZDA) na temo evalvacije dokumentov, Anna Lundh (Švedska) je orisala metodološke dileme pri raziskovanju informacijskih potreb, Helena Francke in Olouf Sundin (Švedska) sta preučila stopno kredibilnost švedske Wikipedije, Jan Nolin in Katriina Bystrom (Švedska) sta razložila dejavnike organizijskega neuspeha pri uveljavitvi XML formata, Jan Pisanski in Maja Žumer (Slovenija) sta izvedla prvo študijo uporabnosti modela FZBZ.

Prispevkov je bilo na konferenci seveda več, tu smo izpostavili le nekaj zanimivejših. Več informacij o posvetovanju je dostopnih na spletni strani <http://colis.soi.city.ac.uk/>, predvidoma oktobra 2010 pa bodo prispevki objavljeni v prosto dostopno reviji *Information Research* (<http://informationr.net/ir>). Naslednja konferenca bo v danskem Kopenhagenu, od 19. do 22. avgusta 2013 (<http://www.iva.dk/english/colis8/>).

Branka Badovinac
Narodna in univerzitetna knjižnica

POROČILA

POROČILO Z MEDNARODNE SKUPŠČINE IN KONFERENCE KONZORCIJA IIPC (International Internet Preservation Consortium) Singapur, 3. - 7. maja 2010

Na mednarodni skupščini in spremljajoči konferenci sem sodelovala kot delegat NUK. Konferenca je potekala v prostorih singapurske Nacionalne knjižnice (*National Library Board*), ki v svojih 16-ih nadstropjih združuje tri različne knjižnice: javno/izposojevalno, referenčno in depozitno. Organizatorica s strani IIPC je bila **Abigail Potter**, uradnica za komuniciranje, predstavnik lokalnih organizatorjev pa **Raju Buddharraju**, svetovalec Uprave Nacionalne knjižnice Singapurja in sedanji predsednik skupščine.

Poleg zaprtih sej je bila konferenca prvega in četrtega dne prvič odprta za nečlane in jim tako omogočila, da so se seznanili z dejavnostjo IIPC. Drugega dne dopoldne je potekala skupščina IIPC, v preostalem času pa smo sodelovali v delovnih skupinah. Četrtega dne so bili naši sklepi predstavljeni javnosti. Petega dne je potekal Forum Heritrix, na katerem so bile predstavljene značilnosti najnovejše verzije orodja za zajem spleta.

Predstavitev IIPC javnosti

Prvega in četrtega dne so bili javnosti predstavljeni različni vidiki pri arhiviranju spleta. Kratkemu uvodu

Abigail Potter o IIPC so sledile predstavitve **Raja Buddharrajua**, ki je predstavil domensko zajemanje spleta, **Gine Jones**, ki je govorila o izkušnjah Kongresne knjižnice pri tematskem zajemu in **Aarona Binnisa** iz Internet Archive, ki je udeležencem razložil, kako delujejo orodja za zajem spleta.

Splet večinoma zajemajo nacionalne knjižnice oz. druge depozitne organizacije, zadolžene za ohranjanje pisne kulturne dediščine oziroma univerze, ki ustvarjajo digitalne zbirke ali razvijajo orodja za zajem spleta. Metoda zajemanja spletnih strani je odvisna od tipa organizacije ter od zakonskih predpisov v državi. Selektivni ali tematski zajem spleta je značilen za tiste organizacije, ki te dejavnosti nimajo predpisane v Zakonu o obveznem izvodu publikacij. Pri teh organizacijah model zajemanja spleta temelji na konceptu tiskanih publikacij, čeprav se je koncept publikacije in publiciranja v zadnjih letih drastično spremenil. Ustanove, ki so vključene v Zakon o obveznem izvodu publikacij, večinoma uporabljajo metodo domenskega zajemanja. Pri zajemanju spleta na domenski osnovi je kvaliteta prepuščena orodju za zajemanje, ki ne upošteva vsebine.

Raju Buddharaju je predstavil singapurski spletni arhiv. Singapurci zajemajo splet od marca 2006. Pri tem uporabljajo Heritrix 1.14 in Nutchwax 0.12 za zajem in indeksiranje spleta, Wera 0.4 kot vmesnik za dostop do arhiva in Task Management System 2.0 za upravljanje s spletnim arhivom. Velikost singapurskega spletnega arhiva je 4 TB ali 1,6 TB v zgoščeni obliki in formatu ARC. Splet zajemajo domensko dvakrat na leto. En cikel, ki obsega zajem in indeksiranje, traja 3 mesece. Pri vsakem zajemu pridobijo 30.000-40.000 spletnih mest oz. 130 milijonov procesiranih URL.

V nadaljevanju je **Gina Jones** iz Kongresne knjižnice predstavila svoje izkušnje pri tematskem in selektivnem zajemanju spleta. Kongresna knjižnica je s tematskim zajemom spleta začela leta 2000, v času volitev. Od takrat kolegi v Kongresni knjižnici zbirajo spletne strani desetih drugih tem političnega in družbenega pomena. Še vedno se srečujejo z velikimi težavami glede avtorskih pravic pri zajemu in objavi ter z vse bolj kompleksnimi spletnimi stranmi. Zanimivo je, da so oblikovali skupino, ki predlaga zajem spletnih strani (ang. nominators). Vanjo so vključeni bibliotekarji Kongresne in drugih knjižnic ter prostovoljci med uporabniki. Njihove predloge nato vsebinsko in tehnično pregledajo in se odločijo, ali bodo te strani zajeli ali ne. Po zajetu naredijo še oceno kvalitete.

Četrtega dne je **Lewis Crawford** predstavila program za arhiviranje spleta v Britanski knjižnici. Medtem ko Internet Archive shranjuje že skoraj 2 PB podatkov in narašča po 20 TB na mesec, in Large Hadron Collider proizvaja 15 PB podatkov letno, pa spletni arhiv v Britanski knjižnici narašča po 200 GB mesečno. Skromna ocena domenskega zajema je 100 TB.

Skupščina IIPC

Na skupščini IIPC so predstavili številne projekte, med drugimi tudi razvoj orodij Smart crawler (Heritrix), WarcTools 3 (Hanzo) in druge. Novost je razvoj na področju zajema audiovizualnega gradiva (ang. streaming media).

Posebej je bil predstavljen projekt *Memento*, ki ga izvajajo v Los Alamos National Laboratory. Namen projekta je integrirati različne spletne arhive in omogočiti dostop preko skupnega portala. Iskanje po njem se izvaja po časovnem kriteriju. Pri tem je preprečeno, da bi nas nespremenjeni URI (ang. uniform resource

identifier) povezal s sodobno spletno stranjo. Če npr. iščemo določeno spletno stran, ki je bila objavljena točno na določen dan v preteklosti in nas ne zanima kje in v kakšni obliki, nam Memento pomaga pri njeni lokalizaciji. Več o vsebini projekta in strukturi portala na <http://www.mementoweb.org/> ali <http://groups.google.com/group/memento-dev>.

Kongresna knjižnica, Internet Archive, Knjižnice Univerze v Severnem Texasu in Kalifornijska digitalna knjižnica sodelujejo pri projektu *Classification of the End-of-Term Archive* (EOT). Namen projekta EOT je prenos klasifikacijskega sistema, ki je v uporabi pri gradnji tradicionalnih zbirk, na spletno okolje. Želijo raziskati ali je pri večjih količinah nestrukturiranih podatkov mogoče uporabiti organizirane klasifikacijske številčne sisteme (vrstilce) in kako opredeliti merske enote v spletnem arhivu, ki bi bile predmet klasifikacij.

Gildas Illien, vodja oddelka za obvezni izvod pri Nacionalni knjižnici Francije, je predstavil delo v francoski Nacionalni knjižnici (BnF). Uvedli so novo arhitekturo za zajemanje in indeksiranje spleta. Trenutno je na 6 strežnikih nameščenih 38 orodij za zajemanje in 5 orodij za indeksiranje. Opredelili so 1.673.094 domen (*.fr) in na podlagi tega pripravili začetni seznam 4.063.031 URL-jev. V prvi fazi so zajeli 1.000 URL-jev ali 1,6 milijonov domen, 480 sklopov (ang. jobs) po 3.500 domen v vsakemu, v drugi fazi pa 10.000 URL-jev. Pričakujejo, da bodo nadaljevali še s 530-800 milijonov URL-jev, kar bo znašalo 20-30 TB podatkov in bo trajalo približno 8-10 tednov.

Poleg nove arhitekture za zajemanje in indeksiranje spleta BnF gradi nov digitalni repozitorij SPAR (*Distributed Archiving and Preservation System*). Osrednji sistem je že gotov in digitalne zbirke so že prenesli. Trenutno se pripravljajo specifikacije za prenos spletnega arhiva, kar se bo začelo septembra letos.

Poseben sklop je bil posvečen zajemanju periodičnih publikacij na spletu. Predstavljeni so bili trije pristopi:

- pristop francoske Nacionalne knjižnice – **Gildas Illien** je predstavil problematiko zajema časnikov in revij na spletu. V knjižnici so še vedno tradicionalno naravnani, vendar se zavedajo, da morajo ohraniti tiste serijske publikacije, ki so nastale v digitalni obliki. Problem je, da ne sledijo neki dosledni strukturi ali standardu, zato je njihov zajem

toliko dražji in zahtevnejši. Čeprav imajo zakonsko odgovornost, da ohranjajo publikacije na spletu, so trenutno bolj osredotočeni na serijske publikacije na papirju. Tistim, ki jih zelo selektivno uspejo zajeti s spleta, ne morejo zagotoviti trajnega ohranjanja.

- pristop švicarske Nacionalne knjižnice – **Hansueli Locher** je objasn timer, da ima njihova nacionalna knjižnica tudi arhivsko vlogo in je zadolžena za zbiranje publikacij, ki jih producira vlada. Med njimi zajemajo tudi elektronsko različico Uradnega lista. Za potrebe arhiviranja so zgradili arhivski sistem, ki omogoča tudi elektronsko podpisovanje izvodov, hranjenih v arhivu.
- pristop avstrijske Nacionalne knjižnice – **Michaela Mayer** je predstavila dejavnost Nacionalne knjižnice Avstrije. Marca 2009 je bil sprejet nov Zakon o obveznem izvodu publikacij, ki Nacionalni knjižnici dovoljuje zajemanje spleta. Trenutno zajemajo splet s Heritrixom in po domeni. Spletni arhiv (web@rchive) vzdržujejo že od leta 2008 in vsebuje 930.000 nacionalnih domen (*.at). Trenutno je v njem cca 8 milijonov zajetih digitalnih objektov. Zajem se odvija dvakrat letno, vendar je šele lani prvič potekal uradno. Selektivno zajemanje je bolj tematsko orientirano. Sredi leta 2010 so začeli zajemati časopise, socialne mreže, reklame, različne primere in podobno. Glede časopisov njihov zajem ni popoln, saj manjkajo deli kot so slike ali logotipi.

Lewis Crawford iz Britanske knjižnice je predstavil sistem za upravljanje z velikimi količinami podatkov Hadoop. Sposoben je sortirati 1 TB v 62 sekundah in 100 TB v 173 minutah. Pokazal je visoko učinkovitost pri upravljanju z metapodatki, obvladovanju strani z robots.txt, pri migraciji iz ARC v WARC format, pri ustvarjanju informacijskih paketov za arhiviranje, pri CDX indeksov in indeksih v Lucene, pri validaciji objektov z JHOVE ter pri migraciji formatov v digitalnih objektih.

Več o rešitvi Hadoop: <http://wiki.apache.org/hadoop/FrontPage> ali <http://wiki.apache.org/hadoop/PoweredBy>.

Martha Anderson iz Kongresne knjižnice je imela teoretično zasnovano predavanje glede samega koncepta zajemanja spleta. Spletne strani in objavljene publikacije eksponentno naraščajo. Današnji spletni arhivi bodo jutrišnje raziskovalno gradivo. V letu 2010

je cca. 210 milijonov gostujočih strežnikov. Googlov iskalnik je zaznal skoraj milijardo URL-jev. Velik problem ustvarjajo tehnologije spleta 2.0; Flickr, Facebook, Twitter, Wikipedija, YouTube so nastale po ustanovitvi konzorcija IIPC. Googlov iskalnik sprejme 35.000 zahtev na sekundo, medtem ko Twitter obdela 55 milijonov sporočil na dan. Poudarila je velik pomen mednarodnega sodelovanja na področju arhiviranja spleta.

Delovna skupina za trajno hranjenje

V torek dopoldne smo se vključili v delo v delovnih skupinah. Osebn sem sodelovala v delovni skupini za trajno hranjenje spletnih strani. Skupino vodita **Clément Oury** iz Nacionalne knjižnice Francije in **Gina Jones** iz Kongresne knjižnice. Namen skupine je:

- iskati relevantne pristope, ustrezne standarde in praktične rešitve pri trajnem ohranjanju digitalnega gradiva,
- poročati o tem, kako se lahko ti pristopi uporabijo pri večjih spletnih arhivih,
- poiskati pomanjkljivosti in razširjati nove pristope na tem področju ter
- pripraviti priporočila za reševanje težav, ki bi nastale pri postopkih trajnega ohranjanja digitalnih virov.

V okviru delovne skupine se skupina posveča 8 tematskim področjem delovanja. O vsakem področju je posebej potekala razprava glede do sedaj opravljenih nalog in prihodnih načrtov:

- statistika in analiza obstoječih formatov datotek,
- strategije trajnega ohranjanja spletnih vsebin,
- evidenca različnih brskalnikov in plug-inov skozi čas ter njihova odvisnost od operacijskih sistemov,
- ohranjanje dokumentacije programskih orodij,
- ohranjanje dokumentacije orodij za zajemanje spleta in za ustvarjanje spletnih arhivov virusi in kako ravnati z njimi,
- informacijski paketi,
- pregled ocen tveganj.

Delovna skupina za dostop do spletnih arhivov

Delovna skupina za dostop do spletnih strani je bila najbolj obiskana, saj so organizirali zelo zanimiva predavanja. V preteklem obdobju so se posvetili naslednjim aktivnostim:

- ustvarjanje registra spletnih arhivov,
- opis članic v IIPC na skupni spletni strani,

- analiza dostopov in uporabe spletnih arhivov,
- nadaljnji razvoj NutchWaxa za iskanje po celotnem besedilu v spletnih zbirkah, vključno z razvojem Nutch-a za večjezičnost,
- sodelovanje pri gradnji skupne zbirke olimpijskih iger 2010,
- ocena kvalitete metričnih enot in standardov v zvezi s spletom,
- obvladovanje premičnih slik in interaktivnih vsebin na spletu,
- dostop do nedelujočih strani.

Postavili so si prioritete delovanja v naslednjih 6-12 mesecev:

- analiza uporabe in obiska spletnih arhivov,
- SOLR eval – kako razrešiti časovno dimenzijo v spletnem arhivu - poročilo bo pripravljeno proti koncu leta,
- organizacija zajema zimskih olimpijskih iger leta 2010,
- eksperimentiranje z aplikacijo Memento,
- nadaljevali bodo z oceno kvalitete metričnih enot in standardov v zvezi s spletom,
- posvetili se bodo tudi rešitvam v zvezi z videoposnetki,
- olimpijske igre leta 2012 – do septembra 2010 bodo pripravili dokument o vzpostavitvi orodja za nominacijo (nomination tool – za sodelavce, ki poročajo ali zajemajo splet za knjižnico).

Delovna skupina za razvoj Heritrix-a

V sestankih delovne skupine so se posvetili različnim orodjem za zajem spleta, kot so:

- WebAnalyzer – orodje, ki so ga razvili Čehi in omogoča jezikovno diferenciacijo pri zajemih,
- Web Curator Tool, ki ga uporablja tudi NUK,
- NetarchiveSuite.

Vodena je diskusija o orodjih za zajem in orodjih za upravljanje s spletnimi arhivi.

Tematski sklop o arhiviranju avdio in video posnetkov (rich media)

Tretjega dne smo prekinili delo v delovnih skupinah zaradi tematskega sklopa v zvezi z zajemanjem in arhiviranjem multimedijских – predvsem video - vsebin (*rich media*).

Helen Hockx-Yu je predstavila izkušnje v Britanski knjižnici pri zajemanju avdio in video zapisov, v okviru projekta *The One and the Other (One&Other)*. Umetnik **Antony Gormley** je 2400 oseb posnel po 1 uro med 6. 7. in 14. 10. 2009, da bi ustvaril živeči portret Združenega Kraljestva. Vsaka oseba je predstavljala eno regijo v Veliki Britaniji. Njihovi posnetki so dostopni na spletni strani <http://www.oneandother.co.uk>, ki je v času projekta zabeležila 7 milijonov poizvedb.

Drugi primer zajemanja videoposnetkov poteka v francoskem Nacionalnem institutu za avdiovizualne vsebine (INA), katere dejavnosti je predstavil **Matt Holden**. INA deli vlogo depozitne ustanove s francosko Nacionalno knjižnico, od leta 2006 je zadolžen tudi za obvezni izvod elektronske avdiovizualne vsebine. Za njih so avdiovizualne vsebine vse dinamične vsebine (video, slika ali zvok), ki so bile zajete ob navigaciji po spletni strani. Med temi sodijo video vsebine v Flashu, slike, ki se spreminjajo ob premiku miške, ali meniji, ki se spremenijo po izbiri. Trenutno imajo 4 milijone enot gradiva od leta 1949. Zbirajo tudi radijske vsebine od leta 1933. V teku je projekt digitalizacije vseh teh vsebin (1999-2015). V letu 2009 so zbrali 8 PB digitalnih vsebin.

Forum Heritrix

Decembra 2009 je izšla nova različica Heritrix-a v. 3.0. Na celodnevem seminarju so nam predstavili posamične funkcije in bolj podrobno razložili uporabniški priročnik. Več informacij je dosegljivih na URL:

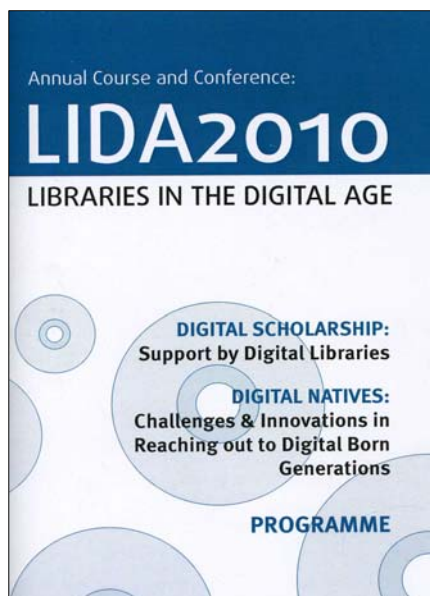
<https://web.archive.jira.com/wiki/display/Heritrix/Heritrix+3.0+API+Guide#Heritrix3.0APIGuide-ConventionsandAssumptions>.

Alenka Kavčič-Čolić
Narodna in univerzitetna knjižnica

POSVETOVANJE

»LIBRARIES IN THE DIGITAL AGE – LIDA«

Zadar, Hrvaška, 24.-28.5.2010

Slika 1: Naslovnica programske knjižice

Mednarodno letno posvetovanje »Libraries in the Digital Age« (LIDA) poteka že od leta 2000. Cilj posvetovanja je osvetliti problematike povezane z razvojem digitalnega okolja in njegovega vpliva na delovanje knjižnic in sorodnih ustanov. Za razliko od dosedanje prakse, ko je konferenca potekala v dveh hrvaških mestih, je letošnja potekala le v Zadru, in sicer od 24. do 28. maja 2010. Konferenco je organizirala Univerza v Zadru, pod vodstvom dr. Tatjane Aparac-Jelušić in dr. Tefka Saracevica (tudi Saračević), ki sta na posvetovanje povabila mednarodno priznane strokovnjake s področja bibliotekarstva in informacijske znanosti. Posvetovanja se je udeležilo več kot 120 poslušalcev, ki so jim bile predstavljene novosti v obliki predavanj, delavnic, panelov in posterjev. Približno 50 predavateljev iz več različnih držav, predvsem pa iz Združenih držav Amerike, Velike Britanije,

Slovenije, Hrvaške, Avstralije, Kanade, itn. se je v svojih predstavah osredotočilo na dva razpisna vsebinska sklopa.

Prva letošnja osrednja tema je bila *Digitalna znanstvena skupnost: podpora digitalnih knjižnic* (ang. Digital scholarship: support by digital libraries), s katero so organizatorji želeli izpostaviti vpliv digitalnega okolja na komunikacijo v znanstveni skupnosti in prakso raziskovalcev. Urednik programskega odbora je bil Vitorre Carosa (ISTI-CNR, Pisa, Italija). V okviru druge teme *Digitalni domačini: izživi in inovacije pri dostopu do generacij rojenih v digitalni dobi* (ang. Digital natives: challenges & innovations in reaching out to digital born generations) so strokovnjaki izražali stališča in predstavljali raziskave glede vprašanja in značilnosti predstavnikov »digitalne generacije«, njenih potreb in vpliva na razvoj digitalnih knjižnic. Programski vodja tega sklopa je bil Gary Marcionini (SCILS, Chapel Hill, ZDA).

Letošnji posebni gost konference je bil **Edvard A. Fox**, profesor računalništva na Virginia Tech (ZDA) in vodja Digital Library Research Laboratory in Networked Digital Library of Theses and Dissertations. V svoji razširjeni prezentaciji (dosegljiva tudi na <http://fox.cs.vt.edu/talks/2010/>) je povezal različne projekte digitalnih knjižnic, predvsem s področja humanistike (npr. CTRnet), in teoretične osnove digitalne knjižnice, s čimer je poudaril pomembnost vseh ude-

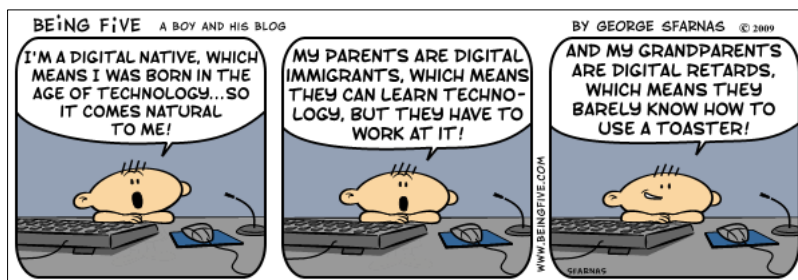
ležencev projekta (tako snovalcev kakor uporabnikov). Tu velja izpostaviti tudi t.i. 5S konceptualno zasnovano digitalne knjižnice, ki pri izgradnji predpostavlja sledeče aspekte: uporabniške skupine/družbo (ang. societies), storitve oz. scenarije (ang. scenarios), upravljanje fizičnega, konceptualnega prostora (ang. spaces), uporaba strukture (ang. structures) oziroma organizacijske naprave in posredovanje (ang. streams) vsebine in komunikacija.

Poslušalci smo imeli priložnost poslušati predstavitve več vabljenih predavateljev. Prvi je bil **Tefko Saracevic** (SCIS, Rutgers University, ZDA), ki je s svojim prispevku (ang.) *The Book is Dead! Long live the Book!* predstavil razvojne značilnosti tiskane in elektronske knjige. Vse večji uspeh elektronske knjige je po Saracevicu predvsem pogojen z vstopom komercialnih ponudnikov tako digitaliziranih kakor digitalnih knjig in razvojem informacijske tehnologije; knjižnice, ki sicer ostajajo manjši ponudniki, pa so s svojimi projekti predvsem vzpostavile zavedanje o ohranjanju pisne in digitalne kulturne dediščine. **Gary Marchionini** (SCILS, Chapel Hill, ZDA) je s prispevkom (ang.) *Toward Participatory Digital Libraries* predstavil zamisel kako naj (digitalne) knjižnice razširijo svoje storitve in uporabnikom ponudijo pomoč pri urejanju zasebnih digitalnih dokumentov in arhivov, ki jih posamezniki ustvarjajo na različnih informacijskih orodjih in tehnolo-

logijah. **Frances Jacobson Harris** (University Laboratory High School Library, Urbana, Illinois, ZDA), ki je uveljavljena strokovnjakinja na področju informacijske pismenosti, je v svoji predstavitvi (ang.) *Library FAIL* predstavila potrebe zlasti mlajših uporabnikov, ki uporabljajo digitalno tehnologijo, in prilagoditve, ki jih morajo knjižnice oblikovati, v kolikor knjižničarji potrditi svojo vlogo v življenju tovrstnih uporabnikov. Predavateljici **Marie L. Radford** (SCi, Rutgers University, ZDA) in **Lynn Silipigni** (OCLC, ZDA) sta predstavili izsledke študije, v kateri sta primerjali več izvedenih raziskav v VB in ZDA na temo informacijskega vedenja v digitalnem okolju. V njihovi predstavitvi (ang.) *Digital Natives meet Digital Libraries* sta ugotavljali, da so obstoječe raziskave teoretično in metodološko pomanjkljive, rezultati pa nakazujejo na generacijske razlike.

Med vabljeni predavatelji je bil tudi **Ross Todd** (SCIS, Rutgers University, NJ, ZDA), ki je v svoji predstavitvi (ang.) *The Problematic of Natives and Immigrants* kritično obsodil popularno delitev med t.i. digitalnimi domačini (ang. digital natives) - uporabniki, ki so rojeni v digitalni dobi in načeloma takoj znajo uporabljati digitalno tehnologijo, in t.i. digitalnimi imigranti (ang. digital immigrants) – tistimi uporabniki, ki so starejši in imajo večje težave z uporabo digitalne tehnologije in vsebin. Kot Todd pojasni je delitev nestrokovna zaradi tega, ker stereotipizira in polarizira ljudi glede na njihovo starost. Podrobna analiza avtorjev člankov,

k i

Slika 2: Primer karikature o digitalnih domačinih (vir: <http://flesolcobbcentral.typepad.com/.a/6a00d83452398569e2011168c9bb2b970c-800wi>)

zagovarjajo to delitev (npr. Marc Prensky) je pokazala, da ti avtorji ne uporabljajo ustreznih teoretičnih izsledkov, niti rezultatov raziskav, ki bi dejansko potrdili pomembnejše razlike med generacijami pri uporabi digitalne tehnologije. Ravno nasprotno, nekaj študij je že pokazalo, da so značilnosti uporabe digitalne tehnologije in težave iskanja virov v digitalnim knjižničnem okolju pri mladih in starejših izredno podobne¹. Nekritično povzemanje popularnih nesmislov je bilo v preteklosti že večkrat videno (npr. izjava »živimo v dobi informacij«, ki se je redko poskušala teoretično utemeljiti), zasledimo tudi nagnjenost k t.i. generacijskim oznakam (npr. generacija X, Y, milenium, google itn.) in tehnološkem determinizmu. Tokratno označevanje domačini vs. priseljenci je žaljivo tudi iz kulturnega vidika. Digitalni priseljenci oziroma uporabniki, ki niso rojeni v digitalni dobi, bi naj bili zaradi starosti pasivni, preveč resni in okorni ipd. in imajo zato omejene sposobnosti uporabe digitalne tehnologije.

Namesto nesmiselnega in za znanstveno skupnost neproduktivnega označevanja je Todd pozval strokovnjake, da se tovrstne študije ute-

meljijo na trdnih teoretičnih temeljih (npr. kulturni, socioloških študijah) in raziskovanje oblikujejo na razširjenem okvirju značilnosti uporabniških skupin. Digitalni razkorak ni pogojen le s starostjo temveč s kompleksnim naborom značilnosti in družbeno situiranostjo bodisi posameznika bodisi skupin.

Predzadnji dan konference smo imeli možnost tudi poslušati video predavanje **Christine L. Borgman**, profesorice na univerzi v Kaliforniji (UCLA), o tem kaj se humanistika lahko nauči iz e-znanosti. Prof. Borgmanova je leta 2007 objavila knjigo (ang.) *Scholarship in the Digital Age: Information, Infrastructure, and the Internet* v kateri je zbrala rezultate svojega dolgoletnega dela na področju proučevanja znanstvenih komunikacij in širjenja informacij. V predavanju z naslovom (ang.) *The Digital Future is Now: A Call to Action for the Humanities* je predstavila razpra-

Slika 3: Video predavanje C. L. Borgman (foto Tomaž Bešter)

1 Prim. Rowlands, I., Nicholas, D., Williams, P. et al. (2008). The Google generation: the information behaviour of the researcher of the future. *Aslib Proceedings*, 60 (4), 290–310.

vo iz konca leta 2009, ki jo je objavila v reviji *Digital Humanities Quarterly*². Njeno izhodišče je t.i. *Digital Humanities Manifesto*, ki sta ga leta 2008 sestavila Todd Presner (UCLA) in Jeffrey Schnapp (Stanford)³, kot odziv na kritike digitalnih knjižnic, ki da ponujajo ogromno podatkov, a žal niso zanesljive za kvantitativne in kvalitativne analize⁴. Borgmanova je nato v podrobni analizi znanstvene infrastrukture in v preučevanju razkoraka med humanistiko in naravoslovnimi znanostmi zaradi različnih virov, podatkov, različnih raziskovalnih metod, relativne togosti za medsebojno sodelovanje humanistov in tudi zaradi precej različnega načina objavljajanja znanstvenih dosežkov podprla številne nove pobude (npr. (ang.) open science, sodelovanje med strokami) in dala javno pobudo digitalnim knjižnicam, naj se učijo iz naravoslovja in poskrbijo za povečanje hitrosti dostopnosti in več prostega dostopa do znanja, za natančnejše (čtudi manj številčnejše) podatke in za spremembo raziskovalnih metod (postaviti si morajo nova vprašanja, kaj hočejo z digitalno knjižnico, da se lahko izognejo siceršnji poplavi podatkov). Tudi v nastajanju »e-humanistike« mora priti do širšega sodelovanja in že pri nastajanju e-knjižnic, bi morali snavatelji iskati partnerje, ki bodo nadgradili njihovo delo. Ob tem je Christine L. Borgman še poudarila pomembnost iniciativnosti in splošne usmerjenosti k odprtosti in večuporabnosti. Pri tem pa seveda ne smemo pozabiti kaj so naši temeljni podatki, kakšne infrastrukturne zahteve in kakšni naj bodo »humanistični laboratoriji 21. stolet-

ja« v času vsesplošnega zniževanja sredstev.

Tudi ostali referenti so bili zelo zanimivi. Predstavljena so bila zelo zanimiva poročila o storitvah in raziskavah, ki jih raziskovalci izvajajo v tematskih okvirih digitalnega knjižničnega okolja. Takšen referat je denimo predstavil tudi Kanadčan **Don MacMillan** iz knjižnice Univerze v Calgaryju. Pod naslovom *Pomoč dodiplomskim študentom pri uporabi digitalnih biomedicinskih podatkov* (ang. Supporting Undergraduate Students in using Digital Biomedical Information), ki je predstavil pomembno vlogo knjižnic s področja mikrobiologije za dodiplomske študente omenjene Univerze. Tu gre tako za učinkovitost arhitekture digitalne knjižnice kot tudi za zelo močno vlogo, ki jo opravlja sam s kolegi v izobraževalnem procesu študentov (programi informacijske pismenosti). Izpostavil je pametno načrtovanje enostavnega uporabniškega vmesnika, ki bo zagotavljal prosto dostopne informacije za potrebe raziskav in študija, poleg tega pa seveda tudi skrbno vzdrževanje zahtevne baze podatkov s področja genetike (OMIM: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/omim/>).

Vloge vodje izobraževalnih delavnic se loteva s strogim namenom prikaza vseh prednosti, ki jih ima študijsko povezovanje knjižnih virov z bogatimi podatkovnimi repozitoriji. Uspeh njegovega pedagoškega dela pa vsako leto potrjuje vodstvo Univerze s tem, da mu zaupa vedno nove generacije študentov. Med občinstvom sta izstopali dve vprašanji: prvo je letelo na

Slika 4: Poster V. Zagorova
(foto Tomaž Bešter)

izobraževalno dejavnost, namreč kako najti in obdržati ciljno publiko, kako si pridobiti zaupanje s strani vodij študijskih programov in – kot drugo – kako prekoračiti osnovna bibliotekarska znanja in dodati nujno vsebinsko poznavanje virov, ki jih predstavljaš. Don MacMillan je s suverenim in prepričljivim nastopom vsem prisotnim predstavil način, kako s profesionalnostjo, fleksibilnostjo in voljo uspešno rešiti te zadrege in postati kompetenten partner Univerze.

Vabimo vas, da si ogledate zbornik posvetovanja, ki je dosegljiv tudi na spletni strani <http://web.ffos.hr/lida/>, več slikovnega gradiva in odlomki predavanj so predstavljeni tudi na spletnem dnevniku Sekcije za specialne knjižnice pri ZBDS na spletnem naslovu <http://specialne.blogspot.com/search/label/digitalizacija>. Naslednja LIDA konferenca bo čez dve leti in bo ravno tako potekala v Zadru, od 4.-8. junija 2012, osrednji temi bosta vrednotenje digitalnih knjižnic in trajno ohranjanje digitalnih virov.

Branka Badovinac,

Tomaž Bešter

Narodna in univerzitetna knjižnica
in Igor Zemljč

Inštitut za novejšo zgodovino

² Celotno predavanje je dostopno na povezavi <http://www.digitalhumanities.org/dhq/vol/3/4/000077/000077.html>.

³ Medtem je bil junija 2009 sprejet že *The Digital Humanities Manifesto 2.0*. Dostopen je na: <http://manifesto.humanities.ucla.edu/2009/05/29/the-digital-humanities-manifesto-20>.

⁴ Primer manjkajočega podatka zasledimo tudi pri slovenski digitalni knjižnici (dLib), saj pri nekaterih digitaliziranih vsebinah težko najdemo informacijo o (ne)celovitosti skeniranih letnikov.

MEDNARODNA KONFERENCA O BIBLIOTERAPIJI/ BIBLIOPREVENTIVI V GROBLJAH PRI DOMŽALAH

POROČILA

12. maja 2010 se je v Kulturnem domu v Grobljah pri Domžalah odvila mednarodna konferenca o biblioterapiji/bibliopreventivi z naslovom **Čudežnost besed**, katere častna gostja je bila dr. Zdenka Čebašek Travnik – varuhinja človekovih pravic v RS. Konferenca je potekala v okviru mednarodnega projekta Comenius Regio (2009-2011), katerega nosilki sta dve občini – Občina Domžale iz Slovenije in Občina Lodž iz Poljske. Partnerji, ki sodelujemo v projektu v Sloveniji, smo Osnovna šola Rodica (pobuda za temo projekta je prišla iz te šole), Vrtec Domžale, Knjižnica Domžale in Center za mlade Domžale. Sodelujoči partnerji iz Lodža na Poljskem pa so Občina Lodž – Oddelek za izobraževanje, Gimnazija št. 16, Regionalna pedagoška knjižnica iz Lodža in Zavod za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami »Blizje sebi«.

Na Osnovni šoli Rodica smo pred tremi leti na Zavodu za šolstvo prijavi inovacijski projekt *Biblioterapija kot preventivna dejavnost v osnovni šoli*, katerega smo uspešno uvajali v šolsko prakso in z njim nadaljujemo tudi po formalnem zaključku projekta. Ideja o zdravljenju/preventivi/ozaveščanju preko leposlovja ni nova, uporabljajo jo predvsem v kliničnem okolju za zdravljenje različnih duševnih motenj in odvisnosti. V našem šolskem okolju pa je ta tema dokaj nova, vendar je treba poudariti, da v šolskem okolju ne poteka terapija, pač pa preventiva s pomočjo knjige, ki ravno tako omogoča osebno rast, razvijanje mišljenja, predvsem pa spodbuja sočutje in empatijo pri učencih. Videli smo, da biblioterapija v šolskem okolju deluje, saj smo že po enem letu srečevanja učencev v manjših skupinah opazili pozitivne rezultate. Ideja za sodelovanje pri kateremkoli mednarodnem projektu, se je porodila moji kolegici, učiteljici angleščine, Tjaši Grobin, ki se je pred dvema letoma udeležila Comenius stalnega strokovnega izpopolnjevanja na Severnem Irskem, kjer je spoznala Ireno Ignasiak, učiteljico angleščine na Gimnaziji št. 16 v Lodžu in z njo obdržala stike.

Veseli smo bili, ko se je odprla možnost na področju evropskih projektov – Comenius Regio – kamor smo prenesli svojo temo - biblioterapijo/bibliopreventivo. **Občina Domžale** je k projektu povabila vse vzgojno-izobraževalne in kulturne institucije v domžalski občini. Poleg že omenjene Osnovne šole Rodica (s sodela-

vko Tjašo sva imeli polno podporo in zaupanje vodstva šole) so se odzvali še **Vrtec Domžale**, ki se ukvarja predvsem s pravljičami, **Knjižnica Domžale**, v kateri izvajajo pogovorne ure z otroki o različnih temah (predhodno preberejo neko leposlovno delo), na te pogovore pa povabijo tudi strokovnjake iz različnih obravnavanih področij ter **Center za mlade Domžale**, ki se posredno in neposredno v svojem delu dotika tudi literature, knjig, leposlovja pri preventivni in kurativni dejavnosti oz. svetovanju.

V svoj dveletni program smo med drugim zapisali tudi, da bomo izvedli mednarodno konferenco o tematiki, s katero se ukvarjamo, o biblioterapiji oz. bibliopreventivi in nanjo povabili slovenske strokovnjake in praktike, ki se na tak ali drugačen način ukvarjajo z biblioterapijo.

Ko sem pregledovala v COBISS-u zadetke na ključno besedo **biblioterapija**, sem se začudila, kako malo strokovne literature imamo v Sloveniji. Biblioterapija je zelo razvito področje predvsem na angleško govorečem področju, kjer obstaja tudi na akademski ravni. Na srečo sem v vzajemnem katalogu našla dve sveži magistri znanosti (mag. Lucijo Zajc in mag. Jasmino Pogačnik), ki sta se obe (vsaka na svoj način) v svojih magistrskih nalogah ukvarjali s to tematiko. Dr. Miran Hladnik (njun mentor) mi je za predavatelja na konferenci svetoval še dr. Klemen Laha, ki se tudi ukvarja z biblioterapijo in jo vnaša v svoje poučevanje na Waldorfski gimnaziji v Ljubljani. Dr. Vlasta Zabukovec se že nekaj časa posveča tematiki biblioterapije. Na Filozofski fakulteti so pod njenim vodstvom organizirali seminarje za šolske knjižničarje o tej temi, zato je bila odločitev, da jo povabimo na konferenco, samoumevna. Med predavatelje sem povabila še pesnico, pisateljico, psihologinjo, za katero sem vedela, da verjame v čudežnost besed – gospo Zvezdano Majhen.

Na začetku konference je udeležence in predavatelje nagovoril župan Občine Domžale, **gospod Toni Dragar**, sledil je uvodni nagovor podžupanje – **gospe Andreje Pogačnik Jarc**, ki je ožja članica tima Comenius Regio. Poudarila je, da je zelo vesela, da se je naša lokalna skupnost odzvala na Comeniusov razpis in

Slika 1: Predavatelji in gostitelji mednarodne konference Čudežnost besed, 12. maja 2010 v Grobljah pri Domžalah

pridobila sredstva, ki bodo omogočala delo v tem projektu. Cilji vseh njihovih projektov so razvoj družbe z vrhunskim znanjem, trajnostni gospodarski razvoj, kakovostna delovna mesta, rast socialne kohezije in varovanje okolja. Tako dokazujemo, je zaključila, da je usmeritev naše občine v vlaganje v znanje, v človeške vire, vsaj tako pomembna kot prizadevanja za gradnjo komunalne infrastrukture.

Za tehnično organizacijo mednarodne konference sta poskrbeli podžupanja ter **Taja Batista** svetovalka na Občini Domžale in koordinatorka projekta *Bibliopreventiva*. Počlašeni smo bili s prisotnostjo častne gostje na konferenci – **dr. Zdenke Čebašek Travnik**, ki je v svojem govoru med drugim izpostavila psihiatra dr. Janeza Ruglja kot vnetega zagovornika biblioterapije in njegovo prizadevanje pri širjenju le-te. Omenila je tudi pisatelja Gorana Vojnovića, ki je opozoril na to, da branje oziroma nebranje knjig lahko ločuje ljudi. Njen govor si v celoti lahko preberete na spletni strani Varuha človekovih pravic v Sloveniji. Uvodoma nas je pozdravila še **gospa Brigita Rupar** iz Zavoda RS za šolstvo, ki spodbuja inovativnost pri poučevanju v šolstvu prav z inovacijskimi projekti.

Sledil je strokovni del konference.

Dr. Vlasta Zabukovec je v svojem prispevku predstavila biblioterapijo kot eno izmed metod dela z učenci v šoli. Biblioterapijo avtorji različno razlagajo,

vsem pa je skupno to, da je to neke vrste zdravljenje s knjigo oz. branjem. V šoli je najbolj uporabna razvojna biblioterapija, katere cilj je spodbujanje osebnostne rasti in razvoja učencev. Zato bi jo lahko poimenovali tudi bibliosvetovanje, saj ima predvsem preventivni značaj. Dr. Zabukovčeva je predstavila tudi kriterije za vrednotenje literature za otroke z vidika biblioterapije oz. bibliosvetovanja.

Mag. Lucija Zajc je predstavila mladinsko književnico – Elo Peroci in njeno delo skozi optiko Appleyardove klasifikacije bralnih vlog, ki jim je dodana še nova vloga, in sicer vloga aktivnega subjekta biblioterapije. Mladinska besedi-

la Perocijeve so zaradi obravnavanih tem (družinsko življenje, otroške igre, osamljenosti, neuresničljivih otroških želja, otrokovih stisk, dolgočasje ter socialnih motivov) zelo primerna za izvajanje biblioterapije pri otrocih in mladostnikih.

Pisateljica, pesnica, vzgojiteljica in univ. dipl. psihologinja **Zvezdana Majhen** je govorila o metajezikovnem zavedanju. Kot pravi sama: »Če hočemo otroka učinkovito voditi skozi spoznavanje jezika, je pomembno, da ga spodbujamo v smeri različnih področij razvoja: spoznavnega, čustveno-socialnega in moralnega ...« In nadaljuje: »S pretanjenimi sledmi branje vpliva na vrednote, presoje za delikatna etična ravnanja, širi bivanjsko čarnost, pogloblja humanost in ljubezen – vse naštetu pa nam osmišlja življenje.« Slikovito nam je pokazala, kako se lahko igramo z besedami – njen ded jo je »cepik«, da je, kot pravi, zelo resno zaljubljena v besede – to nam nedvomno dokazuje njen bogat literarni opus.

Sabina Burkeljca, profesorica slovenščine in univ. dipl. bibliotekarka, sem predstavila pomen biblioterapije v šoli in pomen vodenih pogovorov ob kvalitetni mladinski literaturi z učenci, ki jih na OŠ Rodica načrtno in ciljno usmerjeno izvajamo tretje leto, saj kvalitetna mladinska literatura nudi učencem prostor osebnostne rasti, razbremenitev čustvenih problemov, vzgojo za sočutje, strpnost in sprejemanje drugačnosti.

Mladi v 21. stoletju so veliko bolj ranljiva skupina mladih kot generacije pred njimi – prežeti so s potrošništvom, globalizacijo in individualizacijo, ki jih odtuja od vrstnikov in njih samih. Biblioterapija v šoli vzgaja za srčne vrednote in spodbuja mlade v dejavno, polno življenje. Predstavila sem tudi pozitivne rezultate, ki jih prinašajo načrtovane in vodene ure bibliopreventive v šoli. V ospredju procesa je srčnost – le-ta namreč premika meje in (edina) pomaga, da bi mladi znali slišati drugega človeka, da bi postali senzibilnejši do sebe, do bližnjih, do družbe.

Dr. Klemen Lah je že takoj na začetku poudaril, da nam želi približati vsebino predavanja na nekognitiven način, kar mu je po mojem mnenju tudi uspelo. V svojem prispevku (Biblio)terapevtski procesi med poukom književnosti je opozoril na prvine biblioterapevtskih procesov, ki potekajo med poukom književnosti. Na podlagi svojih osebnih izkušenj med poučevanjem in strokovne literature s področja biblioterapije in gestalt terapije meni, da je v pedagoški študij jezikov in književnosti nujna (večja) vključitev poznavanja biblioterapevtskih procesov in metod gestalt terapije, saj bi to omogočilo bolj kompetentno poučevanje književnosti.

Zelo slikovito je opisal, kako je le nekaj minut, preden je moral kot učitelj v 4. letnik, izvedel, da je dijak v tem razredu zbolel za rakom in je v bolnišnici. Spomnil se je na knjigo *Sadako boče živeti*, ki je zaradi radioaktivnega sevanja zbolela za levkemijo. Zgodba je služila kot izhodišče za dvourni pogovor z dijaki o neozdravljivi bolezni, življenju, pravičnosti, podpori, upanju, sočutju. Med pogovorom so dijaki za sošolca izdelovali žerjave, ki so mu jih nato odnesli v bolnišnico. In kot pravi: »Precej pozneje sem ugotovil, da so prav tovrstni dogodki tisti, ki nas – tako učitelje kot učence oz. dijake – najbolj zaznamujejo, hkrati pa se na njih skozi študijski proces še najmanj pripravljamo.«

Mag. Jasmina Pogačnik je predstavila vidike biblioterapije in skriptoterapije ter nekatere avtorje, ki so se izkazali za avtoterapevte/samoterapevte. Biblioterapija se lahko uporablja v različne namene. Ne moremo je imeti za samostojno metodo zdravljenja, ampak kot dodatek k drugim oblikam terapije oz. kot neformalno obliko samopomoči. V prispevku je potrdila trditev, da imata branje in pisanje terapevtsko vlogo, kar se kaže tako v teoriji kot v praksi, ter da je nastanek lite-

rature pogojen tudi z metodo zdravljenja.

Na konferenci so svoja spoznanja predstavili tudi partnerji iz Lodža. **Ana Sadowska**, predsednica društva otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami »Bližje sebi«, je predstavila zelo zanimivo (in za mnoge gotovo novo) temo – njeno predavanje je imelo naslov *Psi pomagajo pri biblioterapiji*. Opazili so, da so otroci ob prisotnosti psa veliko bolj zbrani in pripravljeni za delo. Z njim se pogovarjajo, mu zaupajo svoje skrivnosti in se zaradi njega obnašajo drugače, kajti pes otroka ne obsoja, ne kritizira, se mu ne posmehuje, ga zelo pazljivo posluša. Otroci se s pomočjo psa sprostiti, zmanjša se njihov stres in napetost. V njegovi prisotnosti berejo knjigo in se pogovarjajo o problemih. Poleg skupnega branja s psom se z njim tudi igrajo, se ga dotikajo in pridobivajo samozaupanje. Otroku zaupa psu, zato ker ga posluša.

Gospa Katarzyna Salska-Kopeć iz Pedagoške knjižnice v Lodžu je predstavila delovanje te knjižnice. Knjižnica je bila ustanovljena leta 1925. Danes ima skupaj s štirimi podružnicami (v Kutnu, Łęczyci, Pabianah in v Zgierzu) 500 000 knjig, časopisov in avdiovizualnih gradiv. Ima 10 000 vpisanih članov (učitelje, študente, učence idr.) Predstavila je tudi zanimive dejavnosti, ki jih organizira njihova knjižnica: učitelji-knjižničarji (na Poljskem je to poseben poklic) organizirajo različna predavanja, na katerih glasno berejo in promovirajo knjige (*teden knjižnic, svetovni dan knjige in avtorskih pravic*, vsepoljska akcija *Cela Poljska bere otrokom*). V Łęczyci potekajo biblioterapevtske ure za otroke z blagimi duševnimi motnjami. Teme, ki jih obravnavajo, so predvsem težave, s katerimi se ti otroci srečujejo: nasilje, nesamozavest, nestrpnost, čustvene težave. Gospa Katarzyna Salska-Kopeć je svojo predstavitev zaključila s citati, med katerimi je bil tudi ta: »Beremo, da bi ugotovili, kdo smo. To, kar počnejo, mislijo in čutijo drugi ljudje, je neprecenljiv kačipot k razumevanju tega, kdo smo sami in kdo lahko postanemo ...« (Urszula K. LeGuin)

Mirjam Štih, uni. dipl. kulturologinja iz Knjižnice Domžale, je predstavila primer dobre prakse v splošni knjižnici. V krogu skupine učencev sedmih razredov osnovne šole izvaja tematske pogovore o knjigah, ki govorijo o problematiki nasilja – ta je rdeča nit njihovega druženja. Vsakič se jim pridruži tudi strokovnjak za področje, o katerem teče beseda, in udeležence še

bolj seznanj s tematiko ter poskuša podati čim več možnosti, kako se spopasti z nasiljem. Namen je predvsem izobraziti mlade, da marsikatero rešitev lahko poiščejo v literaturi.

Sabina Hribar, dipl. vzgojiteljica, je zaposlena v Vrtcu Domžale (v enoti Racman), v katerem nudijo otrokom in njihovim staršem raznovrstne dejavnosti povezane s književno vzgojo. S sodelavkami v enoti Racman so se dogovorile za bibliopreventivo, ki jo izvajajo v okviru tabu tem in problemske tematike (ljubezen, smrt, istospolnost, spolnost, drugačnost, ločitev staršev, hendikep ...). Dejavnost *V svetu pravljic* vodi že nekaj let, tako da nadgrajuje branje slikanice s pripovedovanjem, dramatizacijo z lutkami, predbralnimi aktivnostmi, medbralnimi aktivnostmi in dejavnostmi po branju.

Direktorica Centra za mlade v Domžalah, **Lili Jazbec**, prof. defektologije, je ob slikoviti prezentaciji na platnu – na njem smo lahko občudovali rezultate fotografskega natečaja *Knjiga v kadru*, ki ga je v okviru projekta organiziral Center za mlade – predstavila delo z družinami. Kot pravi, ji srečevanje z družinami v stiski nalaga iskanje vedno novih orodij, ki bi pripomogla k učinkovitemu reševanju nastalih situacij. In pravljice, zgodbe, basni, pesmi ... se izkazujejo za dovolj glasno, uporabno in močno orodje, ki na subtilen način pomagajo motivirati družinske člane in omogočajo določen uvid in razumevanje, iz katerega družine črpajo moč, da bi rešile svojo stisko.

ETwinning in branje med mladimi v Sloveniji in na Poljskem sta predstavila **Tjaša Grobin**, prof. angleškega jezika in geografije na OŠ Rodica in **Pawel Pachnowski**, prof. angleškega jezika iz Lodža. ETwinning je akcija programa Vseživljenjsko učenje, ki jo usklajuje evropsko šolsko omrežje v imenu Evropske komisije. Namenjen je podpori in spodbujanju informacijsko komunikacijskih tehnologij v izobraževanju na ravni vrtcev, osnovnih in srednjih šol. V akciji sodeluje že več kot 85 000 učiteljev iz več kot 50 000 šol iz 32 evropskih držav. Med učenci obeh šol sta spodbudila primerjavo pouka v obeh državah in obravnavo domačega branja. Učenci so prebirali knjigo novozelandskega pisatelja Davida Hilla – *Se vi'dva Simon*. Knjiga govori o štirinajstletnem Simonu, ki ima mišično distrofijo. Z vodeno diskusijo sta učence spo-

dbudila, da so razmišljali o bolezni, prijateljstvu, ločitvi, smrti itd. Ugotovila sta, da najstniki iz obeh držav razmišljajo zelo podobno, podobno čustvujejo in se podobno odzivajo na probleme, ki jih prinaša vsakodnevno življenje.

Mednarodno konferenco o biblioterapiji/bibliopreventivi so popestrili učenci **Glasbene šole Domžale**, ki so zaigrali Chopinove skladbe, in **žonglerji iz Domžal**. Med odmori je bila priložnost za neformalni pogovor in druženje ter izmenjavo izkušenj in mnenj. Konference se je udeležilo okoli 80 knjižničarjev iz splošnih in šolskih knjižnic, vzgojiteljev iz vrtcev, učiteljev ter posameznikov iz cele Slovenije, ki jih ta tematika zanima. Po konferenci so udeleženci in predavatelji izražali pozitivne odzive na tematiko in organizacijo konference.

Konferenca je zagotovo odprla veliko novih možnosti za praktično delovanje v delovnem okolju slušateljev in predavateljev. Upamo tudi, da je odprla izzive za teoretična izhodišča in izdajanje strokovnih člankov in monografij s področja biblioterapije, ki je v Sloveniji šele na začetku. Želimo si, da bi se čim več knjižničarjev, učiteljev, vzgojiteljev in drugih strokovnjakov, ki se ukvarjajo z otroki, mladostniki in književnostjo odločalo za načrtovan pristop k tej tematiki, kajti skrb za zdrav razvoj otroka oz. mladostnika mora biti na prvem mestu in pušča trajne in nezamenljive posledice v posamezniku celo življenje. Posamezniku daje uvid, da so problemi z ustreznim pristopom (tudi s pomočjo literature) rešljivi, da ne omenjamo neizmerne estetskega bogastva, ki prežarja posameznika skozi proces branja kvalitetnega leposlovja in ima že sam po sebi terapevtsko/katarzično moč.

Sodelavke, ki sodelujemo v projektu, bomo z biblioterapijo nadaljevale vsaka v svojem delovnem okolju in širile biblioterapevtski virus med mlade tudi, ko bo projekt formalno zaključen, v to sem prepričana.

Naj za konec zapišem še tisto, kar je mene osebno, poleg pozitivne energije, ki je ta dan kipela v Grobljah, potrdilo v prepričanju, da se ukvarjamo s pravo temo. Kolegico, šolsko knjižničarko, je predavanje dr. Klemen Laha tako prepričalo, da mi je ob koncu brez besed izročila papirnatega žerjava. Prav ta žerjav je povedal vse »tisto«, česar besede ne morejo.

Ob koncu se še enkrat zahvaljujemo vsem predavateljem, govornikom (še posebej častni gostji – dr. Čebašek Travnikovi), partnerjem iz Lodža, prevajalki – gospodični Staši Pavlovič, napovedovalki – sodelavki Dragi Jeretina Anžin, sodelavcu Martinu Mahu za tehnično podporo in seveda slušateljem za zaupanje, da so se v tako velikem številu odzvali našemu vabilu in se udeležili mednarodne konference o biblioterapiji/bibliopreventivi. Bila je prva in srčno upamo, ne zadnja.

Več o projektu **Comenius Regio – Bibliopreventiva** si lahko preberete na naši spletni strani www.project-biblioprevention.eu in/ali si v knjižnici izposodite zbornik predavanj in dobre prakse, ki smo ga izdali ob mednarodni konferenci.

Sabina Burkeljca
Osnovna šola Rodica

BRALNI KLUB ZA SREDNJEŠOLCE V RADOVLJIŠKI KNJIŽNICI

PREDSTAVLJAMO

Med glavnimi nalogami Knjižnice A. T. L. Radovljica je k branju privabiti čim več mladih, saj smo še vedno mnenja, da je knjiga lahko naša zvesta prijateljica in spremljevalka skozi vse življenje. V času odrasčanja še toliko bolje, saj se skozi branje veliko naučimo in razširimo obzorja.

V ta namen v naši knjižnici že 3. leto uspešno vodimo Bralni klub za srednješolce, ki je namenjen spodbujanju branja med mladimi. Pri projektu sodelujemo z dijaki EGŠŠ Radovljica (Ekonomska gimnazija in srednja šola) in PUM-om Radovljica (Projektno učenje za mlajše odrasle, program Ljudske univerze Radovljica). Enkrat mesečno se dobimo v naši knjižnici, v prijetnem neformalnem okolju, ki ne spominja na šolo, temveč se osredotoča na bralca ter na teme in značilnosti, ki zanimajo srednješolce. Tako izberemo knjige, ki se navezujejo na obdobje mladostniškega odrasčanja in našim udeležencem dopuščajo, da se v knjigi 'najdejo' in na srečanju, ki poteka v obliki debate, podajo mnenje, ki ga ne ocenjujemo. Mladi, ki se bralnega kluba udeležujejo, poudarjajo, da je prav sproščena debata tista, ki jo v zadnjem času vedno bolj pogrešajo.

V šolskem letu, ki se izteka, je naš projekt podprla tudi Javna agencija za knjigo, ki nam je omogočila, da smo nabavili več izvodov knjig, ki smo jih želeli prebrati. Tako je lahko vsak dijak knjigo meseca odnesel domov in jo v celoti prebral.

Mlade želimo spoznati predvsem s slovenskimi mladinskimi pisatelji, ki v svojih zgodbah razkrivajo čare odrasčanja in pasti, v katere se lahko vsak ulovi. Da bi preverili, kako zgodbe, ki jih beremo, nastajajo, smo k naši debati povabili Grega Hribarja, Kranjčana, ki je napisal knjigo z naslovom *Hotel sem samo...*. V živo nam je povedal, kako je začel pisati knjigo, kateri dogodki so plod svobodnega pisateljskega duha in kje se dogajanje poveže z njegovim resničnim življenjem. Takšna oblika predstavitve knjige je za mlade sploh zanimiva, ker skozi sam pogovor spoznajo, ali so zgodbo razumeli tako, kot nam jo je želel prikazati avtor. Razvije se lahko

zelo konstruktivna debata, saj iz izkušenj vemo, da vsak posameznik zgodbo razume na svoj način.

Konec meseca junija bo naša gostja Lucija Čirovič, ki nam bo pripravila stand up komedijo na temo branja v srednji šoli. Skratka, pester zaključek šolskega leta in nagrada za naše naj bralce. Naslednje šolsko leto začnemo znova, tako da mlade bralce že sedaj vabimo v našo družbo.

Lidija Kozelj

Knjižnica A. T. L. Radovljica

lidija.kozelj@rad.sik.si

Slika 1: Grega Hribar kot gost Bralnega kluba
(foto Lidija Kozelj)

PREDSTAVLJAMO

UČITE SE LAHKO KJERKOLI IN KADARKOLI. NE VERJAMETE?

Program Vseživljenjsko učenje

Easy to join education - Inclusion for all! www.projecteasy.eu

Mestna knjižnica Ljubljana (MKL) se je konec leta 2008 vključila v mednarodni projekt EASY, ki ga je 10 partnerskih organizacij iz 5 držav (Nemčija, Finska, Bolgarija, Turčija in Slovenija) prijavilo v Program vseživljenjskega učenja. Iz vsake od držav prihajata dve organizaciji: organizacija, namenjena izobraževanju izobraževalcev, ter nevladna ali nepridobitna organizacija, ponudnica neformalnega izobraževanja in priložnostnega učenja za različne ciljne skupine.

Sodelujoče izobraževalne organizacije:

- [Paritätisches Bildungswerk](#) – koordinator projekta (Nemčija),
- [The Association for Educational Activity \(OK Study Centre\)](#) (Finska),
- [The University of Gaziantep / Research & Application Center for Women's Issues](#) (Turčija),
- [The New Bulgarian University](#) (Bolgarija) in
- [Glotta Nova – Center za novo znanje](#) (Slovenija).

Sodelujoče nevladne in nepridobitne organizacije:

- [Mobile e.V.](#) (Nemčija),
- [The Finnish National Rescue Association](#) (Finska),
- [Association of Women's Issues](#) (Turčija),
- [The National Polytechnic Museum](#) (Bolgarija) in
- [Mestna knjižnica Ljubljana](#) (Slovenija).

V MKL smo oblikovali projektni tim v sestavi:

- Simona Resman,
- Simona Šinko in
- Jernej Babnik Romaniuk.

V času trajanja projekta (2008–2010) bodo sodelujoče izobraževalne organizacije oblikovale transnacionalni koncept kompetenc za trenerje / podpornike učenja / izobraževalce v nevladnih in nepridobitnih organizacijah, ki delujejo v netradicionalnih izobraževalnih okoljih (muzejih, knjižnicah, društvih, dnevnih centrih, domovih za ostarele itd.). Izobraževalci iz sodelujočih nevladnih ali nepridobitnih organizacij so se pomladi 2009 udeležili izobraževanj, katerih namen je bil razviti kompetence, potrebne za nadgradnjo in izboljšanje

kakovosti neformalnega izobraževanja, ter kompetence, potrebne za spodbujanje in podporo priložnostnemu učenju. Udeleženci iz MKL so se v okviru tega izobraževanja prvič srečali s tridnevним programom coachinga.

Neformalno izobraževanje in priložnostno učenje sta področji, na katerih ljudje pridobivamo največ znanj. To sta tudi področji, na katerih se odvija največ izobraževalnih / učnih dogodkov v knjižnici.

Programi formalnega izobraževanja so del obstoječega izobraževalnega sistema in udeležba v njih vodi do javno priznane listine (diplome, spričevala). Udeležba v programih neformalnega izobraževanja in priložnostnega učenja pa ne prinaša javno veljavnih listin. Programi neformalnega izobraževanja so v primerjavi s formalnimi manj strukturirani, ponudniki neformalnega izobraževanja se tako lažje odzivajo na lokalne potrebe in izkazujejo skrb za reševanje socialne neenakosti. Takšna izobraževanja so pogosto usmerjena k oza-veščanju udeležencev in njihovem motiviranju za dejavno vključitev v družbene aktivnosti. Pri neformalnem izobraževanju je cilj vnaprej znan in dogovorjen. Pri priložnostnem učenju, ki ga imenujemo tudi naključno, aformalno ali informalno, pa gre za spontano, nesstrukturirano učenje. To učenje se posamezniku »zgodí« ob drugih dejavnostih, kot so ogled razstave, obisk knjižnice, pregledovanje in brskanje po spletnih straneh ipd.

Razlike med posameznimi vrstami učenja so prikazane v Tabeli 1.

Mestna knjižnica Ljubljana je v drugi polovici leta 2009 začela testirati uporabnost pridobljenih kompetenc izobraževalcev prek različnih izobraževalnih dejavnosti za uporabnike. Izbrane dejavnosti so prikazane v Tabeli 2.

Neformalno izobraževanje in aktivnosti priložnostnega učenja so izvajali zaposleni v servisih Borza dela in Središče za samostojno učenje ter knjižničarji, večina med njimi ima mednarodni certifikat ECDL.

Poskusno uvajanje modela in njegove učinke na kakovost izobraževalne ponudbe bodo spremljali in evalvirali zunanji strokovnjaki, sami izobraževalci in končni

Tabela 1: Razlike med posameznimi vrstami učenja

	Formalno izobraževanje	Neformalno izobraževanje	Priložnostno učenje
Organiziranost	ciljno orientirano, načrtno, strukturirano, ustreza standardom	ciljno orientirano, načrtno, različne stopnje strukturiranosti	nenamerno, nestrukturirano, izkustveno učenje
Oblike	osnovnošolski in srednješolski pouk, univerzitetna predavanja ...	Seminarji, delavnice, tečaji, konference ...	različne življenjske situacije (ogled razstave, obisk knjižnice ...)
Kje	institucije v izobraževalnem sistemu (OŠ, SŠ, fakultete)	različne institucije, ki se ukvarjajo z izobraževanjem (ljudske univerze, muzeji, knjižnice, izobraževalni centri pri podjetjih, društva ...)	v vseh življenjskih situacijah, vedno in povsod
Trajanje	več let	nekaj ur, dni, mesecev, vse življenje	nekaj trenutkov, ur, mesecev, vse življenje

Tabela 2: Izobraževalne dejavnosti za uporabnike

	Priložnostno učenje
1.	Spletni kviz
2.	Obisk koncerta
3.	Križanka v reviji OSU
4.	Stojnica na Festivalu za tretje življenjsko obdobje
5.	Učenje ob spoznavanju gradiva v mediateki
6.	Razstava kot učna izkušnja za obiskovalca
7.	Razstava kot učna izkušnja za razstavljalca
8.	Razstava knjig in učenje
9.	Info galerija – posredovanje informacij prek velikih LCD zaslonov
10.	Top 10 DVD
	Neformalno izobraževanje
1.	Delavnica za starejše »Z računalnikom do informacij in gradiva«
2.	Delavnica za brezposelne »Razgovor pri delodajalcu«
3.	Ustvarjalna delavnica »Pletenje košar iz odpadnih električnih žic«
4.	Delavnica namiznih iger »Mini Igrarium«
5.	Mentorsko in svetovalno delo v Središču za samostojno učenje

uporabniki (npr. obiskovalci knjižnice). Na podlagi povratnih informacij bodo ustvarjalci modela oblikovali morebitne izboljšave in dopolnitve.

Poleg modela nastaja kot rezultat projekta tudi priročnik za izobraževanje, ki bo dostopen v vseh nacionalnih jezikih partnerskih držav.

Za promocijo projekta smo pripravili DVD, na katerem so s kratkimi filmi predstavljeni primeri dobrih praks spodbujanja neformalnega in priložnostnega učenja.

Predstavniki iz partnerskih organizacij smo se do sedaj srečali dvakrat: januarja 2009 v Helsinkih in oktobra 2009 v Ljubljani. Oktobra 2010 načrtujemo v

Wuppertalu zadnje srečanje partnerjev in konferenco / festival učenja, namenjeno širši strokovni javnosti.

S sodelovanjem pri projektu želi Mestna knjižnica Ljubljana svojim uporabnikom in obiskovalcem omogočiti dostop do še kakovostnejše ponudbe neformalnega izobraževanja in jim ponuditi še več možnosti za priložnostno učenje v knjižnici in zunaj nje. Hkrati pa želimo s sodelovanjem v projektu nadgraditi znanje, spretnosti in kompetence tima izobraževalcev v knjižnici.

Simona Resman
Mestna knjižnica Ljubljana

PREDSTAVLJAMO

EUROPEANALOCAL**slovenska kulturna dediščina na poti v evropsko digitalno knjižnico**
k u l t u r a
republika slovenija
ministrstvo za kulturo

Med obsežnejšimi evropskimi projekti na področju digitalizacije, ohranjanja in dostopnosti kulturne dediščine na spletu ter upravljanja digitalnih zbirk v domeni kulture, ki jih trenutno podpira Evropska komisija, je tudi EuropeanaLocal. Projekt je rezultat evropske pobude za razvoj digitalnih knjižnic, ki naj bi zagotovile lažjo in kompleksnejšo uporabo informacijskih virov v digitalnem okolju. Poleg Slovenije v njem sodeluje 26 evropskih držav s 159 kulturnimi ustanovami, ki bodo uporabnikom zagotovile prost dostop do novih 242 digitalnih zbirk evropske kulturne zakladnice.

Zagotoviti prost dostop do čim večjega števila kvalitetnih digitalnih vsebin je postalo tako ena temeljnih prioritet evropske kulturne politike. V skladu s tem, kot napove že ime, je tudi osrednja ideja EuropeanaLocal, tj., pomembno obogatiti evropsko digitalno knjižnico Europeano z zbirkami lokalnih in regionalnih evropskih kulturnih ustanov – knjižnic, muzejev, arhivov in arhivov za AV gradivo.

Europeana z integriranim večjezičnim portalom in kompleksnim iskalnikom z enega spletnega mesta zagotavlja dostop do izjemnega kulturnega bogastva Evrope

(trenutno je to skoraj 6 milijonov, z Rensko izdajo poleti 2010 pa naj bi dosegla že 10 milijonov digitalnih objektov).

Projekt EuropeanaLocal je evropski digitalni knjižnici zagotovil veliko število novih partnerjev, ponudnikov vsebin in v prihodnosti tudi uporabnikov. Z večjo raznolikostjo vsebin, tradicij in jezikov bo Europeana zagotovo lažje premostila skrb zbujajočo statistiko, na katero je ob otvoritvi prototipa opozorila evropska komisarka za informacijsko družbo in medije Viviane Reding – da je namreč v Europeani dostopnih samo pet odstotkov vseh digitaliziranih knjig v EU in da skoraj polovica gradiva v digitalni knjižnici prihaja iz ene same države, Francije.

EuropeanaLocal gradi na razviti informacijski tehnologiji posameznih držav članic in v konzorciju partnerjev povezuje znanja in izkušnje na področju kulturnih ustanov, digitalnih knjižnic, standardov in servisov za zajemanje metapodatkov. Njen cilj je na vseh ravneh kulturnega sektorja razširiti in utrditi pristope, standarde in orodja, ki jih razvija Europeana, povezati institucije, zagotoviti interoperabil-

nost vsebin ter dolgoročno izkoristiti potencial fondov, ki jih hranijo lokalni arhivi, muzeji in knjižnice, posredno pa spodbujati nepretrgano rast digitalizacije na tem področju.

Europeana je vzpostavila preprost, napreden in učinkovit sistem objavljanja vsebin, ki deluje na sistemu agregatorjev. Ti od ponudnikov vsebin zbirajo metapodatke, jih po potrebi usklajujejo, normirajo ali pretvarjajo v ustrezne metapodatkovne sheme in nato posredujejo evropski digitalni knjižnici. Europeani to omogoča, da ostaja razmeroma majhna organizacija z izrednim učinkom.

Mreža agregatorjev je zanjo ključna, ne le zato, ker omogoča dostop do velikega števila digitalnih zbirk, ki jih ponudniki vsebin hranijo na lokalnih strežnikih, ampak tudi zaradi standardizacije vsebin in metapodatkov ter vzdrževanja in zagotavljanja servisov v prihodnosti. Čeprav je razvoj agregatorjev po Evropi za zdaj še v povojih, so zaradi številnih pobud v tej smeri države članice EU odločno pristopile k razvoju nacionalnih in sektorskih agregatorjev.

V sozvočju s temi težnjami je tudi Ministrstvo za kulturo sprejelo sklep o določitvi nacionalnega agregatorja e-vsebin s področja kulture in za izvedbo pooblastilo Narodno in univerzitetno knjižnico z utemeljitvijo, da je nujno podpreti »vse aktivnosti, ki bodo s postopno digitalizacijo slovenskih kulturnih vsebin omogočile približevanje končnemu cilju: zagotoviti javen in enostaven dostop do e-vsebin s področja kulture prek svetovnega spleta«.

V projektu EuropeanaLocal, ki ga pod okriljem Narodne in univerzitetne knjižnice vodi Breda Karun, s svojimi digitalnimi vsebinami sodeluje 16 slovenskih kulturnih ustanov: Gorenjski muzej, Muzej novejšje zgodovine Celje, Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika, Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, Knjižnica Kamnik, Knjižnica Brežice, Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka, Mariborska knjižnica, Mestna knjižnica Ljubljana, Goriška knjižnica F. Bevka, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, Osrednja knjižnica Celje, Knjižnica Velenje, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper, Zgodovinski arhiv Celje, Pokrajinski arhiv Maribor in portal KAMRA.

V Europeani je tako od aprila 2010 predstavljenih 42 novih zbirk digi-

talizirane slovenske kulturne dediščine. Zbirke prikazujejo številne vidike kulture – likovno umetnost, glasbo, književnost, obrti, kartografijo, tehnično zgodovino itn., ki je zastopana v različnih zvrsteh, likovnih, literarnih in glasbenih delih, starih razglednicah, portretih, rokopisih, časopisih, muzejskih artefaktih, dokumentarnem filmskem in arhivskem gradivu, v vseh digitalnih formatih, besedilih, slikah in multimedijskih elementih.

V skladu z našo informacijsko infrastrukturo v območju kulturnega sektorja, smo za vlogo agregatorjev izbrali tri spletne zbirke, ki hkrati zbirajo, hranijo in predstavljajo kulturne vsebine na svojih spletnih portalih – Digitalno knjižnico Slovenije, Kamro – regijski portal za domoznanstvo ter spletno zbirko muzejev in galerij Galis.

V okviru projekta EuropeanaLocal bo vsaka sodelujoča država organizirala nacionalno konferenco, katere vsebino oblikuje glede na svoje potrebe in interese.

V Sloveniji bo nacionalna konferenca z naslovom **»Slovenske digitalne kulturne vsebine«** 15. septembra 2010 v Klubu Cankarjevega doma.

Konferenca je namenjena informiranju o politiki in strategiji v Sloveniji in Evropski skupnosti na področju digitalnih kulturnih vsebin. Predstavljeni bodo projekti, v katerih sodelujejo slovenske organizacije in so povezani z Evropsko digitalno knjižnico, Europeano. Konferenco organizira Narodna in univerzitetna knjižnica v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo Republike Slovenije.

Vabljeni so vsi, ki ustvarjajo slovenske kulturne digitalne vsebine: knjižnice, arhivi, muzeji, multimedijski centri in tisti, ki te vsebine uporabljajo.

Program in prijavnica na konferenco sta dostopna na: <http://www.nuk.uni-lj.si/konferencadig>. Program je objavljen tudi v tej številki Knjižničarskih novic. Prijave zbiramo do 10. 9. 2010.

Kontaktna oseba je Breda Karun
Narodna in univerzitetna knjižnica
Turjaška 1
1000 Ljubljana
Tel: 01 5861 337

Petra Jager
in
Breda Karun
Narodna in univerzitetna knjižnica

DIGITALNA KNJIŽNICA SLOVENIJE

PRIDOBIVANJE OBVEZNEGA IZVODA SPLETNIH PUBLIKACIJ V NARODNI IN UNIVERZITETNI KNJIŽNICI

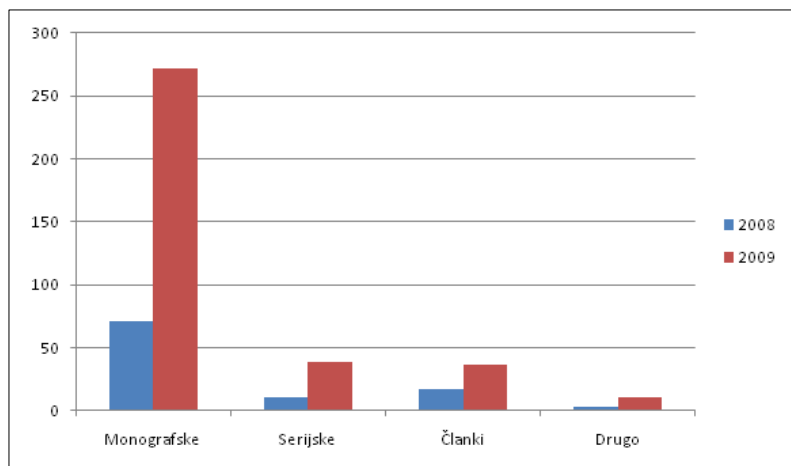
V skladu z globalnimi trendi smo tudi v Sloveniji priča vedno večji produkciji elektronskih publikacij, ki izidejo in so dostopne le prek svetovnega spleta. V Narodni in univerzitetni knjižnici v skladu z Zakonom o obveznem izvodu publikacij (Ur.l. RS, št. [69/2006](#)) od leta 2008 zbiramo in hranimo tudi tovrstne publikacije. Tega leta je bil ustvarjen portal [Svarog](#) – sistem za varno arhiviranje oddanega gradiva, ki je v prvi vrsti namenjen založni-

oddali **71** monografskih publikacij, **17** člankov, **10** naslovov periodike in **3** plakate.

V letu 2009 smo precej časa namenili informiranju založnikov glede njihovih dolžnosti pri posredovanju ali omogočanju dostopa do njihovih spletnih publikacij iz naslova Zakona o obveznem izvodu publikacij (Ur.l. RS, št. [69/2006](#)). Zakon je bil podrobno predstavljen na posebnih izobraževanjih za založnike.

Poleg tega smo opravili pregled baze slovenskih založnikov v sistemu COBISS glede na njihovo publiciranje spletno dostopnih publikacij, ustrezni založniki pa so bili pozvani k oddaji publikacij. Identifikacija spletnih publikacij je potekala tudi s sprotnim pregledovanjem novih CIP zapisov. V vsem letu smo pregledali **289** CIP zapisov spletnih publikacij in izpeljali ustrezne postopke za njihovo pridobitev.

Na Svarogu se je leta 2009 na novo registriralo **64** založnikov, ki so oddali **272** monografskih publikacij, **28** novih naslovov periodike, **36** člankov in **10** drugih publikacij (predvsem plakatov).

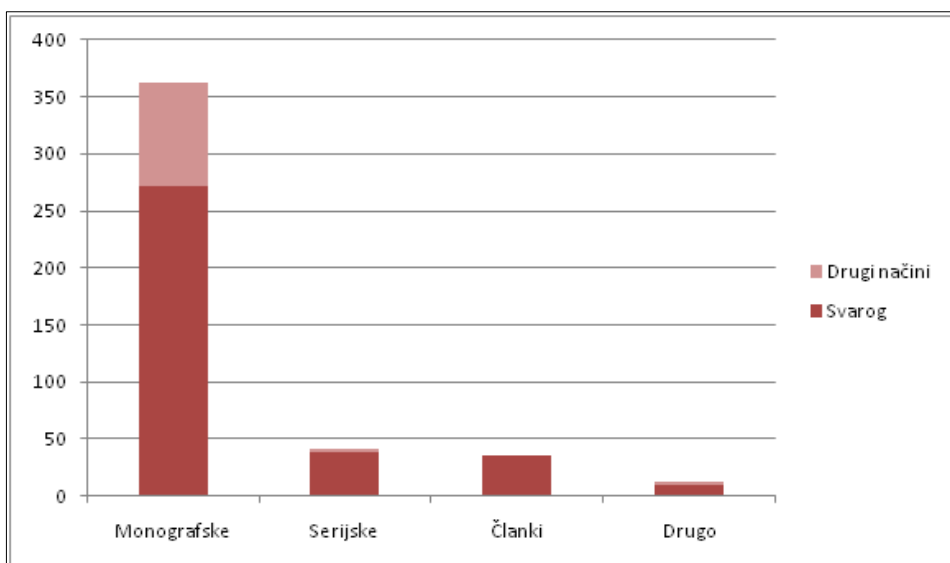

Grafikon 1: Svarog: število oddanih publikacij po letih

kom in avtorjem za oddajo njihovih plačljivih spletno dostopnih publikacij, poleg tega pa tudi izdajateljem prosto dostopnih e-knjig in e-revij. Osnovni namen Svaroga je poenotiti način oddaje in postopke evidenciranja ter arhiviranja elektronskih publikacij.

V prvi polovici leta 2008 smo izvedli testiranje portala, potem pa smo o ob upoštevanju mnenj testnih uporabnikov in moderatorjev sistema izvedli ustrezne prilagoditve za bolj učinkovito uporabo portala. V drugi polovici istega leta je portal začel z rednim delovanjem. Do konca leta 2008 se je na Svarogu registriralo **40** izdajateljev, ki so

Poleg portala Svarog smo elektronske publikacije dobivali tudi prek drugih kanalov (prek elektronske in običajne pošte ali z ročnim shranjevanjem s spletnih strani). Po teh poteh smo pridobili **90** monografskih

Grafikon 2: Število pridobljenih publikacij: Svarog in drugi načini pridobivanja

publikacij, 4 naslove periodike (skupno 32 števil) in 2 plakata.

Na podlagi izkušenj iz prvih dveh let delovanja smo izdelali podroben seznam načrtovanih sprememb portala Svarog, ki bodo služile kot temelj za projekt prenove in nadgradnje portala v letu 2010. Svarog bo s prenovo dobil nove funkcionalnosti in olajšal delo moderatorjem ter uporabnikom, ob enem pa bo služil tudi kot ena od vstopnih točk za repozitorij digitalnih vsebin. Ta bo v skladu z referenčnim modelom OAIS (Open Archival Information System) zadovoljil kriterijem trajnega hranjenja elektronskih publikacij in drugih digitalnih vsebin. Na ta način bomo lahko učinkovito rešili mnoge težave trajnega ohranjanja elektronskih publikacij kot so zastarevanje datotečnih formatov, nekompatibilnost vedno novih računalniških apli-

kacij s starejšimi operacijskimi sistemi, potrebe po čim bogatejših naborih metapodatkov in mnoge druge.

V kombinaciji postopkov avtomatiziranega zajema spletnih vsebin z robotskim programom, ki je namenjen zajemanju in arhiviranju spletnih strani, s portalom Svarog, ki omogoča izdajateljem preprosto in učinkovito oddajo samostojnih spletnih publikacij, v dobršni meri pokrivamo področje slovenike na spletu in tako zagotavljamo, da bodo tudi te vsebine shranjene in dostopne uporabnikom tako danes kot tudi v daljni prihodnosti.

Janko Klasinc
Narodna in univerzitetna knjižnica

NOVA POSEBNA IZDAJA REVIE KNJIŽNICA

NOVOSTI

Konrad Stefan: *Zgodovina C. kr. Študijske knjižnice v Ljubljani*

Izšel je slovenski prevod dela
Konrada Stefana *Zgodovina C. kr. Študijske knjižnice v
Ljubljani*,

ki je bilo prvič objavljeno leta 1907.

Stefanovo delo je eno izmed redkih objavljenih kronik o nastanku in razvoju Narodne in univerzitetne knjižnice in predstavlja dragoceno pričevanje o razvoju javnega knjižničarstva na Slovenskem. Delo je prevedel mag.

Stanislav Bahor, spremno besedo je napisala
dr. Eva Kodrič-Dačić.

Prevod je izšel kot posebna izdaja revije *Knjižnica* (2009, št. 5) v okviru zbirke Monumenta Bibliothecaria.

V kolikor niste naročnik revije *Knjižnica*,
lahko posebno izdajo naročite z »Naročilnico za
publikacije ZBDS«

([http://www.zbds-zveza.si/dokumenti/2010/
publikacije_zbds_narocilo.pdf](http://www.zbds-zveza.si/dokumenti/2010/publikacije_zbds_narocilo.pdf)).

Cena enega izvoda je 7,00 EUR.

OBVESTILA

ENODNEVNO STROKOVNO POSVETOVANJE Z OKROGLO MIZO

KNJIŽNICA, SRCE MESTA: MED TRADICIJO IN PRIHODNOSTJO

V PONEDELJEK, 8. NOVEMBRA 2010, OB 9. URI

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA, KNJIŽNICA OTONA ŽUPANČIČA,
KERSNIKOVA 2, LJUBLJANA

Knjiga je nekaj več kot besedna struktura.
JORGE L. BORGES

Napovedujemo

Mestna knjižnica Ljubljana in Sekcija za splošne knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije napovedujeta enodnevno strokovno posvetovanje z okroglo mizo **Knjižnica, srce mesta: med tradicijo in prihodnostjo**. S strokovnim posvetovanjem z okroglo mizo odpiramo prostor za izmenjavo mnenj, idej in strokovnih pobud za nadaljnji kakovostni razvoj na področjih knjige, branja, znanja in kulture v Ljubljani in tudi širše. Med drugim nas bo zanimalo, kakšnim spremembam na področju branja smo priča danes, kako se z razvojem spletnih medijev spreminja sama percepcija branja in bralna izkušnja ter s kakšnimi dilemami se dandanes srečuje posameznik pri iskanju informacij s pomočjo klasične papirne knjige ali pri iskanju informacij preko svetovnega spleta.

S prispevki in referati na enodnevnem strokovnem posvetu želimo poiskati odgovore na odprta vprašanja, s katerimi se soočamo knjižnice danes in obenem odpreti vprašanja o tem, kako poteka dialog med akterji, ki delujejo na področju knjige in promocije branja.

V okviru enodnevnega strokovnega posveta bomo organizirali tudi okroglo mizo z uglednimi gosti o aktualnih vprašanjih vsakodnevnega dialoga med knjižnico in mestom, posameznikom in knjižnico ter

PROGRAMSKI SKLOPI POSVETOVANJA

1. pomen knjižnice v urbanem tkivu mesta
2. vloga in perspektive knjige kot množičnega medija v družbi digitalnih medijev
3. dileme razvoja kakovostne ponudbe sodobnih knjižnic

knjižnico in okoljem – ter izpostavili različne vidike vloge knjižnic pri promociji branja, znanja, kritične misli, ustvarjalnosti in kulture v mestu.

Vabljeni predavatelji strokovnega posveta in gostje okrogle mize so vrhunski strokovnjaki s področja bibliotekarskih znanosti in širšega

področja humanističnih znanosti. Udeleženci posveta in okrogle mize so aktivni strokovnjaki na področjih strokovnega udejstvovanja, publicistike, knjižničarstva, založništva, kulture in širšega področja humanističnih ved.

PROGRAM POSVETOVANJA Z OKROGLO MIZO

09.00 – 09.30	UVODNI DEL POSVETOVANJA
09.30 – 11.00	PREDAVANJA 1. PROGRAMSKEGA SKLOPA Z RAZPRAVO
11.00 – 11.20	ODMOR
11.20 – 12.45	PREDAVANJA 2. PROGRAMSKEGA SKLOPA Z RAZPRAVO
12.45 – 13.15	ODMOR
13.15 – 14.30	PREDAVANJA 3. PROGRAMSKEGA SKLOPA
14.30 – 15.00	RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI
16.00 – 17.30	OKROGLA MIZA

Program posvetovanja bomo začeli z vabljenimi predavanji ob 9. uri in posvetovalni del zaključili s predhodno razpravo in zaključki ob 15. uri. Ob 16. uri bomo organizirali okroglo mizo.

Namen enodnevnega strokovnega posvetovanja je promovirati pomen in vlogo knjižnic v Ljubljani ter strokovni in širši javnosti predstaviti strokovna znanja in dileme, s katerimi se soočajo sodobne urbane knjižnice in/ali sorodne ustanove, ki delujejo na področjih knjige in promocije znanja in bralne kulture. Cilj strokovnega posveta Knjižnica, srce mesta: med tradicijo in prihodnostjo je predstaviti knjižnice kot sodobne informacijske in kulturne centre, ki prispevajo pomemben delež k razvoju kakovostnega življenja v Ljubljani, kar je naš in tudi eden od ciljev razvoja kulture v Ljubljani in seveda tudi v širšem slovenskem prostoru.

S strokovnimi predavanji in pogovorom o aktualnih vprašanjih na okrogli mizi se Mestna knjižnica aktivno vključuje v iskanje kakovostnih rešitev na področju knjige in bralne kulture v mestu ter še posebej v okviru projekta Ljubljana, Svetovna prestolnica knjige: z ambicijo tudi v prihodnje prispevati k prepoznavni ponudbi raznolikih bralnih izkušenj v prestolnici.

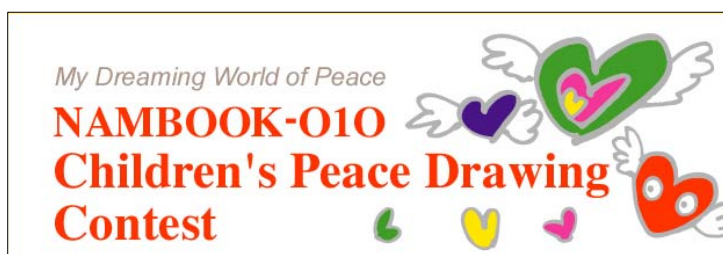
Organizacijski odbor posvetovanja

Izvedba strokovnega posvetovanja je sofinancirana s strani Mestne občine Ljubljana, Službe za razvojne projekte in investicije.

NAMBOOK-010

Children's Peace Drawing Contest

OBVESTILA

Nami Island Interantional Children's Book Festival razpisuje tekmovanje »NAMBOOK-010 Children's Peace Drawing Contest«. Otroci med osmim in dvanajstim letom starosti lahko slike na temo »Moje sanje o svetovnem miru« pošljejo do 10. septembra 2010. Prva nagrada je priznanje, medalja in 1.000 UDS.

Več informacij o tekmovanju lahko pridobite na: <http://nambook010.hostit.co.kr/>.

OBVESTILA

BRALNA KULTURA

IN KNJIŽNIČNE ZBIRKE V SPLOŠNIH KNJIŽNICAH

Strokovno posvetovanje Sekcije za splošne knjižnice pri ZBDS
(Rogla, 27. - 28. september 2010)

Prvi dan – Ponedeljek	
9.30 – 10.00	Registracija
10.00 – 10.30	Pozdravi udeležencem
10.30 – 11.00	Marjan Gujtman , Ministrstvo za kulturo: Elementi nacionalne kulturne politike v nabavni politiki slovenskih splošnih knjižnic
11.00 – 11.30	Milena Bon , Narodna in univerzitetna knjižnica: Ali številke kaj povedo?
11.30 – 11.45	Razprava
11.45 – 12.15	Odmor
12.15 – 12.45	Irena Sešek , Narodna in univerzitetna knjižnica: Iffline smernice za oblikovanje nabavne politike in sprejemanje darov
12.45 – 13.15	Martina Rozman Salobir , Osrednja knjižnica Celje: Knjižnica – prostor raznolikosti
13.15 – 13.30	Razprava
13.30 – 14.30	Kosilo
14.30 – 15.00	dr. Anne Goulding , Loughborough University, Department of Information Science: The management of fiction collections in UK public libraries
15.00 – 15.30	dr. Boža Krakar Vogel , Filozofska fakulteta Ljubljana, Oddelek za slovenistiko: Spodbujanje branja z vidika didaktike književnosti
15.30 – 15.45	Razprava
15.45 – 16.15	Odmor
16.15 – 17.45	Okrogla miza: »Bralec knjigo – knjiga bralca: kdo poišče koga?« moderira Peter Pavletič (Knjižnica Tolmin), sodelujejo Vesna Milek, dr. Bogomir Kovač, Liljana Klemenčič, Tanja Tuma, Tone Partljič
19.30	Večerja in družabni večer

Strokovno posvetovanje Sekcije za splošne knjižnice pri ZBDS
(Rogla, 27. - 28. september 2010)

Drugi dan - Torek

9.00 – 9.30	Severi Hirvi , Helsinki City Library: New booktalk concept – encouraging youth literacy
9.30 – 10.00	dr. Srečko Jelušič , Filozofski fakultet Osijek, Katedra za knjižničarstvo, dr. Ivanka Stričević , Sveučilište u Zadru, Odjel za knjižničarstvo: Čitateljski interesi i navike - narodne knjižnice u lancu od knjige do čitatelja
10.00 – 10.30	dr. Andrej Blatnik , Filozofska fakulteta Ljubljana, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo: Branje in štetje - kaj, kdaj in zakaj?
10.30 – 10.45	Razprava
10.45 – 11.00	Odmor
11.00 – 11.30	dr. Meta Grosman , Filozofska fakulteta Ljubljana, Oddelek za anglistiko in amerikanistiko: Učinki razkoraka med množično in ustoličeno kulturo na razvoj bralne zmožnosti
11.30 – 12.00	dr. Sonja Pečjak , Filozofska fakulteta Ljubljana, Oddelek za psihologijo: Zakaj vsakemu bralcu svojo knjigo, vsaki knjigi svojega bralca: psihološka perspektiva
12.00 – 12.30	dr. Gregor Tomc , Fakulteta za družbene vede, Katedra in Oddelek za kulturologijo: Knjižnica v elektronski dobi
12.30 – 12.45	Razprava
12.45 – 13.15	Zaključki posvetovanja

PROGRAMSKI IN ORGANIZACIJSKI ODBOR: Breda Podbrežnik Vukmir (Matična knjižnica Kamnik), Petra Kovič (Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto), Maja Vunšek (Osrednja knjižnica Kranj), mag. Ana Pernat (Mariborska knjižnica), mag. Sabina Fras Popović (Mariborska knjižnica) in dr. Melita Ambrožič (NUK).

BRALNA KULTURA

IN KNJIŽNIČNE ZBIRKE V SPLOŠNIH KNJIŽNICAH

Strokovno posvetovanje Sekcije za splošne knjižnice pri ZBDS
(Rogla, 27. - 28. september 2010)

PRIJAVNICA**Udeleženec/ka:**

Ime in priimek: _____

Kontaktni naslov (e-pošta): _____

Član/ica društva bibliotekarjev (katerega): _____

Zaposlitev (naziv in kraj ustanove):

Drugo (obkroži): upokojenec študent

Plačnik kotizacije:Uradni naziv plačnika: _____

Naslov plačnika (poštna številka, kraj): _____

Tel.: _____ Fax: _____

E-pošta plačnika: _____

Davčna številka: _____ Zavezanec za DDV (ustrezno obkroži): da ne

Dovoljujem uporabo osebnih podatkov pri vodenju evidenc in obdelavi podatkov za potrebe strokovnega posvetovanja, in sicer v skladu z zakonodajo s področja varovanja osebnih podatkov.

Podpis udeleženca/ke:

Žig

Podpis odgovorne osebe:

Datum: _____

Kotizacija je potrebno poravnati ob prijavi, in sicer na transakcijski račun: **Nova Ljubljanska banka, 02010-0014608845, sklic: 202 - _____ (davčna številka plačnika).** Na podlagi prejete prijavnice in plačila kotizacije vam bomo izstavili račun.

BRALNA KULTURA

IN KNJIŽNIČNE ZBIRKE V SPLOŠNIH KNJIŽNICAH

KOTIZACIJA

Zaposleni:		
Prijava	do 30.6.	do 7.9.
člani ZBDS	150 EUR	200 EUR
ostali	170 EUR	220 EUR
Študentje in upokojenci:		
člani ZBDS	50 EUR	70 EUR
ostali	70 EUR	90 EUR

Kotizacija vključuje:

- udeležbo na strokovnem delu posvetovanja,
- gradivo posvetovanja,
- potrdilo o udeležbi na strokovnem izobraževanju,
- osvežilne napitke med odmori,
- pecivo in sadje,
- kosilo prvi dan,
- družabno srečanje z večerjo prvi dan.

Kotizacije so oproščeni člani programskega in organizacijskega odbora ter člani strokovnega odbora ZBDS, ki prihajajo iz splošnih knjižnic, avtorji prispevkov, moderatorji in vabljeni gostje.

PRIJAVA

Prijave udeležbe na posvetovanju sprejemamo najkasneje **do 8. septembra 2010**. Vljudno vas prosimo, da izpolnjeno prijavnico pošljete na naslov: **mag. Ana Pernat, Mariborska knjižnica, Rotovski trg 2, 2000 Maribor ali po faksu na št: 02 / 23 52 127**. Zadnji rok za pisno odjavo udeležbe je 20. september 2010, za kar zaračunamo administrativne stroške v višini 10 % stroškov kotizacije. V primeru nepravočasne odjave ali neudeležbe kotizacije ne vračamo oziroma jo zaračunamo v celoti.

KOTIZACIJA

Kotizacija vključuje: udeležbo na strokovnem delu posvetovanja, gradivo posvetovanja, potrdilo o udeležbi na strokovnem izobraževanju, osvežilne napitke, pecivo in sadje med odmori, kosilo prvi dan, družabno srečanje z večerjo prvi dan.

Dodatne informacije o prijavi in plačilu kotizacije posredujemo prek elektronske pošte (naslov: ZBDS2010@gmail.com) oziroma telefonsko (02 / 23 52 100).

OBVESTILA

SLOVENSKE DIGITALNE KULTURNE VSEBINE

nacionalna konferenca EuropeanaLocal Cankarjev dom, 15.september 2010

k, u, l, t, u, r, a • • •
 republika slovenija
 ministrstvo za kulturo

9.30– 11.00	Politika Slovenije in EU na področju digitalnih kulturnih vsebin
- Ministrstvo za kulturo / <i>Stojan Pelko, državni sekretar</i>	
- Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo / <i>József Gyorkos, državni sekretar</i>	
- Politika Evropske skupnosti na področju digitalnih kulturnih vsebin / <i>Rob Davies, koordinator projekta EuropeanaLocal</i>	
11.20– 13.20	Predstavitve projektov, povezanih z Europeano
- EuropeanaLocal (povezuje knjižnice, muzeje, arhive) / <i>Breda Karun, Narodna in univerzitetna knjižnica</i>	
- ARROW, EuropeanaTravel (knjižnice) / <i>Žiga Cerkenik, Narodna in univerzitetna knjižnica</i>	
- Athena (muzeji) / <i>Franc Zakrajšek, zunanji sodelavec Ministrstva za kulturo</i>	
- APENet (arhivi) / <i>Boris Domajnko, Arhiv Republike Slovenije</i>	
- CARARE (Javni zavod RS za varovanje kulturne dediščine) / <i>Franc Zakrajšek, zunanji sodelavec Ministrstva za kulturo</i>	
14.20-16.00	Kako naprej?
- Možnosti financiranja projektov digitalizacije in dostopa / <i>Tomas Tišler in Samo Zorc, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo</i>	
- Nacionalni agregator e-vsebin s področja kulture / <i>Zoran Krstulović, Narodna in univerzitetna knjižnica</i>	
- Kdo je še zainteresiran za kulturne digitalne vsebine? <i>Šolstvo / Maja Miklič, OŠ Vita Kraigherja, Ljubljana</i>	

Program in prijavnica na konferenco sta dostopna na:

<http://www.nuk.uni-lj.si/konferencadig>.

Prijave zbiramo do 10. 9. 2010.

SEZNAM NOVOSTI INFORMACIJSKEGA CENTRA ZA BIBLIOTEKARSTVO V NUK-u (februar – marec 2010)

NOVOSTI

1. COMERFORD, Kieran A.
R & D and licensing : building value through intellectual assets / Kieran Comerford. - Oxford : Chandos, 2007. - XIX, 217 str. : ilustr. ; 24 cm
COBISS.SI-ID [243260416](#)
2. DVOJMOČ, Petra
Storitve knjižnic za odrasle uporabnike s posebnimi potrebami na duševnem področju : diplomsko delo / Petra Dvojmoč. - Ljubljana : [P. Dvojmoč], 2010. - 99 f. : ilustr. ; 30 cm
COBISS.SI-ID [250353152](#)
3. EMERGING standards for enhanced publications and repository technology : survey on technology / Karen van Godtsenhoven ... [et al.] ; edited by Marjan Vernooy-Gerritsen. - Amsterdam : Amsterdam University Press, cop. 2009. - 208 str. : ilustr. ; 24 cm
COBISS.SI-ID [248873472](#)
4. ENHANCED publications : linking publications and research data in digital repositories / Saskia Woutersen-Windhouwer ... [et al.] ; edited by Marjan Vernooy-Gerritsen. - Amsterdam : Amsterdam University Press, cop. 2009. - 209 str. : ilustr. ; 24 cm
COBISS.SI-ID [248870400](#)
5. GOOGLIZATION of libraries / edited by William Miller and Rita M. Pellen. - New York : Routledge, 2009. - VI, 196 str. : ilustr. ; 24 cm
COBISS.SI-ID [13424694](#)
6. GORIŠKA knjižnica Franceta Bevka (Nova Gorica)
Zbornik Goriške knjižnice Franceta Bevka ob njeni šestdesetletnici : 1949-2009 / [uredila Breda Seljak in Boris Jukić : fotografije iz arhiva Goriške knjižnice]. - Nova Gorica : Goriška knjižnica Franceta Bevka, 2009 (Nova Gorica : Grafika Soča). - 107 str. : ilustr. ; 25 cm. - (Zbirka Publikacije Goriške knjižnice ; 19)
COBISS.SI-ID [248786688](#)
7. GREINER, Tony
Analyzing library collection use with Excel / Tony Greiner and Bob Cooper. - Chicago : American Library Association, 2007. - VIII, 167 str. : ilustr. ; 18 x 26 cm
COBISS.SI-ID [247555072](#)
8. HORJAK, Jerica
Priporočamo! : vpliv bralnega seznama na izposajo v Osrednji knjižnici Celje : diplomsko delo / Jerica Horjak. - Ljubljana : [J. Horjak], 2010. - 49, 14 f. : preglednice ; 30 cm
COBISS.SI-ID [250357760](#)
9. HUSSEIN, Shubhanna
Developing e-learning materials : applying user-centred design / Shubhanna Hussain. - Leicester : NIACE, cop. 2005. - IV, 51 str. : ilustr. ; 24 cm. - (E-guidelines / National Institute of Adult Continuing Education ; 3)
COBISS.SI-ID [1251430](#)
10. INTERNATIONAL standard. ISO 2789, Information and documentation = Information et documentation. International library statistics = Statistiques internationales de bibliothèques. - 4th ed. - Geneva : ISO Copyright Office, cop. 2006. - V, 61 str. : table ; 30 cm
COBISS.SI-ID [249824512](#)
11. INTERNATIONAL standard. ISO 11620, Information and documentation = Information et documentation. Library performance indicators = Indicateurs de performance des bibliothèques. - 2nd ed. - Geneva : ISO Copyright Office, cop. 2008. - IV, 86 str. : table ; 30 cm
COBISS.SI-ID [249826304](#)
12. An INTRODUCTION to instructional services in academic libraries / Elizabeth Connor, editor. - New York ; Abingdon : Routledge, 2008. - XXV, 288 str. : ilustr. ; 23 cm
COBISS.SI-ID [248477184](#)
13. KOSMAČ, Maja
Katalogizacija drobnega tiska : primer gradiva o Otroški bolnišnici v Ljubljani v 19. stoletju : diplomsko delo / Maja Kosmač. - Ljubljana : [M. Kosmač], 2010. - 63 f. : ilustr. ; 30 cm
COBISS.SI-ID [250354176](#)
14. MALI, Klavdija
Optimalna vsebina in struktura izvlečkov za področje psihologije : diplomsko delo : s prilagami na CD-ROMU / Klavdija Mali. - Ljubljana : [K. Mali], 2009. - 65 f. : ilustr., graf. prikazi, table ; 30 cm + 1 CD-ROM
COBISS.SI-ID [40280162](#)
15. MEDOBČINSKA splošna knjižnica (Žalec)
Medobčinska splošna knjižnica Žalec / [fotografije Rudolf Krajnc ... et al.]. - Žalec : Medobčinska splošna knjižnica, 2008 (Vrbje : Golc). - [18] str. : ilustr. ; 21 cm
COBISS.SI-ID [242504192](#)
16. MEĐUNARODNI stručni skup Knjižnica - središte znanja i zabave (2 ; 2006 ; Karlovac)
Knjižnice u turističkoj ponudi : zbornik radova / 2. međunarodni stručni skup Knjižnica - središte znanja i zabave, Karlovac, 14. i 15. rujna 2006 ; [urednik Nada Eleta ; fotografije Arhiva GKIGK]. - Karlovac : Gradska knjižnica Ivan Goran Kovačić, 2007. - 79 str. : ilustr. ; 28 cm
COBISS.SI-ID [18514487](#)
17. MESTNA knjižnica (Piran)
Mestna knjižnica Piran 2009 - dve okni v svet = Biblioteca civica Pirano 2009 - due finestre sul mondo = Piran Civic Library 2009 - two windows into the world / [besedilo Oriana Košuta Krmac ; prevodi Daniela Paliaga (ita.), Breda Biščak (ang.) ; fotografije Ubald Trnkoczy]. - Piran : Mestna knjižnica = Pirano : Biblioteca civica, 2009 ([Izola] : Pigraf). - [23] str. : barvne fotogr. ; 21 cm
COBISS.SI-ID [247308544](#)
18. PERKO, Špela
Primerjalna bibliometrijska analiza izbranih enot iz zbirke Studia litteraria ter zbornikov Obdobja : diplomsko delo / Špela Perko. - Ljubljana : [Š. Perko], 2010. - 80 f. : ilustr., table ; 30 cm
COBISS.SI-ID [250358528](#)
19. TUL, Irena
Preobrazba šolskih knjižnic na Goriškem pod italijansko oblastjo : diplomsko delo / Irena Tul. - Ljubljana : [Irena Tul], 2006. - 129 f., [2] f. pril. : ilustr. ; 31 cm
COBISS.SI-ID [11876914](#)
20. VLAJ, Miha
Specialne knjižnice s področja kulture : diplomatska naloga / Miha Vlaj. - Ljubljana : [M. Vlaj], 2009. - 46 f. : table ; 30 cm
COBISS.SI-ID [40283490](#)
21. WOODWARD, Jeannette A.
Creating the customer-driven academic library / Jeannette Woodward. - Chicago : American Library Association, 2009. - XI, 194 str. ; 23 cm
COBISS.SI-ID [249037312](#)
22. ZAMUDA, Katja
Literarne kritike kot vir anotacij v knjižničnih katalogih : diplomsko delo / Katja Zamuda. - Ljubljana : [K. Zamuda], 2009. - 91 f. : ilustr., table ; 30 cm
COBISS.SI-ID [40154210](#)
23. ZORČIČ, Katja
Vzgoja za medkulturni dialog v knjižnici : projekt "Mini Bologna" kot primer medkulturnega dialoga za šolsko mladino : diplomsko delo / Katja Zorčič. - Ljubljana : [K. Zorčič], 2009. - 120 f. : ilustr., table ; 30 cm
COBISS.SI-ID [9573285](#)
24. ZVER, Tina
Založniška dejavnost Pomurske založbe : diplomsko delo / Tina Zver. - Ljubljana : [T. Zver], 2009. - 118 f. : ilustr., table ; 30 cm
COBISS.SI-ID [40279138](#)
25. ŽELEZNIK, Maja
Dostopnost diplomskih in drugih nalog študentom in ostalim uporabnikom : diplomsko delo / Maja Železnik. - Ljubljana : [M. Železnik], 2009. - 118 f. : ilustr., preglednice ; 30 cm
COBISS.SI-ID [40300898](#)

OBVESTILA

OGLASI

DELO IŠČE

Urška Vimer-Kovaček
Malejeva ul. 6, Ljubljana
GSM:041/384 220
El-naslov: urska.vimer@gmail.com
Rojstni podatki: 21.06.1966 v Ljubljani, slovenska državljanka

Izobrazba: Univerzitetna diplomirana bibliotekarka
Strokovna znanja: opravljen strokovni izpit za naziv bibliotekar; licenca – dovoljenje za katalogizacijo monografskih publikacij v sistemu COBISS.SI

Sedanje usposabljanje: V letu 2010 se udeležujem tečajev v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (NUK) in na Institutu informacijskih znanosti v Mariboru (IZUM) za strokovno obdelavo (katalogizacijo) sestavnih delov – član-
kov, kontinuiranih virov (serijskih publikacij), za izdelavo bibliografij raziskovalcev, prevzemanje bibliografskih zapisov iz tujih bibliografskih baz ter za redakcijo bibliografskih zapisov.

Zaposlitveni cilji: delo na področju strokovne obdelave monografskih publikacij, sestavnih delov, kontinuiranih virov in za izdelavo bibliografij v nacionalni knjižnici ali v visokošolskih, specialnih in splošnih knjižnicah.

Oblike želenega delovnega razmerja: delo za nedoločen čas, delo za določen čas ali delo po podjemni pogodbi.

Delovne izkušnje: februar, marec 2010 – usposabljanje na delovnem mestu v NUK-u: katalogizacija, redakcija bibliografskih zapisov, inventura, oblikovanje bibliografskih zapisov za elektronske knjige; september – december 2009 – priprava, kreiranje in kontrola bibliografskih zapisov doktorskih disertacij Univerze v Ljubljani (1919-1967) zaradi priprave na predstavitev v DLib (projekt NUK in Univerze v Ljubljani). April-avgust 2009 – delo v knjižnici OŠ Dob. Skupaj 7,5 let delovne dobe v knjižnicah različnih tipov.

Znanja:

Tuji jeziki: angleški jezik – aktivno, hrvaški jezik – aktivno, francoski jezik – pasivno, latinski jezik – pasivno ; *zmožnost branja besedil v srbski, makedonski in ruski cir. pisavi.

Računalniška znanja: COBISS –licenca za katalogizacijo monografskih publikacij, Word for Windows, Internet in elektronska pošta, osnove Excella.

Sposobnosti in značaj: delavnost, samostojnost, vztrajnost, uravnovešen značaj.

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana bibliotekarka in italijanistka z opravljenim strokovnim izpitom iz bibliotekarstva. Med študijem sem vsebinsko in formalno obdelovala gradivo ter opravila tečaj za bodoče udeležence COBISS iz katalogizacije monografij na oddelku za Posebno knjižnično gradivo v NUK-u. Med delom v knjižnici Otona Župančiča sem se seznanila z ureditvijo gradiva, ki sem ga sortirala in vstavljala. Imam opravljen izpit za ECDL-start. Od tujih jezikov aktivno obvladam italijanščino, nemščino in angleščino. Poleg tega imam opravljen certifikat za aktivno znanje nemščine, ki je moj materni jezik. Zaposlitev iščem v katerikoli knjižnici, saj mi je knjižničarsko delo v veliko veselje. Dosegljiva sem na telefonski številki 031 581 366.

OBVESTILA

NAVODILA AVTORJEM

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena

avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključuje v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z

začetno navedbo "Od leve proti desni: ...". Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali TIF formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosim, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov icb@nuk.uni-lj.si. Pošljete jih lahko tudi na disketi ali CD-ROM-u na naslov Narodna in univerzitetna knjižnica, Informacijski center za bibliotekarstvo, Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevkov ne honoriramo!